

„– Tisztelendő úr, ránk mosolygott a Jézus! – rángatta meg a pap ruháját egy apróság.”

► Krisztus közöttünk – 6. oldal

„Az evangélikusok negyvenfőnyi kis csoportja sírva vett tőle búcsút épülő temploma előtt.”

► 150 éve hunyt el Mária Dorottya nádorné – 13. oldal

„Az ókeresztény időkben több alkalommal is vita tárgyát képezte, hogy pontosan mikor is ünnepeljék a húsvétot.”

► Naptártörténet... – 15. oldal

„A szószekekről lejövet mindig így imádkoztam: »Uram, bocsásd meg ezt a prédikációm is.«”

► Beszélgetés Madocsi Miklóssal – 14. oldal

A keresztfá titkáról ► 2. oldal
Az élet ünnepe ► 3. oldal
A hittanértségi kérdéseiről ► 5. oldal
Szlovák/német melléklet ► 7./10. oldal
Dedinszky Gyula emlékezete ► 13. oldal
Lelkészképzés Nyáregyházán ► 3. oldal

FOTÓ: BOTTA DÉNES

Árnyék és fény

Passiójáték teológusfeldolgozásban 2005 nagyhetében

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem teológushallgatói körében hagyomány, hogy a nagyhetén évről évre felkerekednek, és sorra látogatják egyik-megyen evangelikus gyülekezeteit (természetesen mindig más-más megyére esik a választás), és saját interpretációjukban szolgálnak passiójátékkal. Az evangéliumhirdetés egyik áldott eszköze ez, lényegesen több afféle „játéknál”.

Inkább szívet-lelket megragadó, hitméllyítő, hiterősítő vállalkozás – előadni csakúgy, mint a templompadban ülve Krisztus értünk hozott áldozatán elmélkedni.

Idén a Veszprém megyei gyülekezetekben vendégeskednek vezetőjükkel a leendő lelkészek (ez évben a harmadéves teológusok), ám előtte – szintén hagyományosan – még Budapesten is bemu-

tatták, hogyan dolgozták fel ők, a huszonéves fiatalok ma, 2005-ben Krisztus szenvedéstörténetét. A zuglói evangélikus templomban és – örvendetes módon az ökumené jegyében – a Szent Rókus-kápolnában is tartottak egy-egy előadást. E sorok írója az utóbbin vett részt egy még teliessen hideg, márciusi estén.

► Folytatás a 3. oldalon

Az igehirdetés művészete

Könyvbemutató a hittudományi egyetemen

► A homiletika az igehirdetés tudománya. Abban segíti a lelkészt és a lelkész pályára készülőket, hogy Isten üzenetét érthető, befogadható módon közvetítse a mai hallgató számára. Mitől unalmas egy prédikáció? Mitől életlenszerű és megszólító? Hogyan lehet Isten örök ígését a ma élő emberhez eljuttatni? Martin Nicol Dramatizált homiletika című műve új szemlélettel közelíti meg e kérdéseket. Ebből kaptunk ízelítőt március 16-án délelőtt az Evangélikus Hittudományi Egyetemen a német szerző magyar fordításban – a Luther Kiadó gondozásában – most megjelent könyvének bemutatóján.

Rendhagyó „homiletikaórán” vehettek részt a könyvbemutatóra összegyűlt teológushallgatók, lelkészek, teológiai tanárok és az érdeklődők. Három előadó szólalt meg egymás után, hogy három különböző megközelítésben –

zenével és képekkel illusztrálva – mutassa be a dramatizált homiletikának, a prédikáció e – nálunk még új – formájának alapjait.

► Folytatás a 3. oldalon

Az egyház és a zene szeretete

Virágvasárnap többszörösen is ünnepi istentisztelet zajlott a Nagytarcsai Evangélikus Egyházközség templomában: D. Szabik Imre, az Északi Egyházközség püspöke, valamint a gyülekezet lelkésze, Baranka György ekkor szentelte fel a templom felújított orgonáját.

Az istentisztelet felütéseként a nagytarcsai-péceli vegyes kar Bálint József vezényletével Harmat Artúr Virágvasárnapi passió-turbák című művét adta elő. A kórusmű érdekessége, hogy az énekkar a passióból csak a tolongástól, zárzavartól hangos tömegjeleneteket (turbák) énekelte, a darab többi részét Baranka György az oltár elől olvasta fel.

Az istentiszteleten Szabik Imre Zof 3,14–17 alapján hirdette Isten ígését.

A gyülekezet felújított orgonájának szentelése alkalmából megtudtuk, hogy a nagytarcsai gyülekezet példás adakozása révén két hónap alatt összegyűlt a munkálatokhoz szükséges másfél millió forint. A tavaly – válaszként a kántorok észrevételeire – önkéntesen adakozni kezdő néhány gyülekezeti tag elszántságát látva a presbitérium úgy határozott, hogy a 2004. év ügyvezető borítékos adományát az orgona felújítására fordítja. Így az ezeregszáz fős nagytarcsai gyülekezethez tartozó valamennyi család adománya hozzájárulhat a közösség zenei életének magasabb színvonalon való műveléséhez és az egyház Urának méltó módon történő ünnepléséhez. Ezzel a nagytarcsai gyülekezet Jézushoz való ragaszkodásáról, iránta és egyháza iránt érzett szeretetéről tett bizonyosságot.

► HORVÁTH-HEGYI OLIVÉR

Hálaadás nagypéntekért

Lukács evangéliuma megemlékezik arról, hogy Urunk tíz leprás embert meggyógyított, közülük azonban csak egy tért vissza hozzá, hogy leborulva előtte hálát mondjon a Mesternek. Ez az egy is Samáriából, tehát nem szorosban az övéi közül való volt. Tanulságos történet ez. Gondolkozzunk csak el, hányszor hiányoljuk az Úr hatalmát és gyógyító erejét, hányszor „tesszük felelőssé” az élet Urát, ha baj, kárhozát, szenvedés sújt le ránk! Hogy engedheti ezt az Úr? Hogy tehetette ezt velünk, mikor mi „oly kegyesek és tiszták” vagyunk?

Tehát a baj, a szenvedés mindig eljuttat az istenkérdéshez. Istenszomjúságunkból azonban ritkán fakad annyi erő, hogy igaz hitre is jussunk általa. A jót, az áldást saját tehetségünknek vagy más emberek érdemének, ügyességének, jószágának könyveljük el. Különös ez a szelektív memória. Valami ősi, mélyen gyökerező bizalom, amely kiszolgáltatott életünk fenntartójához fűz, kihull az idők rostáján.

Sokan gondolják azt, hogy mindent megkaphatnak sok pénzért, jó kapcsolatok révén és rámenős igyekezettel. Pedig mekkora tévedés ez! Oly sokszor feledjük, hogy voltaképpen mi is, ki is az, ami vagy aki kimentett félelmeink vergődéséből, ellenfeleink hálójából, betegségek szorításából. Legfeljebb – és most elnézést az őszinte kivételtektől – egyszer-egyszer, olykor látványosan, akár egy kis önmutogatás formájában, nagy hallgatóság előtt teszünk bizonyosságot. Pedig megvan a módja annak is, hogyan róhatjuk le hálánkat a nagy Gyógyító előtt, aki bajaink, szorongásaink, gondjaink középette megsegit. Bizony nem véletlenül tanított minket Jézus már sok évszázaddal ezelőtt helyesen imádkozni. Az igazság az, hogy az a bizonyos belső szoba, titkos kamra mindenkinek a rendelkezésére áll. Bármely nyomorúságban vagyunk is, mindannyiunknak van ilyen helye. Valóban, Urunk elé akkor is egyedül kell lépünk, ha szereteteink valamelyikének ügyét vesszük elő. Egyedül lépünk oda, egyedül tesszük le fohásunk tárgyát kegyelmes színe előtt. A modern lélektan is azt tanítja, hogy bizonyos lelki harcokat bizony nem illik a külvilág elé tárni.

Vannak csaták, amelyeket egyedül, mások nélkül kell megvívni. De persze megsegit, hanem Urunk Lelke segítségével. És ezekben a nagy belső harcokban mindig megvállhatjuk tartozásainkat, nagy-nagy adósságunkat. Hálánkat a bűnbocsátó szeretetért, a megváltó kegyelemért. Nem kell naponta elmenni a Golgotához, de naponta emlékezni kell rá. Mérheterlen adósságunk van ugyanis. Bár ingyen kegyelemből élünk, de nem olcsó kegyelemből. Mit is jelent ez? Mi ingyen kaptuk a kegyelmet, de drága áron váltattunk meg, és ezt csak a hit bátorsága által lehetünk képesek felfogni. Miért is nem gondoljuk át igazán? Nem érnék rá hálát adni érte? Igen nagy baj ez, mert sok lelki meghasonlás forrása.

Elhatározó felismerésre kell jutnunk, meg kell látnunk, mit is tett értünk Urunk! És ne szégyelljünk megállni előtte csendben, alázattal és szerényen. És ne szégyelljünk megvallani: „Igen, Uram, köszönöm, hogy megsegítettél, mert magamban gyámoltalan és esendő vagyok, a legkisebb próba is kihoz a sodromból, nem fő erényem a békétűrés, annál inkább a bosszú és a nagy szavak hangoztatása. De te, Uram nem is mondtál ellent a téged gyalázó vad indulat hevében cselekvő tömegnek. Alázattal és végtelen megadással túrtél. Imádkoztál a hóhérokért, mert bár tettük az égre kiáltott, mint Ábel kiontott vére egykoron, nem mérték fel cselekedetük rettenetes súlyát!”

Lássuk be, az imádság ott, a Golgotán minden idők bűnös embereiért szól. Nemcsak a látványosan nagy gonosztevőkért, hanem igazából mindenkiért, hiszen a bűn kicsiben is bűn. John Donne-nak az Akiért a harang szól című Hemingway-regény mottójaként elhíresült sorai szerint: „...sose kérdezd, kiért szól a harang: érted szól.” Érted is szól. Tovább szöve a gondolatot, az imádság ott a keresztfán minden idők emberéért szól és szól. Érted is szól. Értünk is szól. Meghalljuk-e ezt az imádságot – az Úr halk és szelíd hangját?

Halkítsuk hát le végre lelkünkben a mindennapok zaját, gondolataink néha bántóan hamis zörejét! Lépünk egészen közel ahhoz, aki szól és hívogat. Nem mennydörgéssel, nem riadóval, hanem egyszerű szavakkal. Olyan egyszerűekkel, amelyeket sem korábban, sem azóta nem írtak le. Ő mindannyiunk kincse; a Szentírás legszebb lapjain nyújtja át testamentumát – a keresztfán elmondott utolsó szavai által. Ezek között is különösen fontosak a következők: „Asszony, íme, a te fiad! (...) Íme, a te anyád!” (Jn 19,26–27) Lehet-e ennél szebben kifejezni, milyennek képzelte el az emberszerető Isten teremtése ékességét? Ádám után Jézusban. Aki ezt megérti, a lényegét értette meg. Keresztfá titka fog tűndökölni szemében, hogy azután húsvét és a Szentháromság csodájává magasztosuljon.

■ DR. TRÓZNAI TIBOR

Martin Nicol előadását Magyarai Márton örökítette meg

MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ

1%

Technikai szám: 0035

www.evangelikus.hu

É L Ő V Í Z

Az önkéntes véradó

Őszintén be kell vallanom: gyáva vagyok. Egész életemben rettettem mindenféle orvosi beavatkozástól. Már akkor a rosszulletet kerülget, ha megérem egy rendelőintézet vagy a kórház szűrős fertőtlenítőszagát. A rendelő előterében falféheren várom ki a sorom, és csak akkor nyugszom meg, ha szűrés, vágás és egyéb beavatkozás nélkül átvészeltem a vizsgálatot.

Ugyan most már próbálom racionálisan mérlegelni a lehetséges következményeket – ezért idővel megbarátkozom egy esetleges injekció vagy vérvétel gondolatával –, önkéntes véradásra még soha nem szántam rá magam. Mindig hősiként tekintettem azokra, akik néhány havonta vállalják a szűrés, és csaknem fél liter vérral támogatják egy idegen ember gyógyulását. Elismerem cselekedetük fontosságát, bennem azonban sajnos még mindig nagyobb a félelem, mint a segítőkészség.

Akkor sem vettem erőt magamon, amikor gimnáziumi osztálytársaim a matematikadolgozat helyett választották a véradó állomást. „Még sört is adnak, meg csokoládét!” – mondták. Én viszont inkább vizet ittam az iskolában, és vállaltam a nehéz számolást. Szégyenkezve nyitom ki az újságot, amikor napokig vérhiányról cikkeznek, amikor elhalasztott műtétekről és várakozó betegekről számol be a sajtó. „Olyan típus vagyok, hogy biztosan lezuhanna a vérnyomásom, és elájulnék már az első deciliter vérvesztés után” – próbálom nyugtatni a lelkiismeretemet, miközben magam is tudom, hogy ez csak kifogás.

A böjti időszak és keresztény hitünk visszatérő kérdése: mit tett az Úr Jézus a Golgotán? Vért adott. Jól ismerte a korabeli kivégzési eszközöket, a hosszú kínzást, a megaláztatást, a korbácsok húsbá markoló ütését, a szögek nagyságát. Mégsem fordult vissza a jeruzsálemi úton. Nem mérte a vérnyomását, sör helyett ecetes szivacsot kapott az asszisztáló katonáktól. Mindezt pedig értünk tette. Vérével nem egy, nem kettő, nem néhány tucat ember életét mentette meg, hanem mindannyiunkét, akik elfogadjuk tőle ezt az ajándékot. Bűnösökét, gonoszokét, szeretetlenekét. Azokét is, akik még arra sem képesek, hogy egy tűszúrással hozzájáruljanak mások gyógyulásához...

■ LÁSZLÓ JENŐ CSABA

A nagyhét, illetőleg a húsvét igehirdetési textusmagyarázatai lapunk 8–9. oldalán olvashatóak.

SEMPER REFORMANDA

„Rendkívüli és hallatlan ige, melyet ésszel felfogni soha, hanem csak hiszni lehet, hogy Krisztus halott, és mégis él. Úgy halott, hogy benne a halál hal meg minden hatalmával egyetlenben. Mindez pedig vigasztalásunkra szól, hogy higgyük és megértsük: a halál elvesztette minden hatalmát.”

► Luther Márton:
Jer, örvendjünk, keresztények!
(Szabó József fordítása)

A keresztfa titkáról

► **A kelenföldi gyülekezeti teremben március 10-én délután folytatódott az Evangelikus Belmissziói Baráti Egyesület (EBBE) által szervezett, Hitünk titkai című beszélgetéssorozat. Szakács Tamás kezdőhíttára után Véghegyi Antal lelkész tartott előadást a keresztfa titkáról.**

A sajátos és gondolatainkat magával ragadó előadás a keresztfa titkát mint igazi keresztény misztikumot szemlélte. A keresztény egyház történetében mindvégig jelen volt, van a misztika, vagyis a közvetlen tapasztaláson túli ismeretszerzés az érzelmeinkkel való (empirikus) tapasztalás útján megismerhetetlen valóságról. A görög „müsztérion” szó egyik jelentése: titok. A hit emberi értelemmel

fel nem fogható „titkai”: Istent és Isten mennyei világát akarta a középkori keresztény misztika extázisban, egyfajta önkívületben megtapasztalni. Luther felismerte, hogy a szerzetesi misztika a kereszt útját lényegében az ember Istenhez vezető útjaként írja le, míg a valós irány pont fordított: a kereszt útja Istennek az emberhez vezető útja. Ezen az úton pedig kizárólag a hit járhat, nem az extázis.

Ugyanakkor maga a hit nem az emberből kiinduló vagy az emberből származó dolog. Luther szerint a hitnek az emberben alapja sincs. Bár én hiszek, a hit mégsem az enyém. A cselekedeteim az enyéim, mindenestül hozzám tartoznak, de a hitem nem. A hitem nem az én kinyújtott csapom Isten felé, hanem Isten „csápjá”, amellyel engem elér, és amely által kinyilatkoztatja magát. Isten nemcsak ismereteket ad magáról a hit

útján, hanem önmagát adja. Luther szerint ahogyan az úrvacsorában valósággal jelen van Jézus, a hitben szintén Isten maga van jelen – rejtőző formában. Elrejtőzik, de csak azért, hogy kinyilatkoztassa magát! Ezzel minden érzéki úton nyert tapasztalatnál szilárdabb és biztosabb tapasztalathoz juttat önmagáról, irántunk való jóindulatáról, bűneink bocsánatáról, egyszóval szeretetéről. A hitben Isten jön el hozzánk, hogy átöljen szeretetével. A hit tehát a kereszt teológiájának koordináta-rendszerében nem áll szemben a misztikával, hanem a hit maga a misztika!

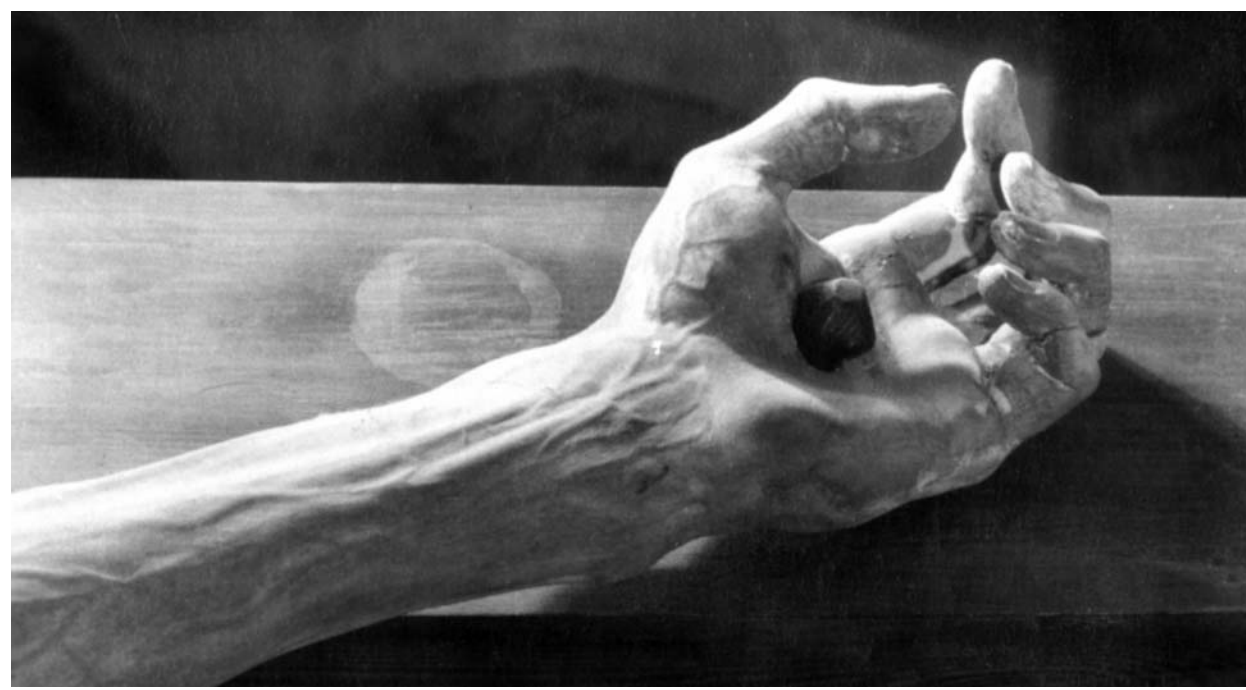
A protestáns közgondolkodásban „az ige egyháza” önmeghatározás helytelen értelmezése gyakran megszegényíti hitünket. Hit természetesen nem lehetséges az ige mellőzésével. A hitet a Szentlélek az ige által teremti, tartja fenn és

táplálja. Az ige célja azonban nem csak az, hogy értelmünket annak belátására juttassa, hogy „ilyen vagyok én, ilyen az Isten”. Az ige az Isten jelenlétében való átélés szintjén ad tapasztalatot arról, hogy én ki vagyok, hogy aztán önmagam valóját átélve tapasztaljam meg azt is, hogy ki az Isten. Ezért mondja Luther, hogy a passió nem egy kétezer évvel ezelőtti történet, hanem – helytől és időtől függetlenül – Isten története velünk. Teljesen mindegy, hogy hol és mikor hallgatjuk a passiót, annak csak akkor van értelme, ha a hallgatás által – így mondja Luther – valósággal belevonunk.

Az üdvösség minden ember számára kész. Automatikusan azonban senki sem részesülhet benne. Luther számára a részesedés a valódi tét. Éppen azért, mert maga a hit titok, misztérium, nem áll az ember hatalmában. Nincs semmi értelmes, józan magyarázata, mert nem tőlem van, alapja sincs bennem, nem is belőlem fakad, mégis valóság. És a hit tapasztalata Isten üdvözítő szeretetéről olyan bizonyosság, amely Isten kinyilatkoztatásából ered, és amelyben Isten maga van jelen. Amennyire hiszem, annyira már itt és most is az enyém!

A hit olyan titok, amelynek forrása nem a homály, hanem a fény teszi a földi érzékek számára láthatatlanná. A hitben ugyanis a „keresztfa titka tündököl”. A kereszt teológusának a hit útja nem az extázis és nem a homály misztikáját, hanem a fény misztikáját jelenti. Mély titok, de nem sötét titok, hogy Isten kiben teremti meg az üdvösségben való részesedést egyetlen feltételét, kinek adja meg a hit ajándékát. Megadja mindenkinek, aki gyermeki bizalommal kéri, aki saját csődjét felismerve nem lázad, hanem az evangéliumból jól ismert módon, ezekkel a szavakkal kéri: „Hiszek, segíts a hitelenségemen!” (Mk 9,24)

■ KOVÁCS LÁSZLÓ

Veit Stoss Krisztus-szobrának részlete (1520 körül) – Nürnberg, Sebaldus-templom

Oratio œcumenica

Köszönjük neked, Istenünk, húsvét hajnalát! A tiszta, verőfényes reggelt, az elhengerített követ. Az angyal szavát. Győzelmedet. Mindezt őrvendező szívvel kiáltjuk bele mi is a világba: Az Úr feltámadt! Az Úr valóban feltámadt!

Megvalljuk neked, hogy sokszor csak a lezárt sírkövekig lát a szemünk. Nem látjuk a kövek között megbúvó virágot. Nem látjuk a haláltól az életet. Erősítsd bennünk a hitet, hogy te legyőzted a halált, megtörted hatalmát. Erősítsd bennünk a reményt, amikor reménytelenség gyötör bennünket, hogy több az élet, mint hatvan-hetven esztendő! Hogy tudjuk kiáltani: Az Úr feltámadt! Az Úr valóban feltámadt!

Kérünk, Urunk, segíts arra, hogy húsvét hajnalának fénye megvilágítsa hétköznapjainkat! Megtörted a bűn hatalmát, segíts, hogy utunkat a te győzelmed erejéből tudjuk végigjárni! Olyan sok bukás és kudarc van már mögöttünk. Tudjuk, hogy nélküled vesztesek vagyunk, és hiszük, hogy veled győzhetünk. Ezért hirdetjük: Az Úr feltámadt! Az Úr valóban feltámadt!

Urunk, szeretetedbe ajánljuk a betegeket, a megfáradtakat, az elesetteket. Engedd megtapasztalniuk erőtlenségükben a te erődöt! Megszomorodott szívüket vigasztald szereteted által! Segíts minket arra, hogy

nyomdokodba lépve el tudjuk vinni hozzájuk is húsvét örömhírét: Az Úr feltámadt! Az Úr valóban feltámadt!

Oltalmadba ajánljuk egyházunkat. Segítsd, hogy a tőled kapott világosságot sugározza szerte a világba! A békétlenségbe vigye a békességet, és az igazságtalanságban merje az igazságot szólni. Adj növekedést gyülekezeteinknek! Könyörgünk a keresőkért, a kételkedőkért, a bizonytalanokért. Ajándékozd meg őket Lelkeddel, hogy meghallják az Életet teremtő húsvéti hírt: Az Úr feltámadt! Az Úr valóban feltámadt!

Hallgasd meg imádságunkat feltámadott, élő Urunkért, akié a dicséret és a dicsőség mindörökké. Ámen.

HÚSVÉTI ÖRÖMÉNEK

► **A Luther-sorozat után és az újonnan induló sorozat előtt kerüljön elénk húsvét ünnepén az az ősi liturgikus műfaj, amely ugyan eltűnt a magyar protestáns használatból, de szövegében, tartalmában, biblikus mondanivalójában érdekes „csemege” lehet a húsvét-ra készülőknek. Ma, amikor jó néhány helyen ismét tartanak húsvét hajnali istentiszteletet, érdekes megismernünk annak egyik tradicionális alkotóelemét, a húsvéti örömeinek.**

A húsvét hajnali istentisztelet több részből áll. Ószövetségi olvasmányokkal – melyek a teremtésről, a bűnbeesésről, a megváltás ígéretéről szólnak – kezdődik, majd ezután következik a fény szertartása. A tűzgyújtás után bevonulnak az égő húsvéti gyertyával, belekiabálják a fizikai és lelki sötétség éjlebe az evangéliumot: „Krisztus világosságunk”, és következik az *Exultet*, a húsvéti örömeinek.

Az ének, amelyet eredetileg a diakónus énekel, a nap zsoldtárához hasonlóan a latin kezdőszóval kapta a nevét. Ujjongás – ez az első szó, s ez kíséri végig az egész éneket. Az amúgy is sok képet és jelképet hordozó húsvéti szertartás a

világ világosságát, Jézus Krisztust hirdeti számunkra, aki a sír és a halál sötétjéből előlépett, feltámadottként megjelent, és köztünk van, világosságával beragyogja a világot, benne életünket.

Krisztus a mi világosságunk – visszahangzik a liturgia e részének örömteli felkiáltása. Miközben zeng az ének, „felöltöztetik” a húsvéti gyertyát, amelyre ráhelyezik az évszámot (a húsvéti örömeinek üzenet mára szól, most aktuális!); elhelyezik az öt szög jelét – hiszen a kereszt útja vezet húsvétig, a szenvedés és halál útján át jutott el Krisztus az Életbe, hogy prototípusa („első zsengeje”) legyen a feltámadásra váró holtaknak. Mire az *Exultet* véget ér, a kezdetben sötét templom már fényárban úszik, hiszen a Krisztust jelképező gyertyáról ki-kki meggyújthatja a maga gyertyáját. Így adhatjuk tovább a húsvéti fényt.

Az *Exultet* minden valószerűség szerint a korai időkben – a 4. században – keletkezett, vagy korábban, de ekkor már énekeltek. Szerzőjét nem ismerjük. Ha szövegét vizsgáljuk, rokonságban áll Ambrosius püspök (Szent Ambrus) gondo-

lataival, himnuszkiáltásának világával. Sokféle dallamvariációja ismert; a legerterjedtebb gregorián forma a 7. században született, és az énekel próza egyik mesterművéként tartják számon.

Az ének három részből áll. A bevezető rész a földieket akarja rábírn arra, hogy énekeljenek együtt, hiszen a mennyekben már zeng a feltámadt, győztes Krisztus dicsérete. A középső (fő) rész – végigvonulva az üdvösség történetén – elmondja húsvét titkát a halálra adott, megölt igazi húsvéti Bárányról, s arról, hogy ő vére árán megváltja, megmenti népe életét. A harmadik, befejező rész könyörög azért, hogy ki ne aludjék a húsvéti gyertyaláng, s hogy ez a fény izzó el a bűn sötét éjlelének árnyait. Az ének tehát meghív a húsvéti öröme, „átismétlél” velünk hitünk titkát, és továbbbírja az új, Krisztus világosságában zajló életre. Húsvét olyan páratlan csoda, amelyet nem tudunk szavakkal kifejezni, szükségünk van képekre, zenére ahhoz, hogy elmondjuk az elmondhatatlant: győzött a halál az élet, megnyílt az üdvösség kapuja, a gonoszok „nincs ereje már, /

LITURGIKUS SAROK

Reá ítélet vár...” (EÉ 254,3) Krisztus erősebb a halálnál, Úr ő mindenek fölött.

Ahogy egyre több helyen jön össze lutheránus közösség is a húsvét hajnali istentiszteletre, úgy gazdagodik (nyeri vissza gazdaságát) evangélikus liturgiánk. Az *Exultet* is gyönyörű példa arra, hogy miként koncentráli az ige, sőt a Szentírás teljes üdvörténeti vonala egy énekbe, s hogyan tanít, bátorít, vigasztal, ad erőt.

Pál apostol a Filippiben élőkét arra biztatja: „Örüljétek az Úrban mindenkor! Ismét mondom: örüljétek (...) Az Úr közel.” (Fil 4,4-5b) A mi gyakorlatunkban „adventív vált” igeszakasz húsvétra is igaz: közel az Úr, hiszen közénk lépett a Feltámadott, él és élet. Van hát miért örülnünk, ujjongjunk. Ujjongjatok, exultet! – hangzik a húsvéti felszólítás. S ha az ember elkezd a húsvétról énekelni, a sötétségből világosság lesz.

„Ujjongjon a föld (...), ujjongjon anyánk, az egyház, az egybegyűlt népek hangos szózatát visszhangozza a templom (...), Krisztus feltámadt (...), Krisztus világosságunk!”

■ HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)

Árnyék és fény

◀ Folytatás az 1. oldalról

Kicsi kápolna, a néhány padban vegyesen katolikus és evangélikus hívők, a lengőajtónál a forgalmas pesti utcáról bekukkantó kíváncsiak. A pici oltártér elé fekete keretben fehér vászon van kifeszítve. Míg a kezdésre várok, azon gondolkodom, vajon mit is értettek az esemény interneten közzétett meghívójában a „kissé rendhagyó” szözerkezet alatt. Maga a történet is – Isten Fia emberré lett, eljött közénk, csak jót és igazat szólt és cselekedett, majd engedelmesen tűrte, hogy a világ, benne tanítványai is, elhagyják, ellene forduljanak, megtagadják, megverjék, végül megölik – „kissé rendhagyó”... Amint az is, hogy az Isten Fia sírba száll, de harmadnap feltámad a halálból, és él! Igen, erről a „kissé rendhagyó” történetről talán nem is lehet másként bizonyosságot tenni, mint „kissé rendhagyó” módon.

Johann Gyula, az evangélikus teológia egyetemi lelkésze rövid igeliturgiával nyitotta meg az alkalmat. Fil 2,5–11 (a

Krisztus-himnusz) alapján prédikált az áldozatról. Ez a fogalom kiveszett világból. A családban, a társadalomban sem gyakori – nem is maga a szó, inkább az áldozatra kész magatartás. Isten Jézusban megmutatta, hogy mi az igazi alázat. „Fentről” elindul valaki „lefelé”. Önmagából ad, sőt: önmagát adja, lemond mindarról, ami számára fontos, és mindhalálra engedelmes. Jézus alázata ott kezdődik, amikor a Gecsemáné-kertben kimondja: „Atyám! (...) ne úgy legyen, ahogy én akarom, hanem amint te.” (Mk 14,36) Húsvét ünnepe az áldozat alkalma, melyet megérteni nem, csak leborulva imádni tudunk – zárta igehirdetését a lelkész.

Milyen volt maga az előadás? Árnyjáték, pantomim, zene, azaz: sem beszélni nem hallottuk a szereplőket a passiójátékban (csak egy narrátor olvasta a jelenthez tartozó evangéliumi részt a háttérben), sem az arcukat nem láttuk, az éles fényű lámpa vetítette a vászonra a szereplők árnyképét. Eszköztelességében hatásos, jól értelmezhető mozdulatokkal előadott

jelenetsort nézhettünk végig a gondosan válogatott zenére; benne az árnyék és a fény dominált, nem arcok vagy jelmezek vagy díszletek. Az Isten Fiának és az őt előbb imádó, palmaággal köszöntő, majd keresztre szögező embernek a drámája. Értjük-e, felfogjuk-e, hogy az az árnyalak ott, aki éppen tisztálgál, üti, gúnyolja, pofozza Jézust – te vagy, én vagyok...? Ez a passiójáték (egyik) célja: ismerd fel, hogy nem kívülálló vagy, hanem érintett! Bűnös, akiért Krisztus meghalt!

Ez az előadás a keresztre feszítéssel végződik. A történet – nem. Éppen ezért a passiójáték végén az összes szereplő a vászon elé áll a félig sötét templomban, a nézőknek háttal, az oltár felé nézve. Mert aki meghalt, harmadnapra feltámadt. Él. Itt van. Órá kell figyelniük.

■ KÖHÁTI DOROTTYA

Botta Dénes jóvoltából az árnyjáték több jelenetfotóját is felhasználjuk ünnepi lapszámunk illusztrálására.

Virágvasárnap – miként nagyszombat este 18 óratól is – a Deák téri evangélikus templomban ismét felcsendült J. S. Bach János-passiója. Képkönyök: dr. Kamp Salamon vezényli a Lutheránia ének- és zenekarát, illetőleg a Weiner-Szász Kamaraszimfonikusokat.

Az élet ünnepe

▶ Minden húsvét előtt elolvassom János evangéliumának tizenegyedik fejezetét. Ez tudósít Lázár feltámasztásáról. Ennek középpontjában (a 25–26. versben) szól a legtitizsabbban a húsvéti evangélium. Jézus mondja: „Én vagyok a feltámasztás és az élet, aki hisz énbennem, ha meghal is, él; és aki él, és hisz énbennem, az nem hal meg soha.” Mártának mondja ezt Jézus, akivel először találkozik Lázár két nőtestvére közül, és aki így fogadja: „Uram, ha itt lettél volna, nem halt volna meg a testvérem.” Ugyanígy tesz rövid idő múlva bizonyosságot Mária is. Erős a testvérek bizalma, hite Jézusban, csodatévő erejében. Hányszor érezzük mi is úgy, hogy ha másként alakult volna a dolgok, ha időben érkezik a segítség, a szó minden értelmében megváltozott volna az életünk. Jézus kihívja sírjából a negyednapja ott lévő Lázárt. A feltámasztás erősíti a feltámasztásba vetett hitet. Márta már a történet elején azt mondja, tudja, hogy testvére feltámad majd az utolsó napon. Lázár élete a feltámasztás után üzenet a feltámasztásról, az élet és a halál Uráról. Isten titka, hogy kinek milyen hosszú életet ajándékozik, engedélyez itt a földön. Ahogy titok az örök élet is.

Ha van többlet a mai kereszténységnek a bibliai idők és az első századok keresztényeivel szemben, akkor az elsősorban talán a hosszabb, tartalmasabb, egészségesebb alkotó élet lehetőségében rejlik. Többet megélhetünk szeretetből, tehervállalásból, Krisztus-követésből. De több a csapda is, a technika csodáiba való belefelejtkezés, a gögös érzés, hogy urai lehetünk az életnek. Pedig ahogy Lázárnak, úgy nekünk is és mindenkinek – hívőnek és hitetlennek – el kell egyszer indulni a minden halandó útján. Az örök élet távlatában a földi élet továbbra is csupán egy pillanat. De Isten előtti, felelős pillanat.

Akik ott voltunk évtizedekkel ezelőtt a Deák téren, és hallgattuk Káldy Zoltán húsvéti igehirdetését, ma is megborzongunk a 20. század talán legkeresztényibb költőjének, Pilinszky Jánosnak a soraitól:

„Mert megölhették hitvány zsoldosok,
és megszűnhették dobogni szíve –
Harmadnapra legyőzte a halált.
Et resurrexit tertia die.”
(Harmadnapon)

A püspök szemlátomást nem tudott szabadulni a sorok erejétől, a tömény evangéliumtól, minden gondolatmenetét ezzel a négy sorral zárta. Talán első alkalommal idézte elmondta a nyolcsoros vers első négy sorát is:

„És fölzúgnak a hamuszín egek,
hajnalfele a ravensbrücki fák.
És megérik a fényt a gyökerek.
És szél támad. És fölzeng a világ.”

Kétségtelen, hogy a vers második négy sora önmagában is megáll, hihetetlen erővel hirdeti a húsvéti evangéliumot. De a költő mondanivalóját a bevezető négy sorral együtt, és teljesen az ezt megelőző költeménnyel, a Ravensbrücki passióval közvetíti. A mélyen hívő, katolikus Pilinszky számára a passió és a feltámasztás együtt alkot egészet.

Ez az esztendő a holokausz, illetve a koncentrációs táborok felszabadulásának hatvanadik évfordulójára való emlékezést is jelenti. Az őszinte gyász és szégyenérzet mellett sajnos ilyenkor jelentkeznek disszonáns hangok is, melyek – többek között más borzalmak emlegetésével – relativizálni igyekeznek a hat-százézer magyar áldozatot kívánó tragédiát. Talán a Pilinszky-vers, a Ravensbrücki passió, melyet a Harmadnapon követ, segít helyén kezelni a szörnyűséget, megérteni a borzalmakat átéltek sorsát.

■ GAZDAG ZSUZSANNA

Az igehirdetés művészete

◀ Folytatás az 1. oldalról

Elsőként Martin Nicol, a könyv szerzője tartott előadást *Művészet a művészetek között* címmel. Az előadás címe tömören adja vissza a szerző meggyőződését és könyvének alapvető üzenetét: az igehirdetés maga is művészet a művészetek vonzásterében. E meggyőződésének kialakulásához és a korábbi prédikációs gyakorlat újragondolásához a szerzőnek az Egyesült Államokban szerzett élményei és tapasztalatai jelentették a kiindulópontot. Észak-Amerikában jött létre – és ott széles körben el is terjedt – az új homiletikai mozgalom, amely a művészetek területéről származó felismeréseket alkalmazta a prédikációra.

Hogyan lehetne jobban tanulni és tanítani a prédikációt? Erre a homiletikai alapkérdésre az Egyesült Államokban meglepően új válasz született. Az előadóművészetek – mint például a film-, a zene- és a színművészet – a szószéki igehirdetés példaanyagának tekinthetők. Az új homiletika felfogásában a prédikáció célja nem a hit igazságainak a magyarázata, hanem olyan művészet megteremtése, amely a hit tapasztalatait

osztja meg a hallgatókkal merész vágásokat és montázsokat alkalmazva. Ezek az eszközök alkalmasak arra, hogy a hallgatót, a befogadót is új tapasztalatokhoz juttassák el a hitben.

Második előadóként Perce Sándor, a könyv fordítója szólalt meg. Perce Sándor az Evangélikus Hittudományi Egyetem egykori diákja, éveken át a nemescsói gyülekezet lelkésze volt. Jelenleg Erlangenben doktori ösztöndíjas Martin Nicol professzor vezetésével. Előadásában két német költő versein keresztül mutatta be, hogy mit jelent beszélni valamiről, illetve beszélni valamiből. Kerek, tökéletes és kifogástalan mondatokban foglalhatjuk össze az élet nagy igazságait: „A legtöbb ember szívesen emlékszik vissza a gyermekkorára.” Az ehhez hasonló általánosító mondatok valamiről szólnak, valamiről kijelentenek valamit, de kevésbé képesek arra, hogy megszólítsanak, esetleg saját élményeinket juttassák az eszünkbe. Ezzel ellentétben valamiből beszélni azt jelenti, hogy belülről, tapasztalatból beszélünk, mint amikor a költő gyermekkorának egy apró, konkrét epizódját jeleníti meg versében.

A harmadik előadó Alexander Deeg,

Martin Nicol professzor asszisztense volt, aki egy konkrét példán keresztül mutatta be a dramatizált homiletika mibenlétét. Egy nürnbergi lelkészről rádiós áhítatának elemzését követhetjük végig, amelynek során megismerhettük a dramatizált homiletika néhány jellegzetes munkaeszközét. A demonstráció, az áhítat bemutatása és elemzése az igehirdetés egy olyan új vízióját tárta elénk, amely a jelen szituációban képes Isten igéjét valóságosan, életközeli módon megszólaltatni a hallgató számára.

Szabó Lajos, az Evangélikus Hittudományi Egyetem rektora és a Gyakorlati Teológiai Tanszék professzora az elhangzott előadások után köszönetet mondott a könyv szerzőjének, a németországi és a magyar kiadónak, valamint a könyv fordítójának áldozatos munkájáért, amelyet valamennyien tiszteletdíj nélkül végeztek azért, hogy a könyv Magyarországon is minél hamarabb megjelenhessen. Reményünk, hogy a *Dramatizált homiletika* nyelvű kiadása elősegíti a magyarországi prédikáció megújulását és ezen keresztül a hit megtapasztalását minél több keresztény gyülekezetünkben.

■ GÖMBÖCZ ELVIRA

Nagyheti ajándék

Lelkésziktatás Nyáregyházán

▶ Hideg böjti szelek fújtak, mégis zsúfolásig megtelt március 19-én délután a Budapesthez közeli Nyáregyháza temploma. Minden biztonnal azért is, mert a helyi reformátusok és evangélikusok által közösen használt istenházát „felmelegítette” az a szeretet, amellyel beiktatása alkalmából vették körül az evangélikus egyházközség fiatal lelkészét, Túri Krisztinát.

„Az élet ünnep. Egy-egy ünnep keresztény üzenete az, ha ünneplő életék támadnak, ha életünk ünneppé formálódik” – mondotta az istentiszteletet követő ünnepi közgyűlésen az iktatást végző Koczor Tamás, a Dél-Pest Megyei Egyházmege esperese a köszöntések lezárásaként. Az ünneppé formálódást megtapasztalhatták a mintegy négyszáz lelkes Nyáregyházai Evangélikus Egyházközségnek és szörfványainak a tagjai – dászentszmitik-lósiak, felső-nyáregyházaiak és újlengyeliek – a virágvasárnapot megelőző szombat délutánján, az iktatási istentiszteleten.

„Egy új lelképásztor iktatása mindig mérőföldő a gyülekezet életében, mert meghatározza a közösség lelki életét, arculatát” – kezdte a Theisz 5,16–17 alapján tartott prédikációját egyházközség elnöke, püspöke. D. Szabó Gyula hangszólította, hogy az igeszakaszban foglalt kéréseket megvalósítani – mindenkor örülni, imádkozni, hálát adni – csak akkor lehet, ha mind a gyülekezet, mind pedig a lelkész és munkatársai szüntelen Krisztusra figyelnek.

Ugyancsak krisztusi életre, a Szentírás megélésére buzdított Túri Krisztina igehirdetése. A frissen beiktatott lelkész a magvető példázata alapján (Mk 4,2–8,13–20) azt emelte ki, hogy nem

FOTO: HORVÁTHHEGYI OLIVÉR

„Kilép a többiek közül,
megáll a kockacsendben,
mint vetített kép hunyorog
rabruha és fegyencfej.

Félelmetesen maga van,
a pórúsait látni,
mindene olyan óriás,
mindene oly parányi.

És nincs tovább. A többi már,
a többi annyi volt csak,
elfelejtett kiáltani
mielőtt földre roskadt.”

Nehéz ünnep a húsvét. Nem véletlenül alakult ki annyi vidám népszokás az ünnep kapcsán. Nincs semmi baj ezekkel, hiszen jogos a Krisztus feltámasztása, az üres sír fölött érzett öröm, de sokszor másról van szó. Kerüljük a szembesülést hitünk, kereszténységünk legmélyebb konfliktusával: hiszel-e a feltámasztásban?

Pál apostol nem enged e téren kibúvót. A korinthusiakhoz írt első levél tizenötödik fejezetében alapozza meg, fejt ki a feltámasztás teológiáját. „Ha pedig Krisztus nem támadt fel, akkor hiábavaló a mi igehirdetésünk, de hiábavaló a ti hitetek is.” (2Kor 15,14) Jézus, az ember csodatételei az Istenfiú feltámasztásának csodája alapján érthetők meg a maguk teljességében. A feltámasztás az igazi csoda, ebből adódik az örök élet reménye. Lázár lehetett akár négy napig tetszhalott, ez az emberi oldal, de Jézus nélkül nem lett volna tovább élete, és nem lenne örök élete.

Nehéz próbatétel, Isten kegyelme a feltámasztás. A 20. század legnagyobb magyar evangélikus költője, Reményik Sándor is megszenvedte. Egész hívő költészetének sajátos hangszínt ad az a verse, amely a kételyeiről szól. Csak a rajongó nem kételkedik, a mély hit meg kell, hogy küzdjön a kísértéssel. *Igaz beszéd hitem dolgában* című versének befejező sorai ma is, nekünk is tanulságosak:

„– Hiszel-e a Feltámasztásban? –
Hagyjátok ezt a bús-édes mesét.
Dante vándorolt három túlvilágban.
Nekem az ösvény síromig elég.”

Sokszor érezzük úgy: nincs tovább út, elég a sírig vezető ösvény. A húsvéti üres sír a folytatásról, a halál legyőzéséről, az örök életéről üzen. Az ösvény tovább visz. Húsvét az élet ünnepe. Az élet, amely értelmet nyert itt a földön Krisztus követésében, és az örök élet, mely vigasztalás, remény minden szenvedéstörténetben és minden kételkedésben.

■ FRENKL RÓBERT

Ecce homo?

► **Virágvasárnap ünnepén J. S. Bach János-passióját adta elő az oroszlányi evangélikus gyülekezet ének- és zenekara, mely vendégszólístákkal is kiegészült. Az alkalmon Ittész János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke szolgált igehirdetéssel.**

„Negyven évvel ezelőtt szólaltatták meg először ezt a művet az oroszlányi templomban. Akkor – az éppen egy éve elhunyt – Nagy Dániel dirigálta az 1962-ben alapított társulatot. Harminchárom éven keresztül szervezte és irányította ezt a gyönyörű szolgálatot, az »Istennek csak a legszebbet lehet adni« elv alapján. Aktív bányászként, a városi szénbánya dolgozójaként szakított időt arra, hogy számos teendője mellett folyamatosan csiszolja karmesteri tudását. A zenét eszköznek tekintette a Jézussal való találkozásra, ránk hagyta legnagyobb kincsét: a feltámadott Jézus Krisztusba ve-

tett hitét” – e szavakkal emlékezett Nagy Dánielre Sztruhár András egyházkerületi felügyelőhelyettes. S valóban, lánya, Milán Zoltánné ugyanezzel a lelkesülettel vette át tőle a stafétabotot, s folytatja a szép családi és gyülekezeti zenei hagyományokat.

A passió szünetében Ittész János Ézs 53,1–5 alapján tartott rövid igemagyarázatot. Központi gondolata Pilátus ismert mondatára épült, melyet a dühödt tömeghez intézett nagypénteken: „Ecce homo.” Sok teológus kutatja, hogy vajon részvét, cinizmus vagy gőg volt-e a helytartó szavainak mozgórugója. Ez azonban csupán a felszínen való kapirgálás, és – bár könnyekig meghatódunk egy ilyen borzongatóan szép előadáson – félő, hogy mégis továbbmegyünk érintetlen szívvel. Az „íme, az ember” nem kevés, de nem elég – mondta a püspök. Az „Ecce Deus”-ra kell figyelniünk, az értünk szenvedő Istent kell meglátnunk a fájdalmas férfijában. Aki felismeri, az megismeri, és szívébe is fogadja őt.

■ KAPI DÁNIEL

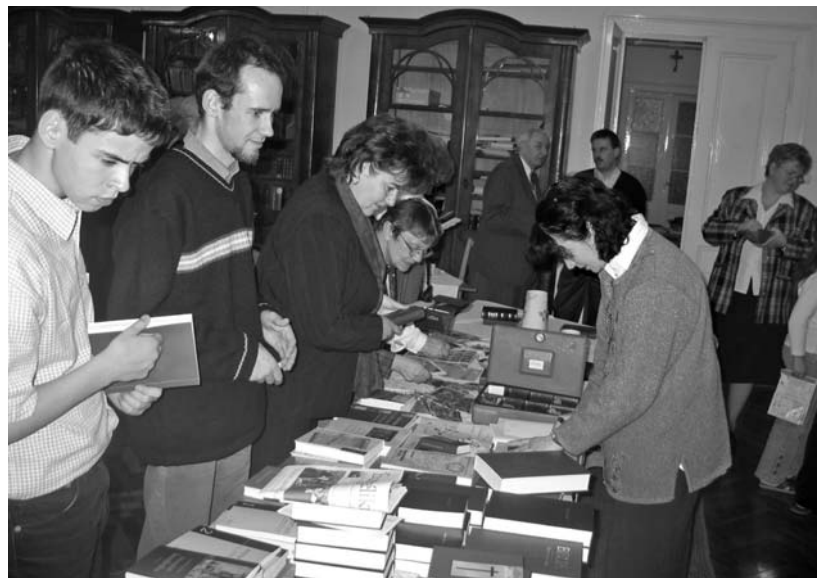

Mozgássérült fiatalok bevonásával az idén is passiójátékot szervezett a Mevisz Bárka csoportja. A nagyheti előadások sorát virágvasárnap a csillaghegy-békásmegyéri templomban rendezett együttlélt nyitotta meg.

A Magyar Tudományos Akadémián március 21-én ünnepi ülésen emlékeztek gróf Klebelsberg Kunóra születésének százharmincadik évfordulója alkalmából. A 20. század húszas éveiben tevékenykedő vallás- és közoktatásügyi miniszter szellemi és lelki hagyatékáról dr. Pálkás József korábbi oktatási miniszter, dr. Semjén Zsolt, a Kereszténydemokrata Néppárt elnöke, valamint D. Szabik Imre, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke tartott előadást. Az ülést Klebelsberg unokahúga, Klebelsberg Éva történész szervezte. A képen Szabik Imrét láthatjuk előadás közben, Klebelsberg Kunó kivett képe előtt.

A helyi diakóniai intézmények igazgatójának meghívására böjt negyedik vasárnapján Neuendettelsauban szolgált igehirdetéssel D. Szabik Imre püspök. Az istentiszteletet követően az úgynevezett „prédikációt megbeszélő együttléten” beszámolt egyházunk életéről, egyre bővülő diakóniai tevékenységéről, és válaszolt a felmerült kérdésekre. Bajorországi útja alkalmával Szabik Imre találkozott dr. Ludwig Markerttel, a bajorországi diakóniai intézmények főigazgatójával is.

Kendeh K. Péter igazgató nemrégiben körlevéllel kereste meg egyházunk parókus lelkészeit, amelyben – egyebek mellett – jelezte, hogy a Luther Kiadó, illetőleg az Evangélikus Élet szerkesztőségének munkatársai szívesen találkozának a gyülekezetek – egyházi médiamunka, egyházi sajtótermékek iránt érdeklődő – tagjaival. Az „ajánlkozásra” elsőként a miskolci gyülekezet reagált, amelynek tanácstermében a virágvasárnapon kiadónk szinte teljes könyvkínálata terítékre került. Az istentiszteleten igehirdetéssel szolgáló Kendeh K. Péter mellett a délutáni szeretetvendégségen az Evangélikus Élet főszerkesztője, T. Pintér Károly és szerkesztőségi titkára, Boda Zsuzsa válaszolt a közösség élő hitéről is tanúszkodó kérdésekre.

Tudós egyházzenei kongresszusa

► **A Régi Zeneakadémia épületében tartották meg Budapesten március 13. és 15. között a VII. magyar egyházzenei kongresszust. Az alkalmat igen nagy érdeklődés kísérte, és magas színvonalú előadások, viták jellemezték.**

A megnyitó díszelőadást dr. Michael Tünger, a Sinfonia Sacra német egyházzenei egyesület (Aachen) elnöke tartotta Az egyházzene hatása a nyugati zenetörténetre címmel. Az ez után következő fél nap központi témája ez volt: „Liturgia, nyelv, zene”. A hat előadó – Szűcs Ferenc, Déri Balázs, Dimitrije Sztéfanovics, Földváry Miklós, Fekete Csaba és e sorok írója – arra világított rá referátumában, hogy milyen teológiai, történelmi, pszichológiai és

zenei törvényszerűségeket kell figyelembe venni, amikor a liturgiában használt nyelvről és nyelvi stílusról döntünk.

A következő fél nap az egyházzene mai helyzetét mérte fel: az Enyedi Pál által kiadott hosszú kérdéssorra felelve a zene szerepének szabályozásáról, a jelenlegi állapotokról, a kántorok anyagi, munkajogi, szakmai helyzetéről, az orgonák állapotáról és liturgikus használatáról mondhatták el tapasztalataikat a résztvevők. Kitérítés, hogy a felvetésekre Beer Miklós katolikus, Ittész János evangélikus püspök és Nagy Sándor, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának világi elnöke, egyházzenei referens reagált megértéssel, bölcs eligazítással – s ami a legtöbb reményt adja: a jövőbeli együttműködésre való készség kifejezésével.

Az utolsó napon a kongresszus résztvevői három szekcióban folytatták to-

vább a munkát. Az orgonás tagozatban az orgonák megóvása, felállítása és liturgikus használata volt a téma. A pedagógiai tagozatban a hittanórai zene kérdése állt a középpontban. Egy korábbi, ehhez hasonló kongresszus a templomépítéssel kapcsolatos liturgikus és egyházzenei elvárásokat fogalmazott meg, s ezek konkretizálására „fiktív pályázatot” írtak ki. Az erre beérkezett építészeti terveket kiállították. A harmadik szekció ennek a tapasztalatait tárgyalta; az eredményből úgy tűnt, hogy gyümölcsöző együttműködés körvonalazódik a liturgikus és zeneszerek és az építészek között.

A kongresszus – melynek minden napját közös szolozsmázás, illetve mise keretezte – a Magyar Egyházzenei Társaság éves beszámolójával és tisztújító közgyűléssel ért véget.

■ DOBSZAY LÁSZLÓ

Hitről – másként

► **Az Asztali beszélgetések című sorozat keretében március 10-én a győri tanítóképző főiskolán Nagy Bandó András író és Beke Máttyás gyöngyi evangélikus lelkész disputázott. A beszélgetés alapjául Nagy Bandó legutóbb megjelent két műve – az András könyve és az András II. könyve – szolgált. Az író személyes istenképéről alkotott véleményének kifejtése és a vele szemben felsorakoztatott ellenérvek közepette kérdések sokasága hangzott el és merült fel a résztvevőkben az est folyamán: mi a hit és a vallás szerepe az életünkben? Fontos-e a közösséghez való tartozás? Mi várhat ránk a halál után? Mit tartunk fontosnak egyáltalán az életben? – és így tovább.**

Az este kezdetén a lelkész és az író mindaddig szinte közös véleményen volt, amíg elő nem került Nagy Bandó voltaire-i egyházellenessége. Ő egészen másfajta szempontból közelíti meg Istent, mint a teológia általában. „...mindeki a maga útját járja a maga Istenével” – mondotta, és kifejtette, hogy – szerinte – mindenkinek megvan a személyes istene, aki egészen a haláláig vele van, ám miután meghal az ember, lecsatlakozik róla, mint egy drótpályáról. Nagy Bandó Istent tartja teremtettné az ember által, aki „amikor az utcán vagyunk, még nincs ott, de amint belépünk, már igen, mert magunkban hoztuk oda”. A keresztény álláspontot

ismertette Beke Máttyás rámutatott arra, hogy hitünk szerint mi vagyunk a teremtmények, mi vagyunk az Isten által kiválasztottak. Egyetértéssel beszéltek viszont arról, hogy az Isten mindenhol – a domboldalon, a folyóparton, a szobában – jelen van, barátként, személyesen lehet beszélgetni vele.

Ezt követően az estét Nagy Bandó András a saját, kissé zavaros eszméinek a magyarázatával fogta át, nem nagyon engedve teret a válaszadásnak. Mi több, az eredendően humoristának indult szerző Lutherre hivatkozva próbálta kifejtetni, hogy a halál után magunkra hagy bennünket Istent, akit éppen az ebből fakadó félelmünk leküzdésére teremt-

tük magunknak... Egy más témát érintve kijelentette: „Minden közösség az én földadásáról és a csoport elveinek, eszméinek, törvényeinek és szokásainak a felvételéről, illetőleg azok elfogadásáról szól, és ez ellen minden porcikám tiltakozik.”

Nehezen lehetne ezt az estét tényleges beszélgetésnek minősíteni, sokkal inkább figyelemfelkeltő előadásnak Nagy Bandó legújabb könyveiről. Az alkalom arra azért kétségtelenül jó volt, hogy elgondolkodtassa, és a felvetődött kérdések egyéni megválaszolására készítse a jelenlévőket.

A Győr határain túlról is mind többeket vonzó beszélgetéssorozat a kulturális értékek protestáns értékrendhez való viszonyának a tisztázására hívott. Galambos Ádám teológushallgató szervezésében eddig Márkus Mihály és Gáncs Péter, Réz András és Fabiny Tamás, Lanczerdorfer Zsuzsa és Jánossa Attila, Hankiss Elemér és Bartha István, valamint Heller Ágnes és Béres Tamás beszélgetésre került sor. A következő alkalom április 21-én lesz, amelyen Mácsai Pál színművész és Donáth László evangélikus lelkész beszélget majd.

■ SCHNELLER VIOLA

Beke Máttyás érveire figyel a moderátor, Ócsai Zoltán. Jobb szélen Nagy Bandó András.

A hittanérettségi aktuális kérdéseiről

Beszélgetés Sólyom Anikóval

► Bár az idei érettségi vizsga még messze van, a gimnáziumok és szakközépiskolák diákjai a különböző tárgyakból – köztük hittanból is – már elkezdtek a felkészülést a középfokú tanulmányaikat lezáró megmérettetésre. A hittanérettségi kapcsolatban felkerestük egyházunk katechetikai bizottságának elnökét, a Deák Téri Evangélikus Gimnázium hittan-német szakos tanárát, Sólyom Anikót.

– Ha én újra maturáló diák lennék, szívesen választanék olyan tananyagot, amelyből „játssza” teljesíthetném a kijelölt penzumot. Mondhatjuk-e, hogy a hittan is egy a könnyű tárgyak közül?

– Néhány tanuló valóban azért dönt a hittan mellett, mert úgy érzi, itt esetleg kevesebbet kell majd tanulnia. A többség azonban amiatt jelentkezik éppen hittanérettségire, mert komoly egyházi kötődése van, esetleg hittantanárnak vagy lelkésznek készül, vagyis valóban érdeklődik a téma iránt. Így nem is keserednek el, amikor a felkészülés során kiderül, hogy nagy fába vágják a fejszéküket. A hittan ugyanis sok tudományterületet fog át: a tanítás, illetve az érettségi-előkészítő során kitérünk többek között az ó- és újszövetségi bibliaismeretre, bevezetéstudományi kérdésekre, tanítunk egyháztörténetet, dogmatikát, etikát, illetve a nyolcosztályos gimnáziumban belefér a tananyagba a világvalóságok oktatása is. Mindezen tárgykörök közül szerepelnek kérdések az érettségire.

– Az idén vezetik be a kétszintű érettségit. Ez milyen változásokat jelent a hittan szempontjából?

– A hittan a rendszerváltoztatás után vált hivatalosan akkreditált tan- és érettségi tárggyá. Mind a tételsor összeállítása, mind pedig az értékelés meglehetősen szubjektív, „tanárfüggő” volt. Akadt például olyan középiskola, ahol „A

tékozló fiú példázata” című tételnél megelégedtek a történet ismertetésével, máshol viszont ez a téma legfeljebb egy, a példázatokról szóló tétel részleteként szerepelhetett, és a példázat mondanivalójának a kifejtését is elvárta a tanár.

Az új érettségi előnye, hogy egészségesebbé válik a követelményrendszer. A középszintű hittanérettségi szóbeli vizsga; a kérdéseket a vizsgáztató tanár állítja össze, vagyis az a személy, aki korábban hittanra oktatta a tanítványait, majd pedig felkészítette őket az érettségire. Az összeállított tételsor azonban meg kell, hogy feleljen az érettségi vizsgaleírásban szereplő szempontoknak. Az emelt szintű érettségi – amely mintegy arra volna hivatott, hogy „kiváltsa” az egyetemi felvételt – viszont szóbeli és írásbeli részből áll. Ez esetben a teljes feladatsort az Országos Központi Értékelési és Vizsgaközpont állítja össze, és az érettségire a minisztérium által kijelölt vizsgabizottság előtt kerül sor.

– Az Evangélikus Hittudományi Egyetemre való felvételhez emelt szintű hittanérettségire van szükség?

– Az EHE ezt nem igényli, megelégszik az adott egyházi középiskolában tett középszintű hittanérettségivel, melynek természetesen az az előfeltétele, hogy a felvételiző az iskolájában korábban hittanórán vegyen részt. Ha valaki olyan oktatási intézményből megy a teológiára, ahol korábban nem oktattak evangélikus hittant, akkor a 2005. tavaszi vizsgaidőszakban lehetősége lesz a arra, hogy a hittudományi egyetemen gyakorlatilag kihelyezett hittanérettségit tegyen. Így mentesül attól, hogy befogadói iskolát keressen, ott vendéghallgatói jogviszonyt létesítsen, és a négy év anyagából osztályozóvizsgát téve érettségizzen le hittanból.

– A napilapok hasábján több ízben olvashattunk arról, hogy egyes szakértők szerint nem a diákok, hanem éppen a tanárok azok, akik nincsenek felkészülve a kétszintű érettségire.

– Sajnos ebben a kijelentésben sok

FOTO: BOTTA DÉNES

igazság van. A magunk részéről azonban igyekszünk mindent megtenni annak érdekében, hogy hittanból az áttérés zökkenőmentes legyen. Az érettségi vizsgaleírás 2004 júliusában megjelent az Evangélikus Közlönyben, de természetesen olvasható a Magyar Közlönyben is.

– Ha jól tudom, egyházunk oktatási osztályának is van olyan kezdeményezése, amellyel hatékonyan segíti az érettségizetők munkáját.

– Igen, minden tantárgyból neveztek ki úgynevezett tantárgygondozókat. Hittanból például engem jelöltek ki arra, hogy koordináljam az e tárgyat tanító pedagógusok munkáját. Több területen is igyekszem támogatni kollégáimat, például – többek között – segíték nekik abban is, hogy elszámítsák a szóbeli érettségi újfajta, százalékos értékelési módszerét.

– Milyen szempontból jelent újat ez az említett módszer?

– A szóbeli vizsgán egy-egy diáknak már nem jegyben, hanem százalékban mérjük a teljesítményét, egy, a tanárok által előre kidolgozott megoldókulcs segítségével. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy egy-egy témával kapcsolatban egy lista van a kezembem, amely pontokba szedve sorolja föl, mi mindenre kell, illetve lehet kitérnie egy diáknak a felelet során. Ezt a listát követve áll össze a tanuló válaszában százalékban mért „értéke”, amelyet később az Oktatási Minisztérium számítógépes programja „alakít át” jeggyé. Az osztályozásnak ez a formája a vizsgáztatótól nagyobb koncentrációt és több figyelmet követel, és az értékelést objektívabbá teszi.

■ GAZDAG ZSUZSANNA

Passió „light”

A passió című film újravágott változata jelenik meg húsvétkor a mozikban – adta hírül a Reuters. Az új verzió március 24-ére készült el, és a korhatárt leszállították tizenöt évre. (Az Egyesült Államokban a film „R” besorolást kapott, ami azt jelenti, hogy a tizenhét éven aluliak csak szülői felügyelettel nézhetik meg az alkotást.)

A magát élő hitű kereszténynek valló katolikus rendező, Mel Gibson azt reméli, hogy az újravágott verzió, amely jóval kevesebb erőszakos jelenetet tartalmaz, mint az első, tetszeni fog azoknak, akik

megriadtak az eredeti változat erőszakosságától, és a brutális részek miatt nem nézték meg a filmet. A film készítői csökkentették az erőszakos jelenetek számát, például kihagyták azt a részt, amelyben Jézust megkorbácsolják.

Az Icon filmgyártó cég szerint az újabb változatot feltehetőleg nem játszsa majd annyi mozi, mint az eredeti múlt év márciusában, amely háromszázötven helyen jelent meg. Az eredeti film 370 millió dolláros bevételt ért el.

► Forrás: MNO

Virágvasárnapi premier

A Duna Palota színpadán virágvasárnap este mutatta be új darabját az Evangélium Színház. Németh László Nagy család című drámáját a társulat művészeti vezetője, Udvaros Béla állította színpadra.

FOTO: MÉSZÁROS ISTVÁN

További előadások: március 27.: este 7 óra; április 2., 9., 16., 23.: este 7 óra; április 3., 10., 17., 30.: délután 4 óra

Továbbképzés

Az érettségire való jelentkezés határidejének lejártával több helyen kiderülhet, hogy mégis van érettségiző diákja valamelyik hittanár vagy lelkész kollégának. Ezért a Magyarországi Evangélikus Egyház Oktatási Osztálya még egy utolsó továbbképzést hirdet minden olyan hittanár és lelkész számára, aki **2005-ben hittanból bármilyen iskolatípusban érettségizett.**

Az érettségi rendszere gyökeresen megváltozik, ezért ahhoz, hogy a tanulók felkészülését segíteni tudjuk, és a vizsgát megfelelő módon bonyolítsuk le, szükség van a tájékozódásra.

Ez alkalommal szívesen nyújtok segítséget azoknak is, akik már részt vettek továbbképzésen, de a konkrét tételsor összeállításával, illetve az értékelőlapok elkészítésével nehézségük támadt.

A továbbképzés ideje: április 6., szerda 10 órától 14.30-ig.

Helye: Budapest, Üllői út 24., I. emeleti tárgyaló.

Jelentkezés: március 31-ig Sólyom Anikó hittan tantárgygondozónál a 20/824-4504-es telefonszámon.

Sólyom Anikó tantárgygondozó Mihályi Zoltánné osztályvezető

A budapesti evangélikus kollégiumok tíz éve

► A Magyarországi Evangélikus Egyház Budapesti Kollégiumaiban – két, egymástól távol eső épületben – száználcvan diák él. Az egyetemi-főiskolai kollégium a XIII. kerületben, a 3-as metró vonalán, a középiskolai pedig ugyancsak könnyen megközelíthető helyen, gimnáziumaink körzetében található. Az intézmény az elmúlt tíz évben 251 érettségizettet és 158, egyetemet vagy főiskolát végzett friss diplomást bocsátott útjára. Az érettségizettek 90%-a az érettségi évében felvételt nyert valamely felsőfokú intézménybe. A diplomások között szinte minden hivatás megtalálható: orvos, jogász, gyógyszerész, közgazdász, mérnök, matematikus, biológus, meteorológus, nyelvész, tanár, tanító, gyógytornász és így tovább.

A két épület együttes költségvetése évente 80-90 millió forint. A kollégiumok működését biztosító személyi állomány létszáma az évek folyamán – a költségvetési megszorítások miatt – fokozatosan csökkent. (Mindkét épületnek saját személyzete van.) Az átvételkor (1995-ben) 36 főből állt a munkatársi gárdánk, 2005-ben azonban már csak 28-an igyekeznek ellátni ugyanazokat – illetve sok esetben a megszaporodott – feladatokat. Nehéz anyagi helyzetünk miatt ma is fel kell tennünk a kérdést: lehet-e még a létszámot csökkenteni az ellátás színvonalának a károsodása nélkül?

Az intézményekben a kezdetektől fogva nagy létszámú evangélikus diák-

ság nevelődik, jelenleg is 67-70% között van az evangélikusok aránya. A pedagógusok 100%-a evangélikus. Az első évtől kezdve fontos élv volt, hogy legyen a lelkeknek gondozója, azaz legyen otthonlelkészünk. Kitűnő lelkészekkel volt szerencsém találkozni az elmúlt évek során, akik számtalanszor áldozták arra az estéjüküket – sokszor éjszakába nyúlóan is –, hogy áhitatot, hittant, bibliakört vagy beszélgetéseket tartsanak az itt élő, hitükben formálódó fiataloknak. Azt is fontos megemlíteni, hogy munkájuk a nevelőknek – és az igazgatóknak is – lelkiükben komoly támaszt jelentett s jelenben ma is. A Rózsák terén az elmúlt években Krámer György, Johann Gyula, Lénárt Viktor, a Luther Otthonban pedig Hafszcher Károly, Győri Gábor, Győri Tamás és Lénárt Viktor végezte a spirituális munkát.

A középiskolai kollégiumot az első öt évben – szinte kizárólag – fasori és Deák téri evangélikus gimnazisták lakták. Mára ez megváltozott: a kollégistáknak csak a fele kerül ki két budapesti gimnáziumunk tanulóival közül, a többi diák más iskolába jár. Sokan vannak a Bartók zeneiskola diákjai. Ők a komolyzenét hozzák az épület falai közé; minden zugban, a nap minden órájában szól valamilyen hangszer.

A kollégium erőssége elsősorban a tanulásra fordított hallatlan nevelői energiában rejlik. Az eredmények javítása érdekében megszervezett segítő alkalmak, a korrepetitorok alkalmazása fontos hagyományt jelentenek. Másodsorban lényeges szempont, hogy az itt nevelkedő fiatal a felnőtt életben fogékony legyen a kultúra minden ágára. Rengeteget járunk színházba, és sok elő-

adó jön hozzánk. Találkozhatnak a diákok színésszel, nyelvessel és egyéb tudóssal, népdalénekesrel, sportolóval, teológus szakemberrel vagy különböző civil szervezetek képviselőivel. Szeretünk kirándulni, túrázni; lényeges, hogy megismerjük hazánk tájait, jellegzetességeit. Nagyon fontos feladat az is, hogy az itt négy vagy nyolc éves diákok megismerjék Budapest nevezetességeit. És persze multhatatlanul lényeges az is, hogy a diákok bátran merjenek Istenhez fordulni, megköszönve a napot, a sikereket, s kérjék áldását az elkövetkező munkanapokra. Hetente áhitatot, hittanórát, ifjúsági bibliakört tartunk. A csoportfoglalkozások rendszeres témája a jó magaviselet, az illetlen elcsúsztatás. Gyermekvédelmi munkánk is kiemelkedő.

Akik előzetesen tájékozódni szeretnének, és megkeresnek bennünket, azoknak szívesen bemutatjuk pedagógiai programunkat, kiadványainkat, illetve az épületet. Várjuk a Budapesti tanuló diákokat!

Elérhetőségeink: MEE Budapesti Kollégiumai, 1074 Budapest, Rózsák tere 1.; igazgato@otthon.lutheran.hu; tel.: 1/351-0522.

Az egyetemi-főiskolai kollégium, a Luther Otthon – ma egyben a Luther Márton Szakkollégium is – egyházunk büszkesége, az egyházi közösséget tanuló evangélikus értelmiség kis bázisa, a jövőnk, egyházunk jövője. Talán kategorikusan hangzik, de evangélikus nevelésünk egyetlen olyan civil helye, ahol a kimenet is világosan látszik. Őszintén gondolom, hogy egyházunk jövője itt van, ahol maguk tudják szervezni esti szemesztereiket, idegen nyelvi, kommunikációs, szaktárgyi, művészeti stb. kur-

zusaikat, ahol a megszereshető tudás utáni vágy az igazi rugója, működtetője a kollégium életének. Büszkeség látni, hogy a végzősök távozása után az új tanévben újra és újra helyreáll minden: beindulnak a képzések, az énekkar, a zenekar (LutheRoses), feláll a ház ügyeit intéző kis csapat. Hogy újra és újra van gólyatábor, túra és kirándulás, háromnapos tudományos diákkonferencia, vannak áhitatok, imaalkalmak, csendeshétvégék. Jó látni, hogy szeretik és megbecsülik egymást, hogy senkinek nem tünik el semmije.

A kollégium a berendezéseit tekintve – a maga helyhiányos módján – korszerűnek mondható. A szobákból elérhető a világháló, amely nélkül a mai egyetemistának lehetetlen lenne az élet. Jó érzés tudni, hogy ezt már a kezdetekkor felismertük, s voltak társak, akik a rendszer kiépítésében közreműködtek. Jó az is, hogy gyülekezeteinkben és rendezvénye-

ken, az egyház életének színterein már találkozom a régi diákokkal. A volt Luther otthonosok összetartanak, találkozókat szerveznek, támogatják alapítványait, ami a szakmai munka segítője. A kollégiumba jelentkezni – felvételi rendünk szerint – a honlapról letölthető jelentkezési lapon lehet; csak a Budapes-

ten első diplomáért, nappali tagozaton tanuló vidéki diákok jelentkezését várjuk. A Budapestre került fiatalok számára különösen vonzó szokott lenni, hogy reggelit és estebédet biztosítsunk.

Elérhetőségeink: MEE Budapesti Kollégiumai – Luther Otthon, 1074 Budapest, Rózsák tere 1.; www.otthon.lutheran.hu vagy egyszerűen Luther Otthon, 1138 Budapest, Vizafogó u. 2-4. Tel.: 1/329-8614 (porta); 1/351-0522 (központi szám).

Az elmúlt tíz évben egyetlen, nem szűnő és komoly problémánk a két budapesti épület tatarozásának a gondja. Mindkét épületünk külseje elhanyagolt, felújításra szorulnának. Sokszor úgy érzem, hogy miközben az ország templomai szépen megújulnak, a beljük nevelődő ifjúságot szolgáló épületek összedőlnek. Nem így kellene ennek lennie. Nem titok az sem, hogy sokszor szállnak meg nálunk kirándulócsoporthoz – vidéki vagy külföldi evangélikusok –, s a látvány elborzasztja őket. Az épület belsejének varázsa aztán valamelyest javít az összbemutáson, mi mégis szívesen éljük meg ezt az állapotot; restelkedünk úgy is, mint egy intézmény munkatársai, de úgy is, mint egyháztagok. Ez egyben intés is felénk: javainkkal átgondolnánk, jobban kell sáfárkodnunk! Nemcsak a belső, a lélek a fontos, hanem a külső is, amely hordozza azt.

Áldásos szívvel köszönöm meg Istennek ezt a tíz évet, mindazt, amit ez a szép munka örömeiben és gondjaiban adott nekem. Kívánom, hogy még sok fiatal tölthessen (mindkét korosztályból) felejthetetlenül gazdag és gazdagító éveket – a felnőtté érés éveit – az evangélikus kollégiumokban.

■ GAÁL JÁNOSNÉ igazgató

Füller
Tímea

Krisztus közöttünk

Sokáig lázadtam a nagypéntek ellen. Mi közöm hozzá, hogy milyen gonoszságot művelt sok száz évvel ezelőtt néhány értetlen, ostoba ember? Én már máshogy gondolkodom, én már nem tenném, nem, én nem feszíteném kereszt-re Isten fiát. Nem tenném meg...

Régen történt, vagy talán nem is olyan rég... Nagy szárazságot hozott a tavasz. A hólé úgy tűnt el nyomtalanul, mintha soha nem is lett volna, s nyomán a böjti szelektől átfútt talaj lassan cserepes-sé szikkadt, megrepedezett, kiaszott. A vetéshez feltört föld porladó göröngyökké állt össze, és a szél csak egyre fútt, táncolt, nagy porördögöket kapva fel és forgatva meg a világ felett. Az emberek aggódva kémlelték az eget. Tavasz tündér-kéjje azonban hiába mosolygott rájuk derűsen, jókedvét nem tükrözték vissza az arcok. A májusi eső aranyat ér, a májusi szárazság viszont inséget és nyomorúságot jelez. Az itt-ott nagy keservesen kikelt vetemények kókadtan, fonnyadtan kornyadoztak, alig nőttek. Mire eljött a búcsú ideje, az emberekben alig-alig pislákol a remény mécsese.

A körmenet elején vonuló papra szegeződött minden tekintet, hátha legalább neki sikerül lekönyörögni esőt a földre. A pásztor zavarba jött az esdeklő pillantások láttán.

– Uram, könyörülj rajtunk, látogass meg minket!
– morzsolgatta magában bizonytalanul a szavakat.

A régi, jól ismert és begyakorolt imádságokat félretette, egész lelkéből fohászzkodott. Észre sem vette, mikor kezdett el hangosan beszélni. Észre sem vette, mikor csendesedett el körülötte az aggodástól elgyötört embertömeg.

– Uram, könyörülj rajtunk! Uram, látogass meg minket! – ismételte az égig érő fohászt.

Tehetetlenül gördültek a szavak a szája. Újra meg újra elsóhajtotta őket, és a hívek – mint egy varázsige mormolásához – csatlakoztak az egyszerű imához.

– Uram, könyörülj rajtunk, Uram, látogass meg minket! – zúgott, morajlott a könyörgés.

– Bárcsak ránk tekintene az irgalmas Krisztus! – siránkozta bele reszketeg hangon egy fekete ruhás özvegyasszony.

Az Úr pedig meghallotta az imádságot. És jóságában nemcsak hogy rájuk tekintett, hanem – engedve hívei buzgó kérésének – meglátogatta őket... Egy gyerek vette észre először. Egyszerűen a gyerekek merték felemelni a fejüket a könyörgés közben, a többiek nem tartották ildomosnak. Meg aztán a lábuk elé is kellett nézni, mert a körmenet a száraz földuton, jókora göröngyök között botladozva haladt.

– Tisztelendő úr, ránk mosolygott a Jézus! – rángett meg a pap ruháját egy apróság.

Majdnem kapott is egy jókora nyaklevest, de megállt a pofon a levegőben, mert az Úr fedőn rájuk szólt:

– Hítetlen népség, hát nem azért fohászkodtatok, hogy jöjjetek el közétek, most meg nem hiszitek el, hogy itt vagyok!

Csönd lett egy pillanat alatt. Döbbenet állt meg a tömeg, az emberek egymás után estek a térdükre, minden erejük elhagyta őket. Ámulva nézték a csodát, a keresztől leszálló eleven Krisztust, aztán szabadon engedték a lelküket, ki sírva, ki nevetve örült, ujjongott, remélt. Az Úr pedig beállt közéjük, együtt énekelte velük a *Halleluját*, és mire visszaértek a faluba, már az ég is borús volt. Gyűltek a kövér felhők, gomolyogtak, tornyosultak a kiaszott kertek fölött, majd lezúdult az áldott eső, és az emberek a templom ajtajából könnyes szemmel gyönyörködtek benne, hogy nyílik meg lassan a kitikadt, cserepesre száradt föld az éltető víz előtt.

Csodás napok jöttek. Krisztus közöttük járt, betegeket gyógyított, és beszélt nekik Isten országának titkairól. Az emberek körülállták, hallgatták, csüngtek minden szaván. A szomszéd falvakba is eljutott a különös esemény híre, csak úgy dőlt a nép, mindenki látni akarta az élő Krisztust. Vasárnaponként du-

gig megtelt a templom, megsokszorozódott a perleypénz, az oltárra pedig attól kezdve nap mint nap friss virágot hoztak a hálás hívek.

Aztán elmúlt az első lelkesedés; a kerti munka meg a hétköznapi egyéb tennivalói a régi kerékvágásba zökkentették vissza az embereket. Krisztus sokat volt egyedül, napokig rá se nyitotta senki az ajtót. Először azt gondolta, talán csak véletlen, hogy így megfélemlítették róla, elindult hát, hogy távol maradjon híveit meglátogassa otthonukban, hétköznapi életükben, munkájuk között.

Először a kocsmába tért be. Jó szívvel fogadták, leültették, jó borral kínálták. Még a tulaj is letelepedett melléje egy kicsit, hanem aztán mégiscsak engedelmet kért, mert hát végezni kell a dolgot is valakinek. Krisztus megértően bólogatott, nem akart ő terhére lenni senkinek. Figyelmesen hallgatta a bőbeszédű kocsmáros panaszait a hitelre itatózó, sok adósságot felhalmozó kuncaftokról. Bizony, gonosz a világ, állapította meg szomorúan, s ezen nem is volt mit vitatkozni. Hanem Krisztus egyszer csak a mérőedények felé bökött.

– Te kocsmáros, ez a deci meg ez a cent kisebb ám a valódinál!

Hímezett-hámozott a csapos:
– Ej, hát ki látja azt, mit számít ekkor a különbség? No meg a sok részeges rá se néz, úgy hajtja fel az italt. Nem veszi azt észre senki.

– De mi tudjuk, hogy nincs rendben, kocsmáros. Mi ketten tudjuk: te meg én – igyekezett őt jobb belátásra bírni az Úr.
A csapos aztán elterelte a szót a mérőedények ügyéről, és bokros teendőire hivatkozva elbocsátotta vendégét, egy üveg jóféle bort nyomva a hóna alá. Krisztus szomorúan ballagott tovább, de hamarosan felderült az arca, mert a piac mellett haladva egyik kedves ismerősét fedezte fel az árusok között. Rögön oda is ment hozzá, hogy egy kicsit elbeszélgessenek. A kofa igencsak megörült a mellé szegődött Jézusnak.

– No, jó is, hogy itt vagy! – ujjongott. – Így majd jobban bíznak bennem az emberek, ha látják, hogy veled beszélgetek.

S csakugyan jöttek is a vásárlók szépecskén, az asszony meg ügyes kézzel válogatta nekik a gyümölcsöt. Alulra a hátulsó, felülre az elülső kosárból. Amikor éppen elcsendesedett egy kissé a környék, Krisztus kíváncsian emelintette meg a hátulsó kosarat takaró kendőt.

– Nahát, hiszen ezek egytől egyig törött, összenyomódott gyümölcsök – állapította meg.

– Ezeket is el kell valahogy adni – sunnyogott a kofa huncut mosollyal. – Tudod, Uram, a magamfajta szegény ember ésszel él. Ha ezeket alulra rakom, mire hazaérnek a vevők, maguk is összeráogatják egy kicsit a gyümölcsöt. Amikor kiszedegetik, azt fogják hinni, hogy ők törték ennyire össze az én gyönyörű, ép árumat, s egyiknek sem jut eszébe reklamálni nálam.

Az Úr azonban nem mutatott semmi megértést. – Nem jól van ez így, barátom – mondta neki. – Ham nem is jönnék rá az igazságra egykönnyen, attól még becsaptad őket. És ezt mi mindketten nagyon jól tudjuk.

Az asszony borús tekintettel nézett rá.
– Csak nem fogod nekik elmondani, Uram?! Ezt nem teheted meg velem!

Krisztus szomorúan legyintett.
– Nem erről van szó. A lényeg az, hogy mi tudjuk, és amit tudunk, azt rendbe kell tennünk – magyarázta.

A kofa azonban már alig figyelt rá. Megkönnyebülten nyugtázta, hogy Jézus nem jelent veszélyt az üzlet számára. S hogy meg ne gondolja valahogy magát, vállon veregetve a fülebe súgta:

– Tudtam, hogy számíthatok rád, Uram. Nézd csak, itt a legszebb almám, vidd csak magaddal, és ha megeheznél, fogyaszd egészséggel. Vasárnap találkozunk.

És mivel így elbúcsúztak tőle, a Megváltó szép csendesen odébbállt. Egy özvegyasszonyt látogatott meg ezután. Mi tagadás, nagyon vágyott már

egy igazi, őszinte beszélgetésre. Csikorogva nyílt az ajtó, az idős asszony talpig feketében fogadta.

– De jó, hogy eljöttél hozzám! – kezdte sírós hangon a néni. – Tudod, milyen árva az én lelkem, kilenc éve temettem el az én szeretett férjemet. Jaj, hogy nem könyörült rajtunk az Isten.

Krisztus kissé kényelmetlenül érezte magát.
– Mária néni, kedves – kezdte türelmesen a magyarázatot –, tudom, hogy nagy fájdalom elvezíteni valakit, akit szeretünk, de az életben annyi ajándékot kapott, csak ezeket eddig nem is vette észre. Az unokáira sose vigyázott, a születésnapján se köszöntötte fel egyiket sem, csak siránkozik, és közben elszalasztja az élet kínálta lehetőségeket. Jó lenne változtatni ezen. Kilenc év alatt sok mindent elmulasztott, ám nem késő még újat kezdeni. Szébet, tartalmasabbat, kevésbé gyászosat.

Az idős asszony a köténye sarkát gyűrögette lehajtott fejjel sokáig némán, aztán lassan, keseregve megszólalt.

– Nem érted te ezt, fiatal vagy. Az Isten kilenc éve elvette a férjemet, és azóta senkim sincsen énnem. Jaj, hogy nem könyörült rajtunk. Kilenc éve már...

Az utolsó szavakat már inkább csak nyöszörögte, mint mondta, megszűnt számára a külvilág, nem is vette észre, amikor Krisztus szomorúan felállt és továbbindult.

– Jaj, de örülök, hogy eljöttél, kicsoda megtiszteltetés! – veregette vállon a sikeres vállalkozó. – Várj csak, erről a találkozásról készítenünk kell egy képet. Ülj le ide, kérlek, a pálmá mellé, ebbe a kényelmes fotelba, én meg majd beállítom a gépet. A többi magától elrendezi ez a masina egy pillanat alatt.

És már intézkedett is buzgón. Ezt még áthelyezte ide, azt meg amoda rakta, s amikor megfelelőnek találta a környezetet, megnyomott egy piros gombot a fényképezőgépen, gyorsan odatelepedett vendége mellé, és széles mosolyra húzta a száját.

– Légy szíves, mosolyogj te is, hadd lássák, hogy elégedett vagy itt mindennel! – szűrte fogai között a szavakat.

Hatalmas villanással elkészült a kép. A vállalkozó alaposan megvizsgálta. Minden részletével elégedett volt, arcán nyugalom és derű látszott.

– Hát tudod, ez a kép is jót fog tenni az imázsomnak. Mert ha valaki sikeres, annak sok az irigye, és hogy te itt ilyen kedvesen és barátián nézel rám, az el fogja hallgattatni az elégedetlenkedőket. Legálábbis remélem.

– Sikeres vagy, jól megy az üzlet, és nem szeretnek? – kérdezte Jézus.

Vendéglátója ízléses hidegtálat és csillogó poharakat hozatott a titkárnőjével, s csak miután kitöltötte az italt, válszolt.

– Hát bizony, irigyek az emberek. Sajnálják a másiktól azt a kis hasznót, amit fáradságos munkával megkeres. A munkásaim meg folyton fizetés-emelésért nyaggatnak, követelődöznek, ravaszkodnak. Nem könnyű a mai világban talpon maradni.

Az Úr megértően bólintott.
– Itt a földön soha senkinek nem könnyű az élete, de mondd csak, tényleg szeretnél népszerűbb lenni, tényleg vágyasz rá, hogy az emberek jobban tiszteljének, szeressenek, és barátkozzanak veled?

A vállalkozó csodálkozva nézett rá.
– Ki ne szeretne, Krisztusom?! Micsoda kérdés?!
– Ó, hát ez nagyszerű! – vidult fel Jézus. – Te vagy ma az első, aki változni szeretne. Tudod, az a legnehezebb, hogy valaki akarjon változni. Mert segíteni csak azután tudok neki én is, ha ő megmozdul, elindul. Nos, hát igazán örülök neked! – és barátságosan átkarolta az öltönyös úriembert.

– Várj! – szakította félbe amaz. – Ez a pozíció még előnyösebb, mint az előbbi. Ha nem zavar téged, így is megörökíteném magunkat – mondta zavartan.

Az Úr kicsit görcsösen ismételte meg a mozdulatot, de vendéglátója így is meglehetősen elégedett volt a felvétellel.

– A konkurencia meg fog pukkadni, ha ezeket a képeket nyilvánosságra hozom.
– Khm – köhintett Krisztus tétován. – Ott tartotunk, hogy szeretnél változni, ugye? – igyekezett felvenni újra a beszélgetés fonalát.

– Pardon, elnézést kérem, hogy így elkalandoztak a gondolataim – pirult el a vállalkozó, zsebkezdőjével gyöngyöző homlokát törölgetve. – Természetesen hallgatlak, kérlek szépen. Parancsolsz még egy kis dzsúszot?

Az Úr türelmetlenül sóhajtott.
– Szóval ahhoz, hogy változni tudj, végig kell gondolnod mások sorsát és életkörülményeit is. A nálad dolgozóknak, sőt a veled dolgoztatóknak is vannak vágyai, céljai és anyagi szükségletei. Ha rájuk is tekintettel vagy, emberségesen bánssz velük, rendes fizetést adsz időben, és tisztességes árat szabsz meg, az emberek szeretni fognak, és felnéznek majd rád. Ennyi csupán az egész.

Krisztus érdeklődve figyelte a szemben ülő arcát.
– Mitől vörösödöttél így el? – kérdezte aggódva pártfogoltját. – Csak nem vagy rosszul? Töltök neked egy kis vizet, biztosan jól fog esni. No, idd csak meg.

Gyengéd erőszakkal nyújtotta felé a poharat, de a vállalkozó határozott mozdulattal nemet intett. Köszöni, nem kér belőle. Aztán feltűnően az órájára pillantott, és felállt.

– Sajnos, eljárt az idő. Nekem mennem kell. Szeretnél esetleg egy kicsit, hogy hazavigyen? Szívesen rendelkezésemre bocsátom valamelyik beosztottamat, amíg visszamész a templomba. Vasárnap majd meglátogatlak.

De az Úr csak legyintett.
– Kedves tőled, de én most még nem oda igyekszem. Rengeteg feladat vár itt a faluban. Olyan sokan megcsontosodtak rossz szokásaikban, rengeteg az elromlott élet, szeretnék segíteni az embereknek. Indulok is tovább.

– Örülök, hogy ilyen kedélyesen elbeszélgettünk. Nagy megtiszteltetés volt a számomra a látogatásod – rázott vele kezét a vendéglátója, miközben a párnázott ajtón kitessékelte őt. A Megváltó elgondolkodva folytatta az útját.

Hozzám is betérfelhetett volna. Ha eljön, talán megemlíti egy rosszindulatú megjegyzést, egy türelmetlen mozdulatot, egy be nem tartott ígéretet, egy kíméletlen kritikát, egy gonoszul elharapott mondatvéget, amikor a csend olyan sokatmondó volt, és olyan kegyetlenül elítélő egy másik emberre nézve... Hozzám is betérfelhetett volna.

Este fáradtan, csalódottan tért haza. Nyugtalanul forgolódott az ágyon, csöndesen megbeszélte mennyei Atyjával a világ dolgait, aztán békeséget találva nyugovóra tért.

A polgármester nagyot koppantott az asztalon. A dúlt arcok egyszerre felé fordultak, csönd lett, bár a levegőben ott maradt a felbolydult méhkas-hangulat. A megnyitott szavak után a legidősebb, közmegebecsülésnek örvendő képviselő szólt föl először.

– Tisztelt testületi gyűlés, kedves egybegyűltek! Én már öreg vagyok, ritkán is szólalok fel, hisz sok mindent nem ért már ennyi idősen az ember a világ folyásából, de most illetelen vagyok szót emelni ebben a Krisztus-ügyben. Kérem szépen, én is templomba járó ember vagyok, tisztességesen fizetem az egyházadot, élek a szentségekkel, de itt most nem erről van szó. Itt, kérem szépen, a falu békéje, nyugalma forog kockán. Az emberek felháborodtak, az egész falu felbolydult, mert ez a Krisztus kiállhatatlanul igazgató. Mindenbe beleüti az orrát, semmi se tetszik neki. Zaklatja a békés polgárokat, rabolja a drága idejüket, tapintatlanul bánik velük, nem veszi figyelembe szokásainkat, kialakult életritmusunkat. Nem tisztel semmit, ami nekünk szent. Attól tartok, ebben az elmégesedett helyzetben kénytelenek vagyunk drasztikus lépéseket tenni a rend és a nyugalom visszaállítás érdekében.

Az első, kérem szépen, ez. Utána jöhet a hit meg a buzgalom. Merthogy megvan a helye és az ideje mindennek. Ez a véleményem.

A képviselő-testület tagjai elégedetten bólogatva hallgatták legidősebb társuk felszólalását. Aztán egyetértésük jeleként sokan szemléltették innen-onnan hallott esetek említésével a fennálló probléma súlyosságát. Az éjszakába nyúló együttlét nem volt mentes heves indulatoktól sem, de a polgármester higgadságra és józan belátásra bírta a képviselőket. Mire az óra elütötte a tizenegyed, már írásba is foglalták a mindenki számára legjobbnak tűnő megoldást. Az emberek még sokáig beszélgettek a hivatal előtt, de az elégedetlen háborgás helyett többnyire már a megkönnyebült derű látszott rajtuk.

„Közhírré tétetik, hogy a ránk következő vasárnap falunk minden lakosa számára kötelező rendkívüli búcsút tartunk. Az igényes programokban gazdag nap fizetett ünnepnek számít minden dolgozó számára. Ezen szép és kedves alkalom keretén belül soron kívüli körmenettel köszönjük meg Krisztus Urunknak, hogy látogatásával megtisztelte kis településünket. Majd ünnepélyes keretek között visszazsegezzük őt a megszokott keresztjére, ahol minden bizsonnyal jobban érzi majd magát, mint a mi zsidongó, nyüzsgő világunk viszonyai között. Aki ezentúl beszélni akar vele, ott megtalálhatja majd. S megtisztelő itt-tartózkodása emlékére ettől az évtől kezdve falunk népe minden évben két búcsút tart, amelynek minden kiadását a központi költségvetés állja.”

És visszazsegezték őt a keresztre – mondja a legenda.

Én is ott voltam, Uram, irgalmazz...

Slovenský evanjelický cirkevný zbor v Budapešti

Július Filo posvätil obnovený organ

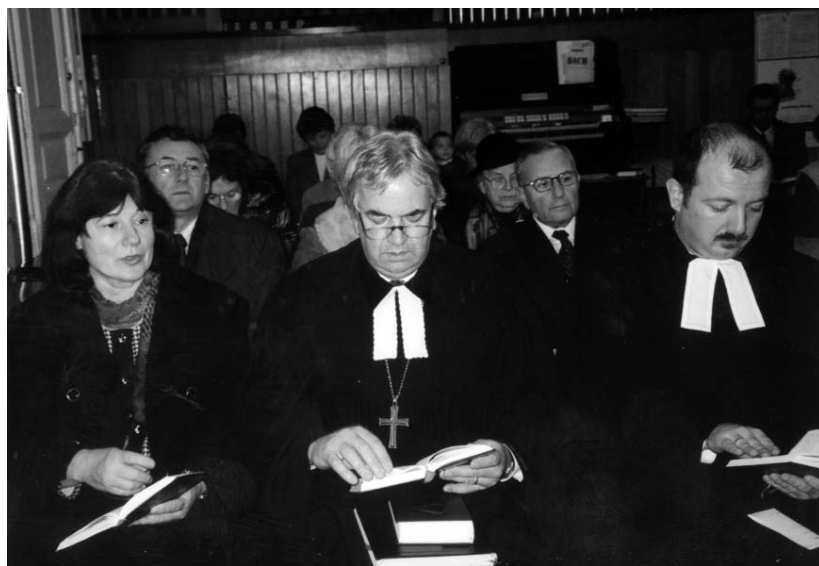
Na slávnostnej službe Božej, ktorá sa konala 10. decembra v kaplnke Slovenského evanjelického cirkevného zboru v Budapešti zborový farár Atila Spišák privítal generálneho biskupa Evanjelickej a. v. cirkvi na Slovensku ThDr. Júliusa Filu a jeho manželku pani Annu Filovú. Slávnostnú bohoslužbu pri príležitosti posviacky obnoveného organa slúžili A. Spišák a generálny biskup J. Filo.

Záverom slávnostnej bohoslužby generálny biskup J. Filo posvätil obnovený organ. Organ postavili bratia Riegerovci roku 1875 ako koncertný organ, ktorý mal 38 registrov. Svojmu účelu slúžil do 2. svetovej vojny, počas ktorej bol pri bombardovaní poškodený. Posledným organistom – kantorom cirkevného zboru bol Ernő Veperdi. Cirkevný zbor bol v roku 1965 prinútený predať kostol, organ rozobrali a časť z jeho registrov, presnejšie 11, manuály a motor premiestnili a prestavali do kaplnky. Od inštalácie organu do kaplnky nebol organ po zvukovej a technickej stránke udržiavaný a jeho stav bol katastrofálny. Vo vlnajšom adventnom období Slovenský evanjelický cirkevný zbor v Budapešti a Budapeštiansky slovenský miešaný spevácky zbor Ozvena usporiadali slávnostnú bohoslužbu, po ktorej sa konal benefičný koncert na podporu reštaurovania organa cirkevného zboru. Celý prínos hodinového koncertu bol použitý na reštaurovanie organa, ktoré stálo 1. mil. 750 tisíc forintov. Účastníci benefičného koncertu prispeli na obnovu organa v hodnote 77 tisíc 200 forintov.

Potom pozdravil prítomných zborový dozorca Dr. Zoltán Boda, ktorý privítal vzácných hostí – predsedu Celoštátnej slovenskej samosprávy Jána Fuzika, vedúceho odboru Úradu pre národné a etnické menšiny Antona Paulika, predsedníčku

Seniorát evanjelickej cirkvi, Evanjelická cirkev v Békéscseji, Úrad predsedu vlády, CSS, Samospráva VIII. obvodu hlavného mesta, slovenské samosprávy II., V., VI., VIII., XIII. XIV. obvodu v Budapešti.

Záverom sa organ rozzvučal v plnej

Náboženského podvýboru CSS Ildikú Klauszovú Fúzikovú, dozorcú Južného dištriktu Zoltána Szemereiho, dozorcú budapeštianskeho seniorátu Dr. Lajos Kéryho, predsedov a členov slovenských volených zborov hlavného mesta a okolia a početných veriacich. Potom sa v mene Slovenského evanjelického cirkevného zboru poďakoval tým, ktorí finančne prispeli na rekonštrukciu organa. Sú to Evanjelická cirkev a. v. v Maďarsku, Budapeštiansky

kráse, keď kantorka cirkevného zboru Marta Pálmaiová zahrála diela J. S. Bacha. Slávnostná bohoslužba a posviacka boli vyvrcholením práce, ktorá predchádzala samotnej oprave organa: od obhliadky nástroja cez vypracovanie projektovej dokumentácie opráv, finančný rozpočet až po samotnú generálnu opravu. Generálna oprava sa konala počas celého roka.

■ – if –

TÝŽDEŇ MODLITIEB ZA JEDNOTU KREŠŤANOV 2005

Slovensko bolo stredobodom modlitieb všetkých kresťanov po celom svete

Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov sa konal v dňoch 18. až 25. januára 2005 a je spoločnou aktivitou Pápežskej rady pre napomáhanie jednoty kresťanov a Svetovej rady cirkvi.

„Kristus, jediný základ cirkvi“ (1Kor 3,11-23) znela tohtoročná ústredná myšlienka a téma Týždňa modlitieb za jednotu kresťanov. Je to vlastne ponuka na rozjímanie pre jednotlivcov i spoločnosť počas tohto týždňa, rozpracovaná z rôznych pohľadov do ôsmich tém na každý deň.

Tohtoročný Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov bol zvlášť významný, lebo kresťania na Slovensku vyzývali k spoločným modlitbám.

Téma a jej spracovanie vzniklo v spolupráci zástupcov cirkvi v našej materskej krajine – na Slovensku! Takto sa Slovensko v tomto týždni stalo stredobodom modlitieb všetkých kresťanov po celom svete. Aktivity v rámci Týždňa modlitieb organizačne zabezpečovala Ekumenická rada cirkvi (ERC) v spo-

lupráci s Konferenciou biskupov Slovenska (KBS). Tému a jej rozpracovanie pripravila ekumenická skupina na Slovensku.

Meditácie na jednotlivé dni a ďalšie časti textu odrážajú život cirkvi na Slovensku, ich vzájomné vzťahy a spoluprácu. Ba v tomto roku sa preto Týždeň modlitieb stal zvláštnou príležitosťou myslieť aj na rozličné vzájomné vzťahy, ktoré majú cirkvi na Slovensku ako aj so svojimi sesterskými cirkvami vo svete.

Počas ôsmich dní Týždňa modlitieb za jednotu kresťanov aj naši veriaci hľadali príležitosť k spoločným ekumenickým stretnutiam. Schádzali sa v našich farnostiach a cirkevných zboroch, kde mali spoločné ekumenické modlitebné stretnutie počas tohto týždňa.

Modlili sa spolu za to, aby sa naša jednota v Kristovi stávala viditeľnejšou.

■ – if –

Slovenský deň v evanjelickom kostole v Csillaghegyi

Pred tromi rokmi sa Evanjelický cirkevný zbor v Csillaghegyi a jeho nadácia spolu so Slovenskou menšinovou samosprávou III. obvodu Budapešti rozhodli, že v rámci Týždňa modlitieb za jednotu kresťanov usporiadajú celodňový duchovno-kultúrny program. Tohtoročné podujatie v evanjelickom kostole v Csillaghegyi sa odohrálo 16. januára. Ekumenický sviatok otvoril farár z miestneho evanjelického zboru László Donáth a členka Slovenskej samosprávy III. obvodu, presbyterka Edita Hortiová, ktorá sa prihovarila k účastníkom slovensky.

Po tomto dvojazyčnom bohoslužbu slúžili farári Julianna Szabová a L. Donáth. K slávnostnej atmosfére bohoslužby prispeli aj slovenské a maďarské cirkevné piesne, ktoré na vysokej umeleckej úrovni predniesol Slovenský pávi krúžok z

pílišského Santova. Po agapé program pokračoval vystúpením Komorného zboru budapeštianskej slovenskej školy, ktorý predniesol betlehemské piesne, a ďalším vystúpením Slovenského pávieho krúžku zo Santova.

Po umeleckom zážitku, ktorým obdarili prítomných dve vystupujúce umelecké telesá, účastníci prejavili mimoriadny záujem aj o prednášku vedeckej pracovníčky Amy Kováčovej. Prednášateľka priblížila prítomným život a dielo významného slovenského spisovateľa, prekladateľa Daniela Bacháta (1840-1906), ktorý od roku 1873 až do svojej smrti pôsobil ako evanjelický farár v Budapešti. D. Bachát pod pseudonymom Miroslav Dumný publikoval svoje literárne diela a preklady maďarských autorov. Ako prvý Slovák

sa stal členom Kisfaludyho spoločnosti. Druhou významnou osobnosťou, o ktorej prednášala A. Kováčová, bol slovenský jazykovedec, obyvateľ Csillaghegyu Samuel Czambel (1856-1909). K menu S. Czambela sa viaže zavŕšenie formovania modernej slovenčiny na stredoslovenskom základe. Jeho jazykovedné práce -Slovenský pravopis, Rukoväť spisovnej reči slovenskej – sú základnými dielami slovenskej jazykovedy. S. Czambel je pochovaný v békásmederskom cintoríne.

Slovenský deň v evanjelickom kostole v Csillaghegyi sa skončil v neskorých popoludňajších hodinách večerňou, na ktorej kázal kňaz Slovenského evanjelického cirkevného zboru v Lutherovom dvore Atila Spišák.

■ (zb)

Modlitba

Pod krížom

Zostaň s nami, Pane, lebo sa pripozdieva...
Odpusť nám, Kriste, naše hrozné viny!
To Ty si sa zmenil? Alebo my sme iní?
Keď stále nevieme, čo Tvoj kríž znamená,
iba nám obdiera srdcia i ramená.
To, čo sa na ňom dialo, že sa tu žitím svätím.
Nauč nás, Pane, milovať, tak čisto ako Ty.

Najvýznamnejší kresťanský sviatok – Veľká noc

Veľká noc je najstarším a najvýznamnejším kresťanským sviatkom, počas ktorého si kresťania na celom svete pripomínajú pamiatku umučenia, smrti a vzkriesenia Ježiša Krista. Veľká noc nemá ustálený dátum ako Vianoce, ale svätí sa po prvom jarnom splne mesiaca. Nadväzuje na židovskú Veľkú noc – paschu, ktorá sa slávi od 14. do 21. dňa v mesiaci nisan (marec – apríl) na pamiatku vyslobodenia Izraelského národa z egyptského otroctva.

Veľkonočný kruh cirkevného roka sa začína v Evanjelickej cirkvi a. v. 40 – dňovým pôstom, ktoré je prípravným obdobím na svätenie veľkonočných sviatkov. Základ má v biblickom príbehu, ktorý hovorí o tom, že Ježiš sa pred svojím verejným vystúpením postil na púšti 40 dní. Vážnosť šiestich pôstnych nedeľ pripomína aj fialová farba chrámového rúcha.

Piata pôstna nedeľa je nazývaná aj Smrtnou na základe rozhodnutia židovskej veľrady o Ježišovej smrti. Na službách Božích sa čítajú texty Starej zmluvy predpovedajúce Ježišovo utrpenie a smrť.

Veľkonočný – tichý týždeň

Je to týždeň od Kvetnej nedele po Bielu sobotu. Tento týždeň je označený ako veľký, pretože sa v ňom odohrali najdôležitejšie udalosti spásy. Vážnosť týchto dní pripomína aj čierne chrámové rúcho.

Kvetná nedeľa

Kvetnou nedeľou vstupujeme do veľkonočného – tichého týždňa. Na službách Božích si kresťania pripomínajú Ježišov vstup do Jeruzalema, kde chcel osláviť židovské veľkonočné sviatky. Slávnosť hodu veľkonočného baránka sa v tej dobe mohla konať jedine v Jeruzaleme – hlavnom meste židov. Pri vstupe do Jeruzalema zástupy nadšene vítali Ježiša a pod nohy mu hádzali palmové konáriky. Preto má táto nedeľa pôvodne názov Palmarum t.j. Nedeľa paliem. Pomenovanie Kvetná nedeľa vzniklo pravdepodobne na základe toho, že u nás palmy nerastú a významné osobnosti sa vítajú kvetmi. Dôvodom pre toto označenie však mohla byť aj skutočnosť, že tento deň spadá do skorého jarného obdobia, kedy sa začínajú objavovať prvé kvety.

Zelený štvrtok

Štvrtok bol posledným dňom Ježišovho života. Hlavným dôvodom pre svätenie tohto dňa je ustanovenie Večere Pánovej Pánom Ježišom Kristom. Spolu s učeníkmi chcel osláviť v Jeruzaleme židovskú Veľkú noc. Keď ich zhromaždil, nepredniesol zvyčajnú reč o vyvedení izraelského ľudu z egyptského otroctva a význame veľkonočného obetného baránka. Namiesto toho hovoril o svojej vlastnej obeti na kríži. Význam svojej smrti aj viditeľne znázornil, keď chlieb a víno označil za svoje telo a krv. Chlieb je pokrm k životu a víno je nápojom radosti. Ukázal, že jeho smrť nebude nešťastím, ale naopak priniesie radosť a život. Ježiš sa obetoval ako veľkonočný baránok na našu záchranu a odpustenie hriechov.

Zelený štvrtok je pomenovaný pravdepodobne podľa zelene v Getseman-

skej záhrade, kde sa Ježiš po slávnostnej večeri modlil a bol zatknutý vojakmi.

Veľký piatok

Kresťania si na Veľký piatok pripomínajú potupnú smrť Ježiša Krista na kríži. Evanjelici ho považujú za najvýznamnejší sviatok, pretože Boží Syn dokončil dielo vykúpenia človeka. Ježiš bol ukrižovaný na vrchu Golgota za vlády cisára Tibéria a Pontského Piláta. Ježiš je Božím veľkonočným Baránkom, ktorý bol obetovaný za nás a svojím nevinným umučením a smrťou oslobodil od všetkých hriechov.

Na evanjelických službách Božích sa prisluguje Večera Pánova. Zachováva sa čiastočný pôst t.j. neje sa mäso.

Na Kvetnú nedeľu, Zelený štvrtok a Veľký piatok sa na službách Božích čítajú a spievajú pašie.

Biela sobota

Ježiš bol v sobotu pochovaný v hrobe. Tento deň nie je sviatkom v pravom slova zmysle, ani sa v ňom nekonajú služby Božie. Výnimkou sú niektoré cirkevné zbory, kde bývajú večerné bohoslužby, ktoré sa začínajú v pôstnom duchu a končia sa už radosťou z Pánovho vzkriesenia. Biela sobota je akýmsi prípravným dňom pred veľkonočnými sviatkami. Kedysi sa na Bielu sobotu 2 minúty pred 12 hodinou zachovávala chvíľa ticha, evanjelický spomienke na zosnulých.

Veľkonočná nedeľa

Ježiša Krista, ktorý zomrel na kríži a bol pochovaný, Boh vzkriesil z mŕtvych. Nezostal v hrobe, ale vstal k novému životu. Po Jeho smrti ho stovky ľudí opäť videli živého. Mnohí s Ním hovorili, dotýkali sa Ho a dokonca s Ním aj jedli a pili. Ježiš nebol obyčajným človekom, ale Božím Synom. Odtedy kresťania svätia každú nedeľu na pamiatku vzkriesenia Ježiša Krista. Občianskym sviatkom sa nedeľa stala v roku 321, keď cisár Konštantín Veľký vydal zákaz manuálnej práce v nedeľu.

Veľkonočný pondelok

Typické veľkonočné zvyky – oblievanie vodou, šibanie prútikmi, maľovanie veľkonočných vajčiek, rozdávanie čokoládových zajačikov a kuriatok, nemajú kresťanský pôvod. Často sa stáva, že odsávajú pravú podstatu veľkonočných sviatkov do úzadia.

■ E. K.

NAGYCSÜTÖRTÖK – Jel 19,6–8

„Örülj, szívem, vigadj, lelkem!”

Nagyhét utolsó állomásainak egyikéhez érkezve a *Jelenések könyvéből* három felhívás hangzik felénk: *örüljünk, ujjongjunk, dicsőítsük őt!*

Amikor a tanítványok az utolsó vacsorán együtt ülnek a Názáretivel az asztal körül, egyszerre járja át a meghitt csendet a várakozás, a remény és a félelem szele. A bizonytalanság. Mesterük ünnepélyes szavait hallva érzik, hogy a következő naptól valami más lesz, más-ként lesz, mint addig. Más lesz a holnap. Egészen más. Félelmek, remények, sejtések, várakozások. Bizonytalanság.

Az öreg János ezzel szemben – bekapcsolódva a mennyei kórusba – magabiztosan szól. Nem fél, nem bizonytalan. Hangja határozott. Biztat. *Örüljünk és ujjongjunk, és dicsőítsük őt...!* Nem a keneteljes, a valós érzéseket önmagában elnyomó, a realitásokkal nem számoló lelkeletről beszél. Nem is csupán a reménységben való örvendezésről. Egyszerűen hall valamit, részesevé válik valaminek, s az élmény után nem tud nem együtt énekelni a mennyei sokasággal: *Örüljünk, örvendezzünk, dicsőítsük őt!*

Hallja, hogy vége Babilon hatalmának, látja, hogy leborul a huszonnegyvén és a négy élőlény az Isten előtt, és

imádják őt. Olyan az egész, mint a harcmező a csata után: romokban minden, a föld kiégett, áldozatok százai mindenfelé, s csak néhány megfáradt, meggyötört, az ütközetet túlélő harcost lehet látni. A látvány nyomasztó, a sebek fájnak, a hiányok kézzel foghatóak. A piszkos arcokon végigfolynak a könnyek. De aztán szép lassan a szenvedés könnyei örömkönnnyekké változnak át, mert a harc mégiscsak befejeződött. Az egésznek mégiscsak vége lett.

Így áll be ott Patmosz szigetén János is a hallelujázók körébe, osztozva a legnagyobb örömben: vége a harcnak. Most már egyedül Isten akarata határoz meg és jár át mindent. Nincsenek apró, szűrés viszályok, sem nagy veszekedések. Nincsenek fölényes győztesek, sem megalázott, kifosztott vesztesek. Nincsenek fű alatt megbúvó ellenségek, sem életet megromító harcmezők. Isten uralja az életet. Egyedül.

Eljött a Bárány menyegzője, menyasszonya felkészült. Jól ismert képet használ a *Jelenések könyve*, hogy megértesse velünk, mit jelent az, hogy vége a harcnak. Menyegző. Nincs hiány. Nincs nélkülözés, nincs úr. Mindenkinél helye van, mindenkinek jut mindből. Öröm jár át min-

dent. S már nem a megszagott ruha, a véres harcmezők nyomain magán hordozó, piszkos, eltorzult arcú, hanem a megtisztított, lemosott ember a valóság. Aki fényes, tiszta gyolcsban áll. Minden együtt van. Tökéletes harmóniában. Ezért muszáj kiáltani: *Örüljünk, ujjongjunk, dicsőítsük őt!* Isten akarata ural mindent. Nincs hiány, nincs nélkülözés. Minden együtt van, tökéletes harmóniában.

Nagyszerű, hogy János enged minket bepillantani az eljövendőbe. De mi van a jelenünkkel? Lábunk még a harcmezőn áll. Háborúzunk, csatákat vívunk. Néha győzünk, mások nagyokat bukunk. A ruhánk pedig végtelenül sáros. Mi a jelenünk öröme?

Nagycsütörtök estéjén nemcsak az öreg János mellé kuporodhatunk vágyakozó tekintettel nézve az eljövendőre, hanem a tanítványok mellé is, akikhez a jelenben szól Jézus szava: *„Ha nem moslak meg, semmi közöd sincs hozzám.”* (Jn 13,8)

Nem illúzió a fehér ruha. Valóság. Nem azért, mert tisztán megőrizhető a harcok során, hanem azért, mert valaki megtisztítja. Rajtunk kívüli. Mert a fehér ruhához kevés az akarat, az igyekezet, az elhatározás. Magunktól csak sírni tudunk önmagunk miatt, de nem tu-

AZ ÜNNEP IGÉJE

dunk változtatni: *„Tiszta szerettem volna maradni, de nem maradtam tiszta...”* Kell valami több a fehér ruhához.

„Megmoslak” – olvassuk az evangéliumban, és „megadatott neki” – hangzik a *Jelenések könyvéből*. Mindkettőben ugyanaz van: szeretetből, kegyelemből kapjuk, amit elérni, megszerezni sosem tudnánk. A megtisztított életet, a fehér ruhát. Már most, és majd akkor. Már most: a kenyéren és a borban. Jézus teste és vére átélhetően közel hozza a mindennapok valóságába azt, amiről az öreg János beszél. Uralkodik az Úr. Isten Jézusban belép az életünkbe. „Testedből részesült a testünk, add, hogy új életet éljen ezután” – könyörgünk az úrvacsora záróimádságában (Agenda). Jézus osztzik sorsunkban, önmagából ad. Részesít halálában és feltámadásában. Életet adja életünkért. Életet adja megtisztított, fehér ruhánkért.

■ BARANYAYNÉ ROHN ERZSÉBET

Imádkozzunk! Istenünk, köszönjük, hogy Jézusban étellel ajándékozol meg bennünket, az örök élet reménységével. Köszönjük, hogy az úrvacsorában átélhetjük a te eljövendő örök országod örömeit. Ámen.

NAGYPÉNTEK – Zsid 9,24–28

„Egyszer” – ez a szó háromszor is szerepel az igeszakaszban. Gondolkodjunk el azon, mi mindenről tudjuk elmondani azt, hogy egyszeri és megismételhetetlen!

Ha az éjszakák és nappalok, az évszakok váltakozása arra indítana bennünket, hogy ne vegyük komolyan ezt a szót, akkor is tudjuk: a pillanat egyszeri és megismételhetetlen. Ha újra el is jön, az már nem ugyanaz. Mert csak egyszer születünk meg erre a világra, és csak egyszer vagyunk húszévesek (van, aki egyszer sem), egyszer élhetünk meg minden pillanatot, és ami egyszer elmúlt, az úgy soha többet nem jön vissza már. Azt is tudjuk, hogy egyszer véget ér ez a földi vándorút, és el kell mennünk innen. Éppen ezért – sokak szerint – az egyik legszomorúbb szavunk az „egyszer”. Hiszen hogyan lenne szomorú a dolgok megismételhetetlenségének ténye. Hogyan lenne elkeserítő tudni azt, hogy mindaz, amit elrontottunk vagy – mert

nem ragadtuk meg az alkalmat – elmulasztottunk, az még egyszer nem jön vissza ugyanúgy soha többé.

Ugyanakkor ha valaki egyszer is ráérez arra, és megérti mindazt, amiről a *Zsidókhoz írt levél* beszél – ami egyszer megtörtént a Golgotán –, annak mást jelent ez a szó. Sőt egész élete más lesz, mert ebből az egyszer megtörténtből tud élni. Hiszen tudjuk, hogy vannak az életünkben olyan események, amelyek kihatnak minden modulatunkra, egész életünket meghatározzák. Az egész világ életére nézve ilyen egyszeri és minden meghatározó esemény az, ami a Golgotán történt nagypénteken.

Elvégeztetett – olvassuk a passiótörténetben. Benne van ebben a szóban az az egyszeri és megismételhetetlen esemény, amelyről maga a kereszt egyszeri formája is beszél nekünk. Hogy a mi emberi történetünkbe – melyet a kereszt vízszintes vonala jelez – egy ponton Isten különleges módon szól bele. Ezt az isteni mo-

„Egyszer”

dulatot jelzi a kereszt felülről lefelé irányuló függőleges vonala. Ez az esemény pedig egyszeri és megismételhetetlen.

Ilyenkor, a nagypénteki istentiszteleten a legtöbb templomunkban nincs is más az oltáron, mint a kereszt, hogy tekintetünket erre a pontra, a vízszintes és függőleges találkozási pontjára irányítsuk. Hogy megértsük ebben az egyszeri történeti eseményben Isten szeretetének mélységét, a megváltás történetisége sem szól másról, mint arról, hogy Isten teljesen azonosul velünk. Jézus Krisztus halálában a lehető legközelebb kerül hozzánk, emberekhez. Fontos tehát, hogy a kereszt ne csupán az oltáron legyen a középpontban – egyszer egy évben –, mert akkor valóban nem történne több, mint a zsidó nép életében, amelynek bűneiért a fűpap évről évre bemutatta az áldozatot.

Itt azonban sokkal többről van szó.

Hiszen a mi feladatunk nem Krisztus áldozatának a megisméltése. Az egyszer és mindenkorra megtörtént értünk a Golgotán. A mi nagypénteki imádságunk inkább az lehet, hogy Krisztus kereszthalálának ránk nézve érvényes következményével mint reális valósággal számoljunk. Magyarul: *hogy benne bűneink bocsánatát kapjuk.*

Hiszen nem másért történt mindez, hanem éppen ezért. Hogy megértsd: „Jézus Krisztus nevében és vérében minden bűnöd megbocsátott.” Ez a mondat hangzik el személyes feloldozásként az egyik finn ébredési mozgalom, a lestadániusok gyakorlatában. Kezdetben kifejezetten zavart ez a szinte varázsigeként elismételt mondat, de aztán rájöttem, hogy ennél nagyobb üzenetünk nem lehet az emberek számára. Ezek azok a szavak, amelyek Jézus golgotai, egyszer és mindenkorra érvé-

AZ ÜNNEP IGÉJE

nyes áldozatából fakadnak. Ezt kell hirdetnünk – és nemcsak nagypénteken –, hiszen ez az egyszeri és mindenkorra elegendő áldozat ezt jelenti nekünk: „Jézus Krisztus vére által minden bűnünk megbocsátott.” Ahogy a zsidó levél mondja: *„...Krisztus is egyszer áldoztatott fel, hogy sokak bűnét elvegye; másodszor majd a bűn hordozása nélkül fog megjelenni azoknak, akik várják őt üdvösségükre.”* Várjuk őt így, bűnbocsánatból élve, szívünkben a golgotai kereszt evangéliumával! Ámen.

■ BARANYAY CSABA

Imádkozzunk! Urunk, áldott légy mindazért, amit értünk tétlél. Add, hogy kereszthalálodban felismerjük a szabadság útját, és segíts, hogy bűnbocsánatból tudjunk élni. Ámen.

NAGYSZOMBAT – Róm 8,38–39

Konok csend vagy élő ige?

„Született, szenvedett, megfeszítették, meghalt és eltemették” – valljuk a *Hiszkegyek* tömör Jézus-életrajzában. A két utóbbiról emlékezünk meg nagyszombaton.

A passiótörténetben Jézus még szólt a vallási és világi hatóságok előtt, még nagypénteken is prédikált, hangosan kiáltva imádkozott a keresztén. Húsvétkor és húsvét után újra szólt, de ezen a napon nem beszélt. Komor, sötét csend ez. Figyelmeztető lehetőség. A tanítványok ige nélkül maradhatnak. Ítéletes ez a csend, mint amikor Jézus Pilátus előtt elhallgatott, vagy a tagadó Péterre szó nélkül tekintett, szelíd, de a tanítványt bűnére emlékeztető, néma pillantással. Ha nincs Jézus ajkán kijelentés, elveszett emberek vagyunk. Minden embernél nyomorultabbak, mert hittünk, de csalódtunk. Jézus Krisztus, beszélő és cselekvő Urunk megnémult és megbénult. Nagyszombaton a csend prédikál.

Hallgat az Isten, és hallgat a csalódott ember is. Tudjuk, többféle csönd lehetséges életünkben, istentiszteleti életünkben is: a félelem csendje, az önvizsgálat csendje, az áhitat csendje, a várakozás feszült csendje; de ezektől különbözik a gyász csendje, a megrendülés, az elválás csendje...

És ebben a csendben szólal meg Pál apostol: *„Mert meg vagyok győződve, hogy*

sem halál, sem élet (...) nem választhat el minket az Isten szeretetétől, amely megjelent Jézus Krisztusban, a mi Urunkban.” Énekeskönyvünkben, noha nincsen nagyszombatra külön istentiszteleti rendünk, mégis két, nagypéntekre kínált ének egy-egy verse emlékeztet nagyszombat mélységére. A 210. ének 5. verse: *„...én Krisztusom, / Könyvek közt egyet kérek: / Add, téged szeresselek, / Mind sírig csak téged!”* A 212. ének 3. és 5. verse: *„Életlen és hidegen / Fektettek sírba téged. / Halálba vitt a szeretet, / Mely értünk lánggal égett... S halálodra emlékeznünk / Te segíts mindhalál!”* Jó tudnunk azt is, hogy Luther nem írt külön passióéneket, hanem húsvét felől világította meg a nagypénteken történeteket, és ezzel áthidalta a halál és feltámadás között tátongó ürességet. Leghíresebb – Bach által ismertté tett – éneke a *Christ lag in Todesbanden* (Jézus, Megváltónk sírba szállt), magyar fordításban a 215. énekünk 6. verse így hangzik: *„Húsvét mennyei kenyérét / Várja éhező lelkünk, Életadó eledelét, / Hogy győztes erőt nyerjünk. / Krisztus ez a szent kenyér. / Más kenyéren a hit nem él. / Benne miénk az élet. Halleluja!”*

Nagyszombat csendjében Isten igéjével, énekeink szövegével, atyánk biznyságtételével erősíthetjük hitünket, vigasztalhatjuk kétkedésre hajlamos szívünket. ✠Ror 15

azzal biztat, hogy a halál elvesztette fullánkját, és az Úr győzedelmeskedett a halál felett. Jézus volt a valódi húsvéti Bárány, akinek vére otthonunk ajtajára íratott, ahogy 2Móz 12,7 ígérte. Elmúlt a halál éjjele, és joggal várhatjuk a hajnal pírját, az új élet megjelenését. Mi már nem tudjuk elfelejteni húsvét örömeit nagyszombaton sem. Testvéreink és őseink biznyságtétele arra biztat, hogy ezen a napon újra vegyük elő Szentírásunkat. *Barlach* egyik, nálunk alig ismert kispasztikája, *Az olvasó egy kolostorban élő novícius alakját mutatja egy szál ingben, aki üres kézzel, mezítláb ül, és olvas: olvassa a térdén tartott Szentírást. A passió idején számomra mindvégig meditációs anyag a Biblia. Nagyszombat a hasznos csend, az olvasás, a Szentírás kutatásának ideje lehet.*

Ludwig Hofacker (†1828), ez a rövid, de áldott életű evangélikus igehirdető halálos ágyán ezt mondta körülötte álló szeretteinek, szolgatársainak: *„Nem akartam mást, mint hangosan kiáltani, hogy Jézusra hívjam fel hallgatóim figyelmét.”* (Ich wollte einen Schrei tun für Jesus.) Tömör kifejezése ez egy igehirdető hitvallásának. Nagyszombat csendjében vigasztaló biznyságtétele.

Christoph Blumhardt így határozta meg, mit is jelent kereszténynek lenni: *„Mi a halál ellen lázadó és tüntető nép*

AZ ÜNNEP IGÉJE

vagyunk.” (Wir sind Protestleute gegen den Tod.) Megegyezik ez a mondat azdal, amit a 20–21. század fordulóján így mondunk: életre irányuló emberek akarunk lenni egy halálra orientált világban. Felekezettől függetlenül minden egyház elmondhatja ugyanezt.

Mi, akik ebben az évben is végigjártuk a passiótörténet állomásait, továbbléphetünk reménységben és biznyságban. Sír felé vándorló emberek vagyunk valamennyien, de Urunk miatt nem lehetünk reménytelenek. A megalázott Jézus is felmagasztaltatott, hogy egykor mi is átéljük ugyanezt. A testet öltés (inkarnáció) befejeződött nagyszombaton, a halál és temetés pecsétje rákerült Jézus emberi életére, szolgálatára, de Krisztus feltámadott! Értünk halt meg és támadott fel, és ez a sorsközösség valódi reménységünk lehet. Az utolsó szó mégsem a halálé!

■ ID. HAFENSCHER KÁROLY

Imádkozzunk! Mennyei Atyánk! Magasztalunk Jézus Krisztusért, akit nem hagytál a halál sötétségében, hanem vigasztalásunkra és örömünkre feltámasztottál. Hisszük mi is az apostollal, hogy semmi sem választhat el minket szeretetedtől, amellyel új életet teremtettél számunkra is, és bizton vezetsz el a veled való örök közösségre, reménységünk szerint. Ámen.

HÚSVÉTVASÁRNAP – Jel 1,9–18

Az Élő élteti hitünket

Jézus Krisztus feltámadott, él és uralkodik, Isten jobbán van, és könyörög értünk. Nem egyszerűen barátságában részesít, hanem hatalmának erőterébe von. Ezt valljuk, ezt adjuk hírül hitből hitbe, szívből szívbe, nemzedékről nemzedékre.

De ha őszinték vagyunk, éppen ma, húsvét szent ünnepén be kell vallanunk, hogy gondjaink vannak ezzel. Azt, amit az Írás mond Jézusról – hogy halott volt, de él –, korunk gyermekeként sokszor kételkedve fogadjuk. Kérdéssé torzul szívünkben a vallomás: valóban feltámadt?

Ez azonban nem csak a mai ember kérdése. Az apostolok is feltették, először ők is kételkedtek. Nagy tévedés, hogy nekünk sokkal nehezebb hinnünk, mint egykor az apostoloknak. Nekik is éppen olyan nehéz volt. Nem nekünk van hátrányunk hozzájuk képest, hanem minden embernek van hátránya Jézus Krisztushoz képest. Mert csak a feltámadott Úr törheti át a hitetlenség páncélját az emberi szívekben.

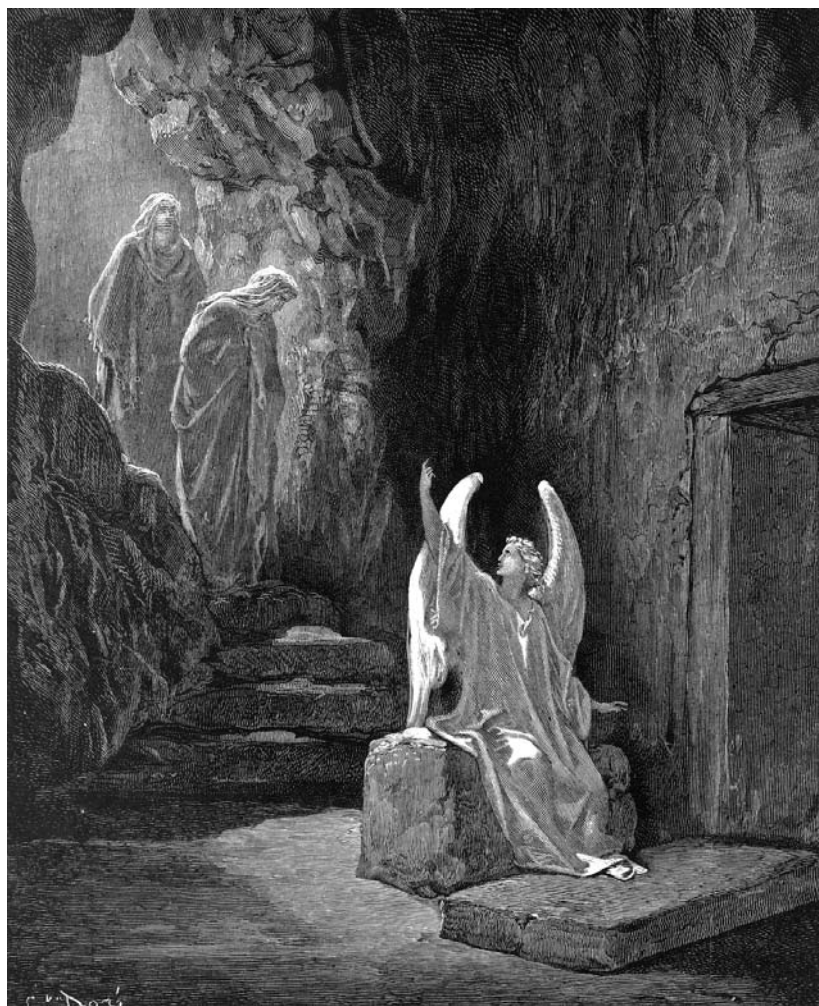
Az öreg János apostolnak adott látomásokban a feltámadott Úr számunkra is kijelöli a hitre vezető utat. A felvillanó – először talán nagyon is idegennek ható – három képben azt kapjuk, amire leginkább szükségünk van: eligazítást, segítséget a feltámadott Jézus Krisztusba vetett hitre vezető úthoz.

János az Úr napján látta látomását. Az Úr napja a feltámadás napja, a vasárnap, amikor együtt van a gyülekezet. Együtt vannak annak nevében, aki meghalt és feltámadott. Imádkoznak, énekel dicsérik nevét, ő pedig munkálkodik közöttük. Ezért aki bizonyosságra vágyódik, ne vesse meg az Úr napját. A 3. parancsolat – Szenteld meg az ünnep-

napot! – húsvét fényében még fontosabbá válik. Ne csodálkozzunk azon, hogy elveszítjük hitünket, ha nem becsüljük meg azt a szent napot, amely az Uré. Nemcsak a pihenés és nem a nagyobb profitot termelő munkálkodás napja, hanem az Úr napja, neki szentelt

nap kell, hogy legyen. A vasárnapi munkáról, nyitva tartásról vitakozók tudják-e, hogy Isten jogait akarják csorbítani?!

Tudom, Istennek van hatalma arra, hogy a hét bármelyik napján elérje a szívünket. De ha neki fontos volt, hogy ezt

GUSTAVE DORÉ: ANGYAL AZ ÜRES SÍRVAL

a napot, az új teremtés napját tegye a legszentebbé, akkor mi azt nem vethetjük meg büntetlenül. Az Úr napja az ígéhallgatás, a bizonyosságra jutás egyik szent lehetősége, hogy Jézust mint élő Urat megismerjük.

„...hét arany gyertyatartót láttam, és a gyertyatartók között az Emberfiahoz hasonlót...” (Jel 1,12–13) A hét gyertyatartó a gyülekezeteket jelenti. Tehát az egyház közössége az az erőtér, amelyben a feltámadott Úr munkálkodik. Mi sokszor összetévesztjük és felcseréljük a dolgokat. Nem mi gyakorolunk kegyet, ha futó látogatásokkal, rövid vizitekkel akarjuk lekenyerezni Istent. Ő az, aki a bűnbocsánatot nyert bűnösök közösségében, a gyülekezetben mutatja meg hatalmát és erejét. Aki bizonyosságra vágyik, nem vetheti meg a gyülekezetet. Lehet életünknek olyan időszak, amikor betegség vagy más, rajtunk kívül álló ok miatt nem tudunk eljutni a testvérek közösségébe. Olyankor bízhatunk abban, hogy Jézus Krisztus láthatatlanul, de nagy erővel átfogja mindazoknak a szívét, akik egyházához tartoznak. János mindezt a gyülekezetben látta – nem a mezőn, nem erdei túra közben, hanem a földön küzdő egyház egy-egy konkrét gyülekezetében. Velünk van, és sokan vannak, akik már megtapasztalták, hogy ez az ígérete sem csal meg bennünket. Aki bizonyosságra vágyik, ne vesse meg a gyülekezetet, mert Lelkének erejével gyülekezetében mindig jelen van a Feltámadott.

„...szájából kétélű éles kard jött ki...” (Jel 1,16) A kétélű kard Isten ígését jelenti. Isten ígéje a törvény szavával elítéli a bűnt, de az evangélium édes üzenetével át is metszi szívünkön a

bűn bénító kötelékeit. Általa az élő Úr munkálkodik. Tehát aki bizonyosságra vágyik, ne vesse meg az Isten ígését. Mert úgy tetszett az Úrnak, hogy a keresztről szóló beszéd által üdvözítse a hívőket. Amikor Jézusról beszélünk, ő szól általunk és közöttünk, amikor róla tanúskodunk, az ő követségében járunk. S ő, aki egykor szamarháton érkezett Jeruzsálembe, most az ígéhirdetés emberi szavainak szürke szamarán érkezik az elárvult, utána sóvárgó emberi szívekbe.

A feltámadott Úr ma is így jön hozzánk. Ezért, kedves testvérem, ha baj vagy veszedelem ront rád, ha gyász dönti rád házad ajtaját, ha összeomlik is szíved félelmeid miatt, ha másokért térdig koptatod lábad, s nem értenek meg, ha ütéssel viszonzozzák simogatásodat, és ha azt érzed, hogy közeledik szíved utolsó dobbanása – ne félj! Mert ő él, és kezében van minden hatalom. Amikor az Úr napján összegyűjt, amikor a bűnösök gyülekezetében lehajol hozzánk, amikor ígéjének kardját villantja vagy szelíden megsuhintja szívünk fölé, a mi szívünkben is megszülethet a bizonyosság, és együtt mondhatjuk: Az Úr feltámadt! Az Úr valóban feltámadt! Dicsérjük az Urat! (Agenda szerinti fordítás)

■ ITT ZS JÁNOS

Imádkozunk! Hálát adunk neked, Istenünk, azért a bizonyosságért, hogy Jézus Krisztus nem maradt a halálban, hanem feltámadt és él. Vezess minket Szentlelkeddel kételkedés nélküli hitre, hogy az élő Úr Jézus Krisztus legyen reményiségünk életünkben és halálunkban. Amen.

HÚSVÉTHÉTFŐ – 1Kor 15,21–23

Egy barátság vége

Vége az ünnepnek. Még ma talán kitart. Néhány locsolkodó, virággal a zakója felső zsebében, egy-két csokinyúl az ablakokban, aztán vége. Az istentiszteleten már csak kevesen, főleg idősebbek. Ők nem járnak már locsolkodni. A tegnapi, ünnepi tömeg csak még nagyobbá növeli a csendet. A hátsó sorban Ádám lapozgatja az énekeskönyvet, talán hogy ne kelljen felnéznie. Hogy senki ne lássa a mosolygását. Tudta, hogy ez lesz a vége.

Vége az ünnepnek. Végre vége az ünnepnek. Minden visszazökken majd a régi kerékvágásba. Még egy nap, aztán kezdődik az iskola is. Mintha megnyitottunk volna valamit. Vége a megnyitónak, hazamentek a vendégek, mi pedig eltakarítjuk a műanyag poharakat, egy tányérra kotorjuk a csontokat, zacskóba a kenyérmaradékokat. Ádám már készíti a holnapi tervet. Mennyi örömteli tennivaló, ismét a hétköznapok rohanása! Félretettük a teendők az ünnep miatt, és most ismét nekiállhatunk a feladatoknak. Sőt hajtozunk ugyan, de boldogok vagyunk. Ez a mi világunk. A mi igazi világunk.

Másokkal együtt végigjártam én is a Golgota útjait. Virágvasárnap fergeteges ünneplését, nagycsütörtök úrvacsoráját, nagypéntek haláltusáját, nagyszombat kiüresedését, húsvét hallelujás örömét. Hol emelkedett a lelkem, boldog vidámságban, hol a mélybe hullott, bűneitől meggyötört. Ádámmal csak néha találkoztam. Néha szólt egy-egy mondatot. Néha arra biztatott, hogy emelkedjem felül a hangulatokon, ne gyerekeskedjem, próbáljak meg kicsit racionálisabban megfogalmazni valamit. Legyek inkább tevékeny! Segítsék másoknak ünnepelni! Hiszen olyan fontos a jól meg-

szervezett húsvéti ünneplés, a dolgok kerüljenek minél rendezettebben a helyükre! Aztán amikor látta, hogy a bűn mégis tud fájni, az öröm enyémémmé lenni, magamra hagyott. Jött velem ugyan, mint valami kővel megdobált kutya, de nem szólt semmit. Nem szólt, csak jött. Távol tőlem, de jött.

Most újra itt van. Vidáman, jókedvű tevékenykedésben. Kezében a naptár, a telefon. Végre minden a régi. Végre minden hétköznapi és átlagos. Rajta! Munkára fel, amíg időnk van! Nemsokára lejár a lehetőség. Itt a munkaidő vége, itt a határidő, itt a nyugdíj, itt a halál. Rajta! Gyorsan végezzük el azt, ami ránk bízott, az élet valódi dolgait! Hiszen „alkotás teszi az embert emberré”.

De már nem érdekel. Valami új emberség tölt el. Ennek is vannak feladatai, ennek is vannak határidői, ennek is van naptára, és van telefonja is. Mégis valami más. Hétköznapokban él, de nem hétköznapi. Látja például a csodákat.

Ahogy jöttem itt az utcán, egyszer csak észrevettem valami igen különösét. Kizöldült a moha a kövek találkozásánál. Parányi szálok ezrei ágaskodnak élni akarva. A parányi látványától óriási lettem hirtelen, átélve felelősséget és küldetést. Aztán szinte azonnal váltam én magam is parányivá, arra gondolva, hogy vajon a hatalmas fákból álló erdő nem hasonló mohaszőnyegként terülnek-e el a világmindenség lába előtt. Ott az utcán egyszer csak megértettem, hogy hol a helyem. Igazi csodaként éltem át mindezt. Ugyan-így látom más szemmel az embereket: a nyomorultakat, a kicsiket, a boldogokat és a többieket.

Ádám idegesen reagál erre. Nem érti, mi van velem, miért állok meg könnybe a szemem, miért állok meg

AZ ÜNNEP IGÉJE

olykor elgondolkozva, máskor miért vonulok félre csendesen. Siettet, korhol.

Aztán megértem, hogy mi zavarja igazán. Hogy ez az új látás nem emelt ki innen. Nem ragad el hegyi kolostorokba, nem öltöztet zsákruhába, nem vés belém jeleket, nem kényszerít kivonulásra. Inkább követtem engem. Itt van velem a hétköznapi élet, de a hétköznapot ünnepé teszi. Az új látás itt van velem a megszokottságban, de a megszokottságban csodát enged látni. Ha kell, siet velem. Ha kell, megáll velem. Ádám utálja ezt. Talán elviselné, ha csak néhány napra korlátozódna, de így, hogy bevonul az ő birodalmába, a hétköznapokba, ki nem állhatja.

Isten azon az úton találkozott velem, amelyen jártam. Isten azon az úton lép közel hozzám, ahol eddig csak egy társam volt, Ádám. Ádám, az én emberségem. Ádám, aki eddig én voltam. Ádám, aki annyira hétköznapi, hogy irtózik mindentől, ami ünnep. Ádám, akinek a naptárban végső időpontként, bekarikázva van felírva halálom napja.

Ádám persze továbbra sem marad el tőlem. Olykor gúnyosan vigyorog, olykor átkozódik, olykor kinevet, olykor gyözködni próbál. De már nem érdekel. Végigjártam a Golgota útjait. És találkoztam a Feltámadottal, aki szembe jött velem utamon.

■ KOCSOR TAMÁS

Imádkozunk! Uram, engedd csodákat látni! Hadd lássam az út végtelenségét! Földhözragadtságomból emelj fel! Hiszen én is ott voltam kereszted tövében. Hiszen én is láttam az üres sírt. Így tudom, van csoda. Így tudom, végtelen az út. Így tudom, közel van a menny. Amen.

GUSTAVE DORÉ: JÉZUS ÉS AZ ENYVÁSÚ TANITVÁNYOK (RÉSZLET)

Der Begriff Ostern

Über die Herkunft des Begriffes *Ostern* wird immer wieder gestritten. Einige sind der Meinung, Ostern liesse sich auf den althochdeutschen Namen eines Frühlingsfestes – *ostarum* – zurückführen, andere wiederum theoretisieren

den Bezug zu einer germanischen Frühlingsgöttin mit dem Namen *Ostara*. Oft wird der Ursprung des Wortes Ostern auch in dem Wort *Ost* vermutet, weil in dieser Richtung im Frühling die Sonne aufgeht.

Im Licht der Ostersonne bekommen die Geheimnisse der Erde ein anderes Licht.

FRIEDRICH VON BODELSCHWINGH

Wer den „stillen Freitag“ und den Ostertag nicht hat, der hat keinen guten Tag im Jahr.

MARTIN LUTHER

Herr Jesus Christus, bitte lass mich niemals aufhören, über deine Auferstehung zu staunen. Mit deinem Wort und Sakrament kommst du zu mir: Danke, dass du mich teilhaben lässt an deinem Leben. Amen.

KONRAD RÖNNECKE

Herr Jesus Christus, wir danken dir, dass deine Auferstehung von so vielen bezeugt worden ist. Wir danken dir, dass wir so deiner Botschaft bedingungslos trauen können. Wir bitten dich, hilf, dass unser Vertrauen darauf nie wankt. Amen.

CHRISTOPH HORWITZ

Herr Christus, wir danken dir, dass du auf dem Weg über das Kreuz durch die Auferstehung gesiegt hast. Schenke uns das Vertrauen, dass dieser Sieg auch für uns heute gültig ist. Lass uns die ermutigende Erfahrung machen, dass wir nie am Ende sind. Amen.

LEO FÖRSTER

Der Osterhase

Der Hase ist das Tier der Liebesgöttin Aphrodite, sowie der germanischen Erdgöttin Holda. Er ist aber nicht nur Götterbote, er ist auch – wie das Ei – ein Zeichen für Leben und Fruchtbarkeit. Hasen bekommen im Frühjahr sehr viele Jungen, das heisst, sie schenken Leben. Sahen die Menschen früher die Hasenmütter mit ihren Jungen, wussten sie, dass der Winter vorüber war. In Byzanz war der Hase in der Tiersymbolik ein Symbol für Christus. Jeder kennt ihn als den Überbringer der Ostereier, nach denen Kinder zum Frohsinn der Erwachsenen so eifrig suchen.

Doch nicht immer versteckte der Osterhase die Eier. Noch im vorigen Jahrhundert war der Eierlegende Osterhase in einigen Teilen Deutschlands völlig unbekannt. Bis zum 16. Jahrhundert wurden die Ostereier von verschiedenen Tieren gebracht. In einigen Regionen kam der Fuchs oder der Hahn, in anderen der Storch, der Kuckuck, der Kranich oder der Auerhahn, um die Ostereier zu verstecken. Erste Belege für den Osterhasen stammen aus dem Jahre 1678 von Georg Franck aus Franckennau, einem Medizinprofessor aus Heidelberg.

Warum bringt der Osterhase die Ostereier?

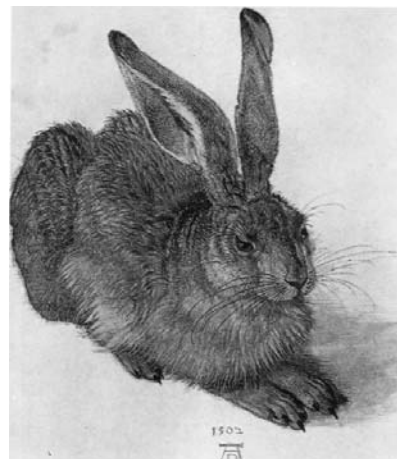
Der Hase kommt im Frühjahr auch vermehrt zur Futtersuche in die Dörfer und Gärten. Und aufgrund seines Verhaltens, sich in der Nähe von Menschen aufzuhalten, wurde ihm vermutlich das Ablegen der Ostereier angedichtet.

Aus alten Aufzeichnungen aus Zürich geht der Osterhase als Überbringer der Ostereier folgendermaßen hervor: Es ist von den Paten der Brauch gewesen, Kinder einzuladen, um mit ihnen den Osterhasen zu jagen, d.h. es wurden die im Garten versteckten Eier gesucht. Die bunten Eier wurden dabei dem Osterhasen zugeschrieben, weil er viel schneller als die Hennen war, und diese keine bunten Eier legen konnten. Dieser Brauch ist also eher dem Erklärungsnotstand der Erwachsenen gegenüber den Kindern zuzuweisen, denn der Osterhase war glaubhafter als Überbringer der Ostereier als die Hennen. So kamen wahrscheinlich im Laufe der Zeit der Osterhase und die Ostereier zusammen.

Heute bringt er in seiner Kiepe die bunt bemalten Eier und schleckereien. Es gibt auch Vermutungen, der Osterhase sei eher aus Versehen der Osterbote geworden. Der Versuch der Bäcker, ein Osterlamm aus Teig zu backen, habe letztlich eher wie ein Osterhase ausgesehen...

Auch der Termin des Osterfestes lässt einen Bezug zum Osterhasen zu. Das Fest wird am ersten Sonntag des Frühlingsvollmondes gefeiert und der Hase gilt als Mondtier.

Es ist ebenfalls überliefert, dass der Gründonnerstag als Zahlungs- und Zinstermin für Schulden galt. Die Gläubiger zahlten oft mit Eiern und Hasen. Eine weitere Überlieferung besagt, dass der Schuldner bei Bezahlung seiner Schulden ein freier Mann ist, der mit einem Hasen verglichen wurde, der nicht von einem Hund gejagt wird.

„Er ist auferstanden!“

Lukas 24,5

Außerordentlich anschaulich zeigt dieser Bericht die seelische Verfassung der Frauen in Jesu Umgebung und der elf Jünger. Sie stehen noch ganz erschüttert unter der Wirkung der Geschehnisse am Karfreitag. Gott lässt sie jedoch nicht in dieser Verfassung. Wir werden durch den Bericht des Evangelisten Lukas doch Zeugen des Prozesses, in dem die unter dem Kreuz von Golgatha zusammengebrochenen Jünger beginnen, das Wunder der Auferstehung zu erkennen. Schwerfällig, ungläubig, aus der Tiefe der Verbitterung nähern sie sich allmählich der Gewissheit des Osterglaubens.

Das Christusbild von Karfreitag ist ein Bild voller Pein, Trauer, Blut. Jesus hängt am Kreuz zwischen den beiden Schächern und stirbt unter unaussprechlichen Qualen und Schmerzen. Das Christusbild von Ostern ist lauter Freude, lauter Energie. Es ist so lebendig, dass es auch andere beleben kann. Dieses Bild steht in engstem Zusammenhang mit Karfreitag, weil Christus uns durch seinen Tod von unseren Sünden befreit und durch seine Auferstehung den Menschen Rechtfertigung und das ewige Leben erworben hat. Keines von diesen Christusbildern kann gegen das andere ausgespielt werden. An der Auferstehungsfreude können wir ohne Karfreitag nicht teilhaben. Beide Christusbilder zusammen und gleichzeitig zeigen uns die Liebe Gottes. Das ist das, was beide Bilder miteinander verbindet: die Liebe Gottes. Vom Karfreitag-Christusbild gelangten die Jünger in der Weise zum

Christusbild von Ostern, dass sie den Sinn von beiden verstanden und in ihnen die Liebe Gottes ihnen gegenüber entdeckt hatten.

All das mahnt auch uns, den Schwierigkeiten unseres Osterglaubens entgegenzutreten. Es ist ja auch für uns nicht selbstverständlich, was wir in den Evangelien lesen. Auch den heutigen Menschen kann nur der Heilige Geist zum Annehmen der Osterbotschaft bewegen. Solange das aber nicht geschieht, ist der Mensch bereit, verschiedene Theorien aufzustellen, damit er die Ostergeschichte in Kategorien des menschlichen Verstandes annähern kann. Es gibt Leute, die denken, dass diese auch im besten Fall nur eine gutgläubige Mythologie, das heißt eine religiöse Vorstellung ist, oder dass die Ostergeschichte eventuell in das Reich der dichterischen Fantasie gehört. Andere wollen den Osterglauben von Visionen der Jünger und der sich ihnen angeschlossenen gottergebenen Frauen ableiten. Wer weiß, wie viele und wie vielerlei Theorien das leere Grab „erklären“? Es ist aber wichtig zu wissen, dass man lebendigen Glauben, noch dazu den Glauben an den Auferstandenen – damals und auch heute – nur von außen bekommen kann. Nur durch die vermittelnde Hilfe des Heiligen Geistes können wir uns als Empfänger des Osterevangeliums ansehen. Hierzu bedarf es keiner menschlichen Erklärung und keinerlei Rechthaberei. Das Geheimnis des Auferstandenen braucht nicht ausgeforscht und ent-

rätselt zu werden. Das Wunderbarste am Osterevangelium ist ja, dass es sich gerade zuerst mittels der Kraft Christi den Schwachen, Müden, den Resignierten und zum Kampf Unfähigen offenbart.

Es gibt auch heute keine größere Nachricht als die, dass Christus gegen alle menschlichen Unzulänglichkeiten, Fehler, Niederlagen gesiegt hat, und wir gerade deshalb eine Zukunft am „leeren Grab“ haben. Nach Schmerz, Verslossenheit, Apathie gibt es Bewegung, füllt frische Luft die schon fast unter die Todesherrschaft gelangte Welt.

Die Osterbotschaft ruft uns auch heute zu freuen und dann wirklich glücklich zu sein, wenn wir aus der Erlösung Christi leben. Denn die Auferstehung von Christus ist nicht nur die Sache der elf Jünger, die der Vergangenheit gehört, sondern sie ist ein uns bereitetes und angebotenes Geschenk. Dieses bedeutet für die Menschen in allen Zeiten große Hoffnung, weil Christus Sünde und Tod besiegt hat. Wenn wir das alles durch den Heiligen Geist verstehen und mit Glauben annehmen, dann verdrängt das Osterevangelium – die gute Nachricht über das Leben – aus unserer Seele jede Traurigkeit und Verzweiflung, dann versetzt uns Jesu Wort am Osterfest in Bewegung, gibt neuen Schwung, lässt uns auf ein neues Ziel losgehen. Nur so können wir verstehen, was für einen Schatz der Satz: „Er ist auferstanden!“ für den Osterglauben bedeutet.

■ PFR. ANDRÁS SMIDÉLIUSZ

Die Boten des lebendigen Gottes

Engel sind „in“. Besonders im Winter. Die Weihnachtsgeschichte ist überfüllt von Engeln, wie auch die Weihnachtsmärkte. Sie hängen in unseren Wohnzimmern, sind an Schaufenster geklebt. Schulkinder basteln mit jeder möglichen Technik aus jedem möglichen Material lächelnde Engel. Ja, sie lächeln, eigentlich ohne Unterbrechung. Nach der großen Engelsaison fahren dann die Engel wohl auf Urlaub, oder zumindest lassen sie sich ihre Gesichtsmuskeln entspannen.

Ist es dies, was passiert ist? Was sonst soll die Ursache sein für die ganz und gar unüblichen Umstände dieser ganz anderen Art der Begegnung mit Engeln, an diesem ganz besonderen Sonntagmorgen? Weil diese, diese Engel hier sind gar nicht die süßweihnachtlich lächelnden Figuren aus Plüsch und Watte. Weder ihr Gesicht, noch was sie sagen ist niedlich. In ihrer Anwesenheit ist unerbittliche Nüchternheit zu spüren. Jetzt ist keine Zeit für Frühlingromantik.

Frühling. Die Merkmale sind seit Jahrhunderten fast unverändert: Frisches Gras und bunte Blumen, wie auf einer Postkarte, die Luft wird langsam lauwarm und die Lichter des Morgens klettern auf Büsche und Bäume. Es ist so leicht, sich von der Natur verführen zu lassen. Gefährlich. Damals in Jerusalem war es auch so, als die Frauen nach der Auferstehung Christi zu seinem Grab gegangen sind. Die Männer glaubten ja nicht einmal Geschichten, die sich auf Berichte von Tatsachen begrenzten, wenn diese von Frauen erzählt wurden. Gefährlich. Ich würde ja so gerne ihnen sagen, dass der Rabbi dieser Frauen, den auch ich für meinen Herr und Erlöser halte, sich die beste Zeit für diese unbegreifliche Überraschung ausgesucht hatte.

Die Frauen am Grab haben ein Beispiel für Hoffnung trotz Hoffnungslosigkeit gegeben. Wie wir es alle wissen: Das Hoffen ist ja viel einfacher vor einem hellgrünen, sonnigen Hintergrund, als mitten in der Winterdepression, wenn man wochenlang keinen einzigen Sonnenstrahl erwischen kann. Die Frauen, die am Morgenrot zum Grab geeilt waren, hatten auch keinen Sonnenstrahl, keine Hoffnung mehr. Alle von ihnen haben gesehen, dass Jesus gestorben war.

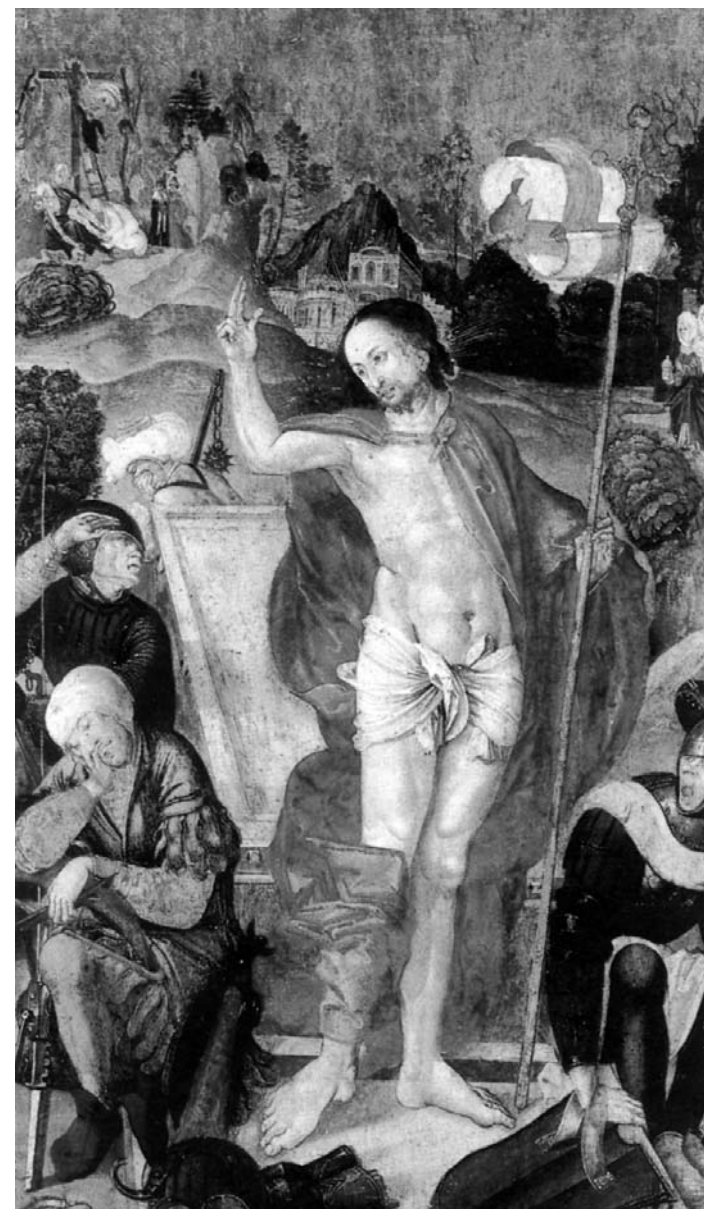
Wenn ich sie heutzutage begegne, würde ich ihnen erzählen, dass ich genauso wie sie den Tod befürchte. Aber zu dieser Jahreszeit kommt mir der Tod viel unwahrscheinlicher vor, als das Leben – trotz aller Wunden. Im Frühling kann ich sehr begeistert sein. Die Begeisterung allein diesmal – gerade bei dieser wichtigen Sache über Leben und Tod, über Jesu Leben und Tod – reicht nicht aus, weil es jetzt nicht um mich geht, sondern darum, ob die Botschaft weitergegeben wird. Dazu muss sie aber erst einmal geglaubt werden. Von den elf Männern, die schon zu müde und ausgebrannt waren, um sich begeistern zu können, ebenso wie auch von uns.

Nicht nur das Jetzt erzählt vom Neuanfang, nicht nur die Frühlingsskulpturen. Christus selbst hat das schon gesagt. „Der Menschensohn muss den Sündern ausgeliefert und ans Kreuz genagelt werden und am dritten Tag vom Tod auferstehen.“ (Lukas 24,7) Auch die damalige Jünger Christi haben das gewusst, und von der Frauen auch erfahren, es aber nicht begriffen. Und wir?

■ ZSUZSANNA GAZDAG

„Am Sonntagmorgen dann, in aller Frühe, nahmen wir die wohlriechenden Öle, die wir uns beschafft hatten, und gingen zum Grab. Da sahen wir, dass der Stein weggerollt war. Wir gingen hinein, doch der Leichnam von Jesus, dem Herrn, war nicht mehr da. Dann traten plötzlich zwei Männer in strahlend hellem Gewand zu uns. Wir fürchteten uns und wagten sie nicht anzusehen; wir blickten zu Boden.“

► Nach Lukas 24,1–5

Örökségek, talentumok, lakomák

A tékozló fiú példázatának három főszereplője van: az apa és két fia. Attól függően, hogy melyikük személyét helyezzük a középpontba, a példabeszéd három különféle olvasatát különböztethetjük meg.

Jézus példázatai általában vitahelyzetben születtek, a farizeusok és írástudók elleni polémiaként. Legelőször tehát az otthon maradt testvérnek szóló ironikus üzenetként értelmezhetjük a történetet: irigy vagy arra, akit a saját mércéd szerint méltatlannak tartasz? Nem tudsz együtt örülni a hazatérő testvérrel és a mennyi Atyával? Azt hiszed, hogy te vagy a jó fiú, miközben legszívesebben sokkal durvább dolgokat tennél, mint az öcséd, de annyival hitványabb is vagy nála, hogy még ahhoz sincs elég merzed, amit ő megtett? Saját felfogásod szerint te vagy a gazda a házban, mégsem érzed benne otthon magad? Lehet, hogy valójában jobban várod már apád halálát, mint amennyire az öcséd türelmetlenkedett, amikor előre kikérte az örökség rését? Görcsösen meg akarsz felelni apád vélt elvárásainak, miközben azt hiszed, szívességet teszel neki azzal, hogy rosszul érzed magad a bőrödben? Így néz ki egy ember, akiről azt mondja a gazdag apja: „...mindenem a tied” (Lk 15,32)? Valójában nem te vagy az, aki feleslegesen eltékozol az életedet, miközben ezt senki nem várta tőled; ráadásul emiatt mégis másoknak teszel szemrehányást?

A kisebbik fiú sorsa felől nézve *Kierkegaard* „reignáció lovagja” jelenik meg a szemünk előtt. Ez a mozzanat erőteljes hangsúlyt kap a hagyományos evangélicációs ígértésekben is: ismerd fel, hogy bűnös vagy! Ismerd fel, hogy hibavalóságokra fecseled a tehetségedet! Ismerd fel, hogy méltatlanul lejárattad magadat, elhagytad otthonodat, szétosztad kincseidet! Magadra maradtál, és most már bárkivel barátkoznál, de senki sem áll szóba veled. Olyanok sem, akik fel sem érnek hozzád. Térj végre magadhoz! Szállj magadba! Hagyd ott

ezeket a disznókat, hagyd ott a moslékos vályút! Hiszen úgyszincs semmi veszenivaló! Ennél még az is jobb, ha apád kidobát; de nem fog kidobni, hiszen szolgál még lehetsz a házában, ha már fiú nem is... Szedelődzködj hát, indulj! Hazafelé vezet egy út!

Mégis az apa személye a legizgalmasabb. Luther is az „irgalmas Isten” kereste. Hol találta meg? Hiszen az Isten ilyen! Ez az evangélium üzenete! Az Isten nem zordon és kegyetlen bírót, hanem lelke mélyéig meghatódni képes, szerető atya. Haszontalan gyermekeit sem tagadja meg. Örül neki, amikor visszatér. Nem szolgának veszi fel, hanem fiaként fogadja, mint aki elveszett, és íme, előkerült! Isten a tékozló atya. Tékozlta vagyonát felelőtlen, kalandor fiára, de tékozlta vagyonát az otthon maradt fiúra is, aki ugyanennyire nem becsülte meg ezt az ajándékot. Aztán pazarlón tékozlta szeretetét, aggodalmát és irgalmát olyanokra, akik arra nemcsak hogy nem szolgálták rá, de meg se becsülték, sőt visszavonhatatlanul el is játszották azt. Hát ilyen Istenünk van! Ilyen Atyánk van.

Miért is jutott eszembe a talentumokról mondott példázat? Volt, aki az egyet kendőbe csomagolta és elásta. Volt, aki az ötöt gyakorlatilag kockára tette. Emberi értékítélet szerint az előzőt dicsérnénk meg, és az utóbbit korholnánk. Elvégre az első „vigyázott” a rábízott kincse, gondosan megőrizte, nem tett vele semmi rosszat. Elrejtette az időjárás viszontagságai, a korrózió által okozható károk és a tolvajok elől. Ugyanúgy adta vissza a jogos tulajdonosának, ahogyan megkapta. Ezzel szemben a másik forgatta, kereskedett vele. Az előző azért volt ilyen óvatos, mert kíméletlennek ismerte a gazdát. Félté őt. Nem akarta magára idézni a jogos haragját. „Legjobb, ha semmit nem teszek. Abból nem lehet baj” – fogalmazta meg

túlélési stratégiáját. A másik viszont, úgy tűnik, felelőtlen volt, és vakmerő. Nem is gondolt azzal, hogy esetleg el is veszítheti a rábízott javakat.

Bármennyire meghökentető is a történet vége, már nem lepődünk meg rajta, hiszen jól ismerjük, még ha nem is értjük. A példázatbeli gazda a hazardőrt dicsérte meg, és az óvatostól elvette azt a keveset is, amit megőrzött. Milyen kár, hogy Jézusnak nincs erre a példázatra egy olyan változata is, amelyben a soktalentumos merő-nyerő szépen belebukik abba, hogy kockáztatott! Akkor vajon mit mondana a történet végén? – Rájöttem, hogy miért jutott eszembe ez a példázat az előzőről: hiszen a tékozló fiú példázata pont ilyen! Ott ugyanis a hazardőr mindent bukik, aztán hazamegy, és az atya várja. De micsoda hazardőr ez? És micsoda atya?

Lehet, hogy Jézus ezt a példázatot valójában saját magáról mondta? Gondoljunk csak tovább: Jézus is elhagyta az atyai házat. Hozta az örökségét, és annak rendje s módja szerint el is tékozlta az utolsó fillérig mindenféle alja népségre. Olyanokra, akik sem méltók nem voltak rá, sem élni nem tudtak vele. Viszont csúnyán visszaéltek mindennel, majd gyalázatában magára hagyták. Amikor már senkije és semmije sem volt, szívesen jóllakott volna ezeknek a disznóknak az eddelével is, de abból sem adott neki senki. Itt maradt egy számára idegen és ellenséges világban, testi, lelki és szellemi partner nélkül, teljesen kiszolgáltatottan és magányosan. Aztán magába szállt, és visszament az Atyához. Ő pedig eléje futott, magához ölelte, és a házába vezette. Megmosdatta, tiszta ruhába öltöztette, gyűrűt húzott az ujjára, és nagy lakomát rendezett a tiszteletére. „...mert ez az én fiam (...) elvesztés és megtalálástott.” (Lk 15,24) Most erre a lakomára vagy te is hivatalos. Elfogadod-e a meghívást, vagy ráncolod a szemöldököd?

■ BARTHA ISTVÁN

Óvodában

■ GYARMATI GÁBOR

Négyen ültek az apró asztalnál. Két, háromévesforma leánya s anyukáik, akik elhozták őket az óvoda játszótérjére. A két kislány – jöllehet akkor találtak először – remekül megértette egymást, vidáman, hangosan hancúrozott egész délelőtt, és amikor eljött az ebéd ideje, az óvó néni egy asztalhoz ültette őket, s természetesen melléjük kerültek az anyukák is. Elkél még néha a segítség az ilyen csöpp kis emberkének. Hamar tálnni kezdték a főzeléket, felkerültek az előké, s egyikük mohón nekikezdett az evésnek. Azaz csak kezdett volna – egy hang ugyanis megakasztotta a kezében az evőkanalat.

– Előbb imádkozni kell! – szolt erőszakosan a másik kislány, és már kulcsolta is össze kis kezecskéjét.

Egy pillanatra néma csönd lett. A szülők egymásra néztek, de nem szoltak semmit. Majd a nagyon éhes csöppség anyukája törte meg a hallgatást.

– Tedd le a kanalat, kicsim, s tegyük össze szépen mi is a kezünket.

Idő

■ CHLADKÉ TIBOR

„Rohan az idő” – énekelte szüleim gyermekkorában *Koncz Zsuzsa* –, de híres számanak mondanivalóját mintha nekem címezte volna. Az én időm is rohan, és szívesen megállítanám reggelenként, amikor csörög a vekker, és akkor is, amikor az iskola a reggeli csúcspont felé közepeztet végtelenül távolinak tűnik. Megállítanám, amikor már a vasárnapi családi ebéd desszertjénél tartunk – és közeleg az újabb rekordhosszúságú mosogató.

Persze van, amikor az idő mintha megállt volna... Legalábbis így érzem, amíg a hosszú sor legvégén várakozom a friss kenyérért, vagy amíg a megállóban állva majd odafagy a lábam, mire végre megérkezik a busz.

Konfirmációm napján a nagypapámtól egy aranyórát kaptam emlékre, amelyet azelőtt évtizedekig ő hordott. Nagy becsben tartom az órát, csak vasárnapo-

A kislány engedelmesen követte az utasítást, letette az evőeszközt, és mindenkit megelőzve már kezdte is fennhangon mondani:

– Jövel, Jézus, légy vendégünk...

A többi asztalnál ülőknek fel sem tűnt, hogy mellettük másként kezdődött az étkezés. Az élénk gyereksereg vidáman habzsolta a jóízú ebédet. Nem csoda, hogy nem hallották, amikor a két anyuka mosolyogva megbeszélte a történetet. Nem kellett sok szó, könnyen megértették egymást.

– Ti is jártok templomba?

– Igen, mi is keresztények vagyunk.

Aztán figyelték tovább csemetéiket, és segítettek, ha egy rakoncátlan falatnál elakadt az éhes gyermek.

A híradások znap nem számoltak be semmilyen különleges eseményről a városban. Egy kis hétköznapi csoda mégis történt; igaz, csak néhány ember számára vált nyilvánvalóvá. Valahol valakik megéreztek, hogy mit jelent az: testvérnek lenni. Úgy, ahogyan csakis azok lehetnek testvérek, akiknek ugyanazt jelenti ez a két szó: Jézus, a Megváltó. Ilyen egyszerű ez.

Van-e feltámadáshitünk?

EVÉLET LELKI SEGÉLY

Szőkéné Bakay Beatrix

► **„A keresztény hit számomra elsősorban erkölcsi tartást ad. Jézus megtanít arra, hogy szem előtt tartsam a másik ember érdekeit is, ne csak a sajátjaimra figyeljek. Az ember nem ösztönlény, fegyelmeznie kell magát, és szerintem az az életének a célja, hogy minél több jót tegyen. Jézus életével és halálával csodálatosan ábrázolta azt, hogy milyennek kell lennie az embernek. Egy páratlan életűnek lett vége a Golgotán. De őszintén mondom: én ennél tovább nem látok. A feltámadás történetének leírása ellentmondásos az evangéliumokban. A temetőkertben is mindig úgy érzem, hogy innen nincs tovább...”**

Kedves Gábor! Ha az Úr Jézus életműve és a keresztény tanítás arra indítja Önt, hogy igyekezzen a *Tízparancsolat* szerint élni, az bizony elismerésre méltó. Ha példaképül választja Krisztust, és az ő nyomában indul el, hogy bizonyítsa: mégiscsak van igaz emberség a vértől áztatott bolygón, az már igazi humanista küldetés. Igaz, hogy Jézus tanítása, életpéldája akkor is magával ragadó volna, ha nagypénteken véget ért volna az élete, és befejeződött volna a szolgálata. De mennyit érne kereszténységünk az ő feltámadása nélkül? Lenne vigaszunk a halál rémével szemben, lenne erőnk és reménységünk szeretteink koporsója mellett?

Kedves levélíró testvérem őszinte sorai is felfedik, hogy ezekre a kérdésekre hűsvéti hit nélkül nem kell felelnünk. A keresztény hit szigorúan hűsvéti hit. Nem pusztán tanúságtétel arról, hogy miként lehet embernek maradni az embertelenségben, és nem is valamiféle etikai kódex, amely megtanít az emberi együttélés legalapvetőbb szabályaira.

tek nekik” (tudniillik a hírt hozóknak; Lk 24,11). Becsülendő dolog, ha valaki őszintén beszél a kételyeiről.

Szeretettel biztatom Gábort, hogy – hasonlóan Péterhez – igyekezzen személyesen meggyőződni az igazságról! Péterről – aki elszaladt a sírhoz, és a saját szemével látta, hogy az üres – ezt jegyzi fel a szentírő: „Erre elment, és csodálkozott magában a történeten.” (Lk 24,12b) Saját erőnkől ennyi telik. Csodálkozunk, és ami nagyon hasznos: izlelgetjük azt, amit hallottunk. Péter azután személyesen találkozott a Feltámadottal. Krisztus kijelenti magát neki és a többi tanítványnak is. Mert hitet csakis ő adhat. Együnk sem tudja bizonyítani a feltámadást, de Urunk kijelentheti nekünk ennek az igazságát úgy, hogy többé nem kételkedünk benne.

Kérem, forgassa az Írást! Meglátja, hogy a Biblia önmagát magyarázza, és nincsen benne feloldhatatlan ellentmondás. Biztosan ismeri azt a gyülekezeti énekünket, amelynek egyik sora így szól: „Ki kételkedőn kutatja őt, / Annak választ nem ad, / De a hívó előtt az Úr / Megfejtí önmagát.” (EÉ 328,2) Ki tudja, talán éppen ezen a hűsvéton jön el annak az ideje, hogy a Feltámadott Önre köszön: Békesség néked! Akkor többé már nem lesz kétséges, hogy olyan élő Ura van, aki mindnyájunkon feloldotta a halál köteleit: „Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz énbennem, ha meghal is, él...” (Jn 11,25)

Szívem mélyéből kívánom Önnek és minden kedves olvasómnak, hogy hűsvét hajnalra úgy ragyogjon fel a szívében, hogy érezze és lássa meg: az egész világnak és személyes életének is ez az egyetlen reménysége.

■ SZŐKÉNÉ BAKAY BEATRIX

Leveleiket „Lelki segély” jellegével várjuk szerkesztőségünk címére. Kérjük, jelezzék, hozzájárulnak-e ahhoz, hogy a leveleikre adott válasz lapunkban is megjelenjen.

HETI ÚTRAVALÓ

Krisztus mondja: Halott voltam, de íme, élek örökkön-örökké, és nálam vannak a halál és a pokol kulcsai. (Jel 1,18)

Hűsvét hetében az *Útmutató* reggeli ígéi Pál és az emmausi tanítványok bizonyosságtételeit hirdetik; ők (is) találkoztak az élő Jézussal, aki maga mondja ezt: „Ne félj, én vagyok az első és az utolsó, és az élő...” (Jel 1,17b–18a) Adjuk tovább mi is a hűsvéti hírt: „Az Úr feltámadt! Az Úr valóban feltámadt! Dicsérjük az Urat! Hallelujá!” (Agenda szerinti fordítás) A hét első napján a három asszony „hiába” kereste a halott Jézust. A küldött adta tudtukra a halál Legyőzőjéről: „Ne féljete! (...) Feltámadt, nincsen itt.” (Mk 16,6) Pál az ősi hitvallás négy ígéjével foglalja össze hűsvét titkát: Krisztus meghalt, eltemették, feltámadt, megjelent (1Kor 15,3–5), ezért lehetünk (lehetünk) mi is hívők. A feltámadás második ünnepének evangéliumában ma is ezt kérdezi tőlünk az Úr: „Hát nem ezt kellett-e elszennednie a Krisztusnak, és így megdicsőülnie?” A hűsvéti hit Teremtője engedett az emmausi tanítványok unszolásának, és velük maradt. Megtörtént a szerepcseré; a vendég házigazdává lett, s asztalhoz telepedett velük: „Erre megnyílt a szemük, és felismerték” (Lk 24,26.31) Őt ott Emmausban. Mindez ma is, velünk is megtörténhet! A korinthusiak tagadták a halottak testi feltámadását, de Pál így érvel: „Ha pedig Krisztus nem támadt fel, semmit sem ér a ti hitetek, még bűnűitekben vagytok. (...) Ámde Krisztus feltámadt a halottak közül...” (1Kor 15,17.20) Luther mindehhez hozzáfűzi: „Aki ezt a győzelmet szívébe vési – máris üdvözült. Viszont akinek nincs nagypéntekje és hűsvétje, egyáltalán nincs annak jó napja egész esztendőben. Sőt egyenesen vége van annak, aki nem hiszi, hogy Krisztus érte szenvedett s támadott fel...” A feltámadás rendjének felvázolását Pál azzal zárja, hogy a három személyben egy Isten lesz „minden mindenkben”, amikor beteljesedik az ő végső uralma, s „mint utolsó ellenség töröltetik el a halál” (1Kor 15,28.26). Az apostol a földi és a mennyi test különbözőségét négy ellentét párral szemlélteti. A végeredmény: elvetették az „Ádám-képet”, romlandó test, és feltámasztatik a „Jézus-képet”, romolhatatlan. „És amint viselték a földinek a képét, úgy fogjuk viselni a mennyieinek a képét is.” (1Kor 15,49) Beteljesül Isten ősi ígérete: „Véget vet a halálnak örökre!” (Ézs 25,8) S „megváltom őket a haláltól. Hol van a töviséd, halál? Hol a fullánkod, holtak hazája?” (Hós 13,14) Együtt mondhatjuk Pállal a dicséretet: „...hála az Istennek, aki a diadalt adja nekünk a mi Urunk Jézus Krisztus által!” (1Kor 15,57) A hűsvéti epistola így fogalmazza meg a feltámadás üzenetét: „...ti kovásztalanok vagytok, mert a mi hűsvéti bárányunk, a Krisztus, már megáldoztatott” (1Kor 5,7) – éppen a kovásztalan kenyerek ünnepén. Pál a kivégzése előtt írja: „...Jézus Krisztus, aki Dávid utóda, feltámadt a halottak közül. (...) Igaz beszéd ez: Ha vele együtt haltunk meg, vele együtt fogunk élni is.” (2Tim 2,8.11) „Jézus él, én is vele!” (EÉ 223,1)

■ GARAI ANDRÁS

A győri Péterfy Sándor evangélikus gimnázium igazgatótanácsa pályázatot hirdet egy fő matematika-fizika szakos középiskolai tanári állás helyre.

Az állás 2005. augusztus 15-től betölthető. A pályázat beadási határideje április 30.

Bővebb felvilágosítás személyesen vagy telefonon az intézményben (Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ, 9025 Győr, Péterfy S. u. 2., tel.: 96/329-987).

Az Ökumenikus Tanulmányi Központ szeretettel hívja és várja az érdeklődőket közgyűlésére a budapesti Ráday Kollégium dísztermébe (Bp. IX., Ráday u. 28. II. em.) április 8-án, pénteken 13.30-ra. Dr. Bölskei Gusztáv püspök, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkes elnöke *A civil társadalom és az egyházak* címmel főelőadást tart, amelyet nyílt eszmecsere követ.

A program három részből áll: 1) Ügyintézés. 2) Főelőadás és megbeszélés. 3) Szeretetteljes beszélgetés. A program keretében még közvetlenebbül kicsérélhetjük gondolatainkat egymással, a szomszédos országokból érkező magyar barátainkkal és minden ökumenikus gondolkodó résztvevővel.

MESTERMŰ A DIGITÁLIS ORGONÁK KÖZÖTT

JOHANNUS

Mesterségünk „titkai”:

- csak a valódi sípok hangjához mérhető hangminőség
 - egyedülálló megbízhatóság
 - intonálhatóság a helyszín akusztikája és a felhasználó ízlése szerint
 - páratlan típusválaszték
 - templomi kiépítettségű hangsugárzás a legkisebb modelleknél is
 - ellenőrizhető, felkereshető hazai referenciák
 - egyedi szolgáltatások, ingyenes akusztikai felmérés
 - 5 éves garancia
 - kedvező árak és fizetési feltételek
- Érdeklődésüket a holland Johannus Orgonagyár magyarországi képviselőjénél várjuk: SPEED-EX Kft.
- 1024 Budapest, Margit krt. 41.
Tel./fax: 1/315-1787 vagy 1/316-7089.

CONTENT

digitális templomi orgonák

Magyarország egyházi, országszerte, iskolai kórákban használt, egyedi minőségű

digitális templomi orgonák Hollandiából! Magyarországon elsőként illeszthetők egyházak és magánbirtokok részére, igen kedvező feltételekkel és rugalmas ügyintézőssel.

Magyarországi képviselő: Tutto Hangszer Kft.
8300 Tapolca, Doki tér 1.
Tel.: 87/510-566, fax: 87/510-

Utak a Szentföldre

Aki a Biblia és az ősegyház történelmi helyeit akarja megismerni, megteheti. Várjuk érdeklődésüket és jelentkezésüket a következő tervezett zárandókatokra:

- „Damaszkuszi út” – ahol Saulból Paulus lett (Szíria, Jordánia, Libanon): április 26-tól május 4-ig. Ára 280 000 Ft, jelentkezés március 31-ig.
- „Jézus nyomában”, Izrael – körutazás a Szentföldön: május 19-től 26-ig és november 3-tól 10-ig. Ára 220 000 Ft, jelentkezés május 1-jéig, illetve október 15-ig.
- „Bibliai helyek Egyiptomban” – keresztények a fáraók földjén: körutazás szeptember 20-tól 30-ig. Ára 315 000 Ft, jelentkezés szeptember 1-jéig.

Az utak ára minden költséget magába foglal a szakértő, magyar nyelvű egyházi vezetést is beleértve. További tájékoztatás: Ökumenikus Tanulmányi Központ, 1114 Budapest, Bocskai út 15. III. em. 3. Tel./fax: 1/466-4790; 70/508-7624.

Számítógépes oktatás lelkészek és segítők számára

Az Országos Egyházi Irodában újonnan kiépített számítógépes oktatóteremben az Internet Munkacsoport számítógépes tanfolyamokat indít lelkészek és gyülekezeti segítők részére. Az első tanfolyamok időpontja és programja:

Április 5.: Alapfokú számítógép-kezelés (Alap)

- A számítógép működése és az operációs rendszer kezelése, a gépen való tájékozódás (navigáció), az állományok és mappák elhelyezése, alapvető állományműveletek (másolás, mozgatás, átnevezés, törlés), mindezek gyakorlása.

Április 19.: Alapfokú szövegszerkesztés (Szöveg 1.)

- A szövegszerkesztést rendszerbe állítva magyarázzuk el. Nemcsak az egyes gombok és menüpontok jelentéséről lesz szó, hanem a helyes munkamenetről és a szövegszerkesztés logikájáról, formázási egységeiről is.

Május 3.: Internethasználat és e-mailezés (Internet)

- Internetes böngészés, keresés a világhálón. Elektronikus levelezés, a levelező-program használata.

Május 17.: Honlapszerkesztés (Honlap)

- Honlap tervezése és elkészítése az evangélikus honlapszerkesztőben.

A tanfolyamok egynaposak, 9.30-tól 17 óráig tartanak. Helyszín: az Üllői út 24. szám alatti épület II. emeleti tárgyalója. Előzetes jelentkezés szükséges *Szabados Regina* humánreferensnél (tel.: 20/824-2792, e-mail cím: regina.szabados@lutheran.hu). Egy tanfolyamon legfeljebb 10 fő vehet részt. A tanfolyami díj (mely az ebédet is magába foglalja) 2500 Ft. A tanfolyam kínálata ösztöl további témákkal bővíti. Részletek az evangélikus honlapon.

ISTENTISZTELETI REND / 2005. március 24.

Nagycsütörtök. Liturgikus szín: fehér. Lekció: Jn 13,1–17. Alapige: Jel 19,6–8. Énekek: 304., 303.

I., Bécsi kapu tér du. 6. (úrv.) Balicza Iván; II., Húvösvölgyi út 193., Fehé de. 10. (úrv.) Veperdi Zoltán; Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9. du. 6. (úrv.) Sztojanovics András; Csillaghegy-Békásmegyér, III., Mező u. 12. du. 5. Fülöp Attila; Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér du. 6. (úrv.) Hokker Zsolt; Újpest, IV., Lebstock M. u. 36–38. du. 6. (úrv.) Solymár Péter Tamás; V., Deák tér 4. du. 6. (úrv.) Cselovszky Ferenc; VII., Városligeti fasor 17. du. 6. (úrv.) Szirmai Zoltán; VIII., Rákóczi út 57/a du. 6. (szlovák, úrv.) Szpisák Attila; VIII., Karácsony S. u. 31–33. du. 6. (úrv.) Kertész Géza; Kőbánya, X., Kápolna u. 14. du. 6. (úrv.) Smidélus András; Kelenföld, XI., Bocskai út 10. du. 6. (úrv.) Gerlai Pál; Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17. du. fél 7. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; XIII., Kassák Lajos u. 22. du. 6. (úrv.) Kendh György; Zugló, XIV., Lőcsei út 32. du. 6. (úrv.) Tamásy Tamás; Pestújhely, XV., Templom tér du. 6. (úrv.) Kendh K. Péter; Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom) du. 6. (úrv.) Bátorovszky Gábor; Cinkota, XVI., Bathyány I. u. du. 6. (úrv.) Blatniczky János; Rákoshegy, XVII., Tessedik tér du. 5. (úrv.) Eszlényi Ákos; Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111. du. 5. Kósa László; Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3. du. 6. (úrv.) Győri Gábor; Kispeszt, XIX., Templom tér 1. du. 6. (úrv.) Széll Bulcsú; Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89. du. 6. (úrv.) Győri János Sámuel; Csepel, XXI., Deák tér du. 6. Zólyomi Mátyás; Budafok, XXII., Játék u. 16. du. 6. (úrv.) Solymár Gábor; Budaörs, Szabadság út 75. du. 6. (úrv.) Endreffy Géza.

ISTENTISZTELETI REND / 2005. március 25.

Nagypéntek. Liturgikus szín: fekete. Lekció: Jn 19,16–30. Alapige: Zsid 9,24–28. Énekek: 200., 370.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bence Imre; du. 3. (német) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; du. 6. Bence Imre; II., Húvösvölgyi út 193., Fehé de. 10. (úrv.) Herzog Csaba; Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9. du. 6. (passióolvasás) Fodor Viktor; Csillaghegy-Békásmegyér, III., Mező u. 12. du. 5. Donáth László; Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10. (úrv.) Bálintné Varsányi Vilma; du. 6. (passióolvasás) Hokker Zsolt; Újpest, IV., Lebstock M. u. 36–38. du. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; du. 6. (passióolvasás) Solymár Péter Tamás; V., Deák tér 4. du. 9. (úrv.) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 5. (passióolvasás) Smidélus Gábor; du. 6. (úrv.) Gerőfi Gyuláné; VII., Városligeti fasor 17. du. 8. (úrv.) Kézdý Péter; de. 11. (úrv.) Szirmai Zoltán; du. 6. (úrv.) Szirmai Zoltán; VIII., Üllői út 24. de. fél 11. (úrv.) Kertész Géza; VIII., Rákóczi út 57/a du. 6. (szlovák, úrv.) Szpisák Attila; VIII., Karácsony S. u. 31–33. de. 9. (úrv.) Kertész Géza; du. 6. (passióolvasás) Kertész Géza; VIII., Vajda P. u. 33. de. 9. (úrv.) Smidélus András; IX., Gát utcai római katolikus templom du. fél 5. (passióolvasás, úrv.) Szabó Julianna; Kőbánya, X., Kápolna u. 14. de. fél 11. (úrv.) Smidélus András; du. 6. (passióolvasás) Smidélus András; Kelenföld, XI., Bocskai út 10. de. 8. (úrv.) Győri Tamás; de. 11. (úrv.) Győri Tamás; du. 6. (vespera) Blázy Árpád; XI., Németsvölgyi út 138. de. 9. (úrv.) Blázy Árpád; Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17. de. 10. (úrv.) Sztojanovics András; du. 6. (passióolvasás); du. fél 7. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; XIII., Kassák Lajos u. 22. de. 10. (úrv.) Kendh György; XIII., Frangepán u. 41. du. 6. (passióolvasás) Kendh György; Zugló, XIV., Lőcsei út 32. de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; du. 6. (passióolvasás, úrv.) Tamásy Tamásné; Pestújhely, XV., Templom tér du. 6. (passióolvasás, úrv.) Barthel-Rúza Zsolt; Rákospalota, XV., Régi Főti út 75. (nagytemplom) du. 10. (úrv.) Bátorovszky Gábor; Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 11. de. 10. (úrv.) Börönte Mária; du. 6. (passióolvasás, úrv.) Börönte Mária; Cinkota, XVI., Bathyány I. u. de. fél 11. (passióolvasás, úrv.) Blatniczky János; du. 6. (úrv.) Blatniczky János; Rákoshegy, XVII., Tessedik tér de. 9. (úrv.) Kósa László; Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111. de. fél 11. (úrv.) Kósa László; du. 6. (passióolvasás) Eszlényi Ákos; Rákoscscaba, XVII., Péceli út 146. de. 9. (úrv.) Eszlényi Ákos; Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u. de. 11. (úrv.) Eszlényi Ákos; Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3. de. 10. (úrv.) dr. Korányi András; du. 6. (passióolvasás) Győri Gábor; Kispeszt, XIX., Templom tér 1. de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; du. 6. (passióolvasás) Széll Bulcsú; Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89. de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; Csepel, XXI., Deák tér de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátyás; du. 6. Zólyomi Mátyás; Budafok, XXII., Játék u. 16. de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; du. 6. (passióolvasás) Solymár Gábor; Budaörs, Szabadság út 75. du. 6. (passióolvasás) Endreffy Géza.

■ Összeállította: BODA ZSUZSA

Pályázat pedagógusi állásokra

Az Orosházi Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium pályázatot hirdet testnevelés, informatika és angol szakos tanári állásokra.

A jelentkezés feltételei: történelmi egyház melletti elkötelezettség, lelkesi ajánlás és szakirányú egyetemi, illetve főiskolai végzettség.

A pályázatokat az iskola igazgatójának kérjük megküldeni a következő címre: Orosházi Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium, Jantos Istvánné igazgató, 5900 Orosháza, Bajcsy-Zsilinszky u. 1.

Evangélikus Médiaműhely

Alberti, április 14–16.

A MEE Sajtóbizottsága és hetilapunk szerkesztősége ismételten várja azok jelentkezését, akik szívesen bekapcsolódnának az egyházi médiamunkába, illetőleg mindazokat, akik az elektronikus és az írott újságírás területén szeretnék felfrissíteni vagy elmélyíteni szakmai ismereteiket.

Ez alkalommal az internet használatának egyes kérdései – a gyülekezeti honlapok készítésével, az on-line kiadványok szerkesztésével kapcsolatos tudnivalók – állnak a középpontban, de nem hiányoznak a programból a már hagyományos témák (szövegalkotás, nyelvhelyességi, helyesírási problémák) sem.

Regisztrációs díj: 2000 Ft, amely a helyszínen fizetendő.

Jelentkezés határidő: április 4.

A szervezők örömmel veszik, ha a leendő résztvevők a jelentkezéshez mellékelnek egy eddig még nem publikált, 3000 karakternél nem hosszabb írást (műfaji és tematikai kötöttség nincs) vagy néhány, az írott sajtó nyelvhasználatával kapcsolatos – nyelvhelyességi, helyesírási vagy egyéb – kérdést, amelyről szívesen hallanának a médiaműhelyen.

Jelentkezni Boda Zsuzsa szerkesztőségi titkárnál lehet az *Evangélikus Élet* szerkesztőségében (1085 Budapest, Üllői út 24., tel.: 1/317-1108, 20/824-5519) vagy a zsuzsa.boda@lutheran.hu e-mail címen.

ISTENTISZTELETI REND / 2005. március 27.

Húsvét ünnepe. Liturgikus szín: fehér. Lekció: Mk 16,1–8. Alapige: Jel 1,9–18. Énekek: 215., 216.

I., Bécsi kapu tér de. 5. Bence Imre; de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német, gyermek-istentisztelet, úrv.) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) D. Székely Imre; du. 6. Balicza Iván; II., Húvösvölgyi út 193., Fehé de. 10. (úrv.) Veperdi Zoltán; II., Modori u. 6. de. 3/4 11. (úrv.) Sztojanovics András; Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9. de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; Csillaghegy-Békásmegyér, III., Mező u. 12. de. 10. Donáth László; Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10. (úrv.) Bálintné Varsányi Vilma; Újpest, IV., Lebstock M. u. 36–38. de. 5. (úrv.) Solymár Péter Tamás; de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; V., Deák tér 4. de. 5. Cselovszky Ferenc; de. 9. (úrv.) Smidélus Gábor; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; de. 11. (gyermek-istentisztelet) Gerőfi Gyuláné; du. 6. (orgonazenés) Cselovszky Ferenc; VII., Városligeti fasor 17. de. 6. (úrv.) Kézdý Péter; de. fél 10. (úrv.) Lukáts Miklós; de. 11. (úrv.) Szirmai Zoltán; du. 6. Szirmai Zoltán; VIII., Üllői út 24. de. fél 11. (úrv.) Kertész Géza; VIII., Rákóczi út 57/a de. 10. (szlovák, úrv.) Szpisák Attila; VIII., Karácsony S. u. 31–33. de. 9. (úrv.) Kertész Géza; VIII., Vajda P. u. 33. de. 9. (úrv.) Smidélus András; IX., Gát utcai római katolikus templom de. 5. (úrv.) fényünnepe; de. 11. (úrv.) Szabó Julianna; Kőbánya, X., Kápolna u. 14. de. fél 6. (úrv.) Smidélus András; de. fél 11. (úrv.) Smidélus András; Kerepesi út 69. de. 8. (úrv.) Tamásy Tamásné; Kelenföld, XI., Bocskai út 10. de. 8. (úrv.) Blázy Árpád; de. 11. (gyermek-istentisztelet) Győri Tamás; de. 11. (úrv.) Blázy Árpád; du. 6. (vespera) Joób Máté; XI., Németsvölgyi út 138. de. 9. Joób Máté; Magyar tudósok krt. 3. (Egyetemi Lelkeszség) de. 5. (úrv.) Rozs-Nagy Szilvia; Budahegyvidék, XII., Szilágyi E. fasor 24. de. 9. (úrv.) Bence Imre; Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17. de. 10. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; XIII., Kassák Lajos u. 22. de. 10. (úrv.) Kendh György; XIII., Frangepán u. 41. de. fél 9. (úrv.) Kendh György; Zugló, XIV., Lőcsei út 32. de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; XIV., Gyarmat u. 14. de. fél 10. (úrv.) Tamásy Tamásné; Pestújhely, XV., Templom tér de. 10. (úrv.) Kendh K. Péter; Rákospalota, XV., Régi Főti út 75. (nagytemplom) de. 10. (úrv.) Bátorovszky Gábor; Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 11. de. 10. (úrv.) Börönte Márta; Cinkota, XVI., Bathyány I. u. de. fél 11. (úrv.) Blatniczky János; Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24. de. 9. (úrv.) Blatniczky János; Rákoshegy, XVII., Tessedik tér de. 9. (úrv.) Kósa László; Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111. de. fél 11. (úrv.) Blatniczky János; Rákoscscaba, XVII., Péceli út 146. de. 9. (úrv.) Eszlényi Ákos; Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u. de. 11. (úrv.) Eszlényi Ákos; Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3. de. 10. (úrv.) Győri Gábor; Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (ref. templom) de. 8. (úrv.) Győri Gábor; Kispeszt, XIX., Templom tér 1. de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; XIX., Hungária út 37. de. 8. (úrv.) Széll Bulcsú; Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89. de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; Csepel, XXI., Deák tér de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátyás; Budafok, XXII., Játék u. 16. de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; Budaörs, Szabadság út 75. de. 10. (úrv.) Endreffy Géza.

ISTENTISZTELETI REND / 2005. március 28.

Húsvét 2. napja. Liturgikus szín: fehér. Lekció: Lk 24,13–35. Alapige: 1Kor 15,21–23. Énekek: 221., 259.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Blázy Árpádné; de. 10. (német, úrv.) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Bencéné Szabó Márta; II., Húvösvölgyi út 193., Fehé de. 10. (úrv.) Herzog Csaba; Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9. de. fél 10. (úrv.) Takács József; Csillaghegy-Békásmegyér, III., Mező u. 12. de. 10. Muntagné Bartucz Judit; Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; Újpest, IV., Lebstock M. u. 36–38. de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; V., Deák tér 4. de. 9. Gerőfi Gyuláné; de. 11. (úrv.) Cselovszky Ferenc; du. 6. Smidélus Gábor; VII., Városligeti fasor 17. de. 11. (úrv.) Kézdý Péter; du. 6. Kézdý Péter; VIII., Karácsony S. u. 31–33. de. 9. (úrv.) Kertész Géza; IX., Gát utcai római katolikus templom de. 11. (úrv.) Szabó Julianna; Kőbánya, X., Kápolna u. 14. de. fél 11. (úrv.) Smidélus András; Kelenföld, XI., Bocskai út 10. de. 8. (úrv.) Joób Máté; de. 11. (úrv.) Joób Máté; du. 3. (finn, úrv.) Joób Máté; de. 6. (vespera) Missura Tibor; XI., Németsvölgyi út 138. de. 9. Missura Tibor; Budahegyvidék, XII., Szilágyi E. fasor 24. de. 9. (úrv.) Balicza Iván; Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17. de. 10. (úrv.) Veperdi Zoltán; XIII., Kassák Lajos u. 22. de. 10. (úrv.) dr. Karner Ágoston; Zugló, XIV., Lőcsei út 32. de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; XIV., Gyarmat u. 14. de. fél 10. Tamásy Tamás; XV., Templom tér de. 10. (úrv.) Barthel-Rúza Zsolt; Rákospalota, XV., Régi Főti út 75. (nagytemplom) de. 10. (úrv.) Bátorovszky Gábor; Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 11. de. 10. (úrv.) Börönte Márta; Cinkota, XVI., Bathyány I. u. de. fél 11. (úrv.) Blatniczky János; Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24. de. 9. (úrv.) Blatniczky János; Rákoshegy, XVII., Tessedik tér de. 9. (úrv.) Eszlényi Ákos; Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111. de. fél 11. (úrv.) Eszlényi Ákos; Rákoscscaba, XVII., Péceli út 146. de. 9. (úrv.) Kósa László; Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u. de. 11. (úrv.) Kósa László; Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3. de. 10. (úrv.) dr. Korányi András; Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (ref. templom) de. 8. (úrv.) dr. Korányi András; Kispeszt, XIX., Templom tér 1. de. 10. Széll Bulcsú; Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89. de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; Csepel, XXI., Deák tér de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátyás; Budafok, XXII., Játék u. 16. de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; du. 6. (passióolvasás) Solymár Gábor; Budaörs, Szabadság út 75. de. 10. (úrv.) Endreffy Géza.

■ Összeállította: BODA ZSUZSA

Százötven éve hunyt el Mária Dorottya nádorné

▶ A budavári gyülekezet alapítójáról, a pest-budai szegények jótévedőjéről, a Magyarországot második hazájának valló württembergi főhercegnőről születésének kétszázadik évfordulója idején már több ízben megemlékeztünk. Most életének utolsó szakaszára és halálára emlékezünk.

Amikor József nádor 1847 januárjában meghalt, a bécsi udvar azonnal megtiltotta, hogy az özvegy a budai várban maradjon. Metternich parancsára már január 25-én el kellett hagynia „magyar hazáját”. Az intézkedés többszörösen is kegyetlen volt: nemcsak gyülekezetétől, hanem három kiskorú gyermekétől is elszakították. Az evangélikusok negyvenfőnyi kis csoportja sírva vett tőle búcsút épülő temploma előtt. A császárváros Augarten nevű negyede lett hátralévő életének szomorú színhelye. Az általa tervezett budavári evangélikus templom 1847. szeptemberi felszentelésén sem lehetett jelen.

A bécsi kamarilla jól ismerte a magyar érzelmű nádornékat a forradalom iránt érzett rokonszenvét. Szeretett lelkipásztornak, Bauhofer Györgynek írt néhány rejtjeles levele és több közbenjárása is tanúskodik erről. A szabadságharc levereése utáni megtorlás mértékét minden erejével igyekezett csökkenteni. Amikor 1849 őszén báró Jeszenák János kormánybiztos, egyházkerületi felügyelő halálós ítéletéről értesült, tüstént levelet írt báró Kempen rendőrminiszter tábornoknak, kérve az ítélet végrehajtásának elhalasztását. Ha ez a közbenjárása sikertelen volt is, a pest-budai protestáns lelkészek 1850. februári folyamodványát eredménytelenné tudta továbbítani unokaöccsének, a fiatal Ferenc József császárnak, aki visszavonatta a bécsi kormány zsinatpresbiteri alkotmányunk ellen hozott rendeletét. 1852-ben elintézte, hogy a Bauhofer által írt terjedelmes, egyháztörténeti tárgyú kézirat, amely az országból kiutasított skót misszionáriusok közvetítésével Bécsbe érkezett, még abban az évben megjelenhessen egy berlini, majd londoni és bostoni nyomda kiadásában német, illetve angol nyelven. A külföld ezen a könyvön keresztül ismerhette meg a sokat szenvedett magyarországi evangélikus egyház múltját és akkori nehéz sorsát. Haubner Máté dunántúli püspök kufsteini börtönbüntetését is az ő közbenjárására rövidítették meg, és ugyancsak neki volt köszönhető, hogy a hetvenes évek Szeberényi János bányakerületi püspöknek nem kellett letöltenie börtönbüntetését.

Hét éven át tartó augerteni száműzete során mindössze három alkalommal tudta – öreit kijátszva – szeretett budai gyülekezetét meglátogatni. Megalázó helyzetéről tudósított többek között John Duncan skót teológiai tanár egyik bécsi látogatása során. A nádorné elpanaszolta neki, hogy egy katolikus pap felügyelvé alá helyezték, s lutheri bibliáját is elvették. Sem udvarhölgyet, sem fogatot nem bocsátottak a rendelkezésére, így gyalog kellett eljárnia az evangélikus istentiszteletekre.

Gyermekeit időközben visszakapta; őket szigorú katolikus nevelésben kellett részesítenie. Lassan felnőtté váló leányai örömet, de gondot is jelentettek számára. Erzsébet fiatal férje, Estei Ferdinánd 1849-ben, kislányuk, Mária Terézia születésének évében váratlanul meghalt. A kis unoka (a későbbi bajor királyné) nevelése is a nagyanyára hárult. Erzsébet 1852-ben férjhez ment Károly Ferdinánd osztrák főherceghez, akitől 1855 tavaszán második gyermekét várta. (Ennek a házasságnak a leszármazottja a ma élő János Károly spanyol király, és fia, Filöp trónörökös.) Kisebbségi leánya, Mária Henrietta 1853-ban tartotta esküvőjét Lipót brabanti herceggel, I. Lipót belga király fiával.

Ilyen családi előzmények után került sor 1855. január 3-án arra, hogy a nádorné – immár engedéllyel – ismét Budára látogasson. A korabeli újságok híradásai szerint Erzsébet leányával együtt még aznap este megtekintette a Nemzeti Színház előadását. Távolabbi terve többek között az volt, hogy a Sándor-palotában lakó, várandós leányának, Erzsébetnek szülése idején majd segítségére lesz. Bár a császári rendőrség minden lépését figyelte, boldog volt, hogy szeretett templomának istentiszteletein újra részt vehet, gondozhatja hatéves leányunokáját, és olykor fogadhatja lelkipásztorát leánya lakosztályában.

A baj nem jár egyedül. Márciusban a főhercegnő erősen meghűlt, náthás lett; a betegség hosszan elhúzódott, Mária Dorottya ágyban esett. Keresztlány, Bauhofer Vilma (utóbb Czékus püspök felesége) feljegyezte, hogy betegsége idején ápolói tejet szippantattak vele – többen azt suttozták, hogy ezzel megmérgezték... A megbénult nádornéhoz több napon át felváltva ment imádkozni

és vigasztalást nyújtani Székács József pesti és Bauhofer György budai lelkész. Az utóbbi feljegyzése szerint a három napon át eszméletlenül fekvő nádorné négykor adta vissza lelkét Teremtőjének. Halálának oka a hivatalos halotti anyakönyvi bejegyzés szerint „agyrongcsolás” volt (Zeretzung des Gehirns).

Kempen báró, bécsi rendőrminiszter ezt jegyezte be naplójába 1855. március 30-án: „Mária Dorottya főhercegnő, az elhunyt magyar József nádor özvegye ma hajnalban Budán meghalt. Protestáns, a magyar nemzeti párt híve, nem a legjobb viszonyban a császári házzal. Halála hívei között bizonyára némi

mozgolódást fog eredményezni. Gróf Grünne, akit ma reggel felkerestem, úgy vélte, jó lesz, ha ebben a helyzetben egy éles szemű megfigyelő megy Budára. Ezért odaküldtem Polcich udvari titkárt.”

A halálhírt számos pest-budai magyar és német újság hírül adta. Beszámolt róla a Pesti Napló, a Pester Lloyd, a Sonntags Zeitung és több osztrák lap is. A temetési szertartásról a legrészletesebben a Vasárnapi Újság tudósított. A királyi palota egyik földszinti termében felállított ravatalnál a fővárosiak április 2-án és 3-án róhatták le kegyeletüket, a temetési szertartás pedig április 4-én volt. A bíborral bevont koporsó fölött a falak fekete függönyeit a württembergi királyi címerek díszítették, a fej felől egyszerű fehér keresztrel. Jelen volt Albrecht katonai és polgári kormányzó feleségével és a Habsburg-ház több tagjával.

Az egyházi szertartást karének közreműködésével Bauhofer, Székács és Lang pest-budai evangélikus lelkészek végezték. Bauhofer beszédében utalt arra, hogy az elhunyt kisebbik leánya, Mária Henrietta férjével együtt a távoli Egyiptomban lévén, az öszövétségi Barzillajhoz hasonlóan sír, és fájjalja, hogy nem lehet ott atyja és anyja sírjánál (2Sám 19,32–39).

A tudósítás ezekkel a sorokkal zárult: „A halotti beszédet ismét karének követte. Ezután elindult a temetési kíséret. A koporsót a testvérváros köztisztvisletben álló polgárai vitték a várpalota hosszában, s a meghajtott katonai lobogók közben a vártéren körül, innen a főhercegi sírbolt ajtajához térve. Itt Lang senior úr mondott igen szívverhető búcsúáldást az üdvözülte, kinek földi maradványai ft. Scholz udvari prépost úr áldásai közben foglalák el az örök nyugalom helyét ama két kedvese közelében, kik több év óta nyugosznak egymás mellett. Béke hamvaira, áldás emlékére!”

■ DR. FABINY TIBOR

„Ez az élet kilencven esztendőn át szüntelen termő élet volt”

Mozaikkockák Dedinszky Gyula evangélikus lelkész életútjából

A címként olvasható mondatot Dedinszky Gyuláról a néhai Koren Emil esperes írta valahol, aki jó barátja, a finn kapcsolatok ápolásában társa volt, s aki hetilapunk egykori főszerkesztőjeként az 1970-es és '80-as években szívesen adott helyet az újságban békéscsabai helytörténeti és evangélikus egyházi tárgyú néprajzi cikkeinek, valamint a finn szerzőktől való fordításainak.

Ennek az életnek a gyökerei a család kutatásai szerint több mint hétszáz évre nyúlnak vissza. A család a történelmi Magyarország Árva vármegyéjének Nemes-Dedina (ma Zemianská Dedina, Szlovákia) nevű helységéből származik, ahonnan a nevüket, illetve a nemességüket kapták. A Dedinszkyek „katonáskodásra kötelezett nemesek” voltak. Azután a család egyes ágai a 17. század második felében elköltöztek „a rideg éghajlatú Árva megyéből melegebb tájakra” – ahogy az egyik ős írja –, és Nógrád megyében telepedtek le. Itt született 1771-ben az a Dedinszky András, aki a családban elsőként lett lelkész, majd esperesi tisztséget is betöltött. Ez az ág máig hat nemzedéken keresztül tíz lelkészt adott evangélikus egyházunknak.

Gyula édesapja erről a vidékről 1897-ben az akkori Bács-Bodrog vármegyében levő Dunagálos (ma Glozsan) nevű településre került, a Felvidékről odateleült szlovák nyelvű gyülekezetnek lett a lelkésze, s így Gyula itt született 1905. március 24-én.

Szülei evangélikus középiskolákban igyekeztek tovább taníttatni gyermekeiket, így került a két fiú a békéscsabai Rudolf Gimnáziumba. Gyula itt érettségizett 1923-ban. Gimnáziumi tanulmányai közben a trianoni békeszerződés határvonalat húzott a két helység közé; Dedinszky Gyula pedig úgy döntött, hogy továbbra is Magyarországon marad, és magyar állampolgárként honosítja magát. Az evangélikus teológiát Sopronban végezte el, majd az első magyar finn ösztöndíjas-ként Helsinkiben töltött két félévet. Ez meghatározónak bizonyult egész további életére, szellemiségére, világszemléletére és szociális látására egyaránt.

Segédlelkészként először Kiskőrösön szolgált, ahol hamar megszerették, de korai és a szükséges gyakorlati évek hiánya miatt akkor még nem választhatta meg a gyülekezet. Erre csak 1931-ben került sor. Lelkésztársával és a gyülekezet más szolgálattételével a nehéz gazdasági és társadalmi körülmények között is hamarosan a fejlődés útjára állították a közösséget.

1941-ben Békéscsabán a két Szeberényi lelkész halálával két állás maradt üresen. Az egyikre őt hívták meg. Itt is nagy ambícióval kezdte szolgálatát. Korábbi gyülekezeti tapasztalatai nyomán evangélicizációkat rendeztek; rengeteget látogatta a híveit, a tanyai körzetekben időnként egy egész hetet is töltött az emberek között.

A háborús események sora, majd a társadalmi rend átalakulása szembeállította az egyház és a kommunista párt vezetőit.

■ KOVÁCS PÁL

Az iskolák államosítása, az egyházi vagyion elvétele, a szlovák–magyar lakosságcserre visszavetése az egyházi életet. Ordass püspök meghurcoltatása, bebörtönzése, félreállításuk csak fokozta a nehézségeket. Dedinszky – aki ekkor már az akkori bányakerületi lelkészi főjegyzőjeként a püspök helyettese volt – nem hallgatta el véleményét. A helyi sajtó 1949-ben demokráciellenes tevékenységgel vádolta. 1950-ben az országos egyház vezetősége hónapokra felfüggesztette lelkészi állásából, majd intették, hogy ne sokat mozogjon, ne látogassa a gyülekezeteket.

A téltelenséget nem tudta elviselni, figyelme a helytörténet és a néprajz felé fordult: mindkét területen a békéscsabai evangélikusok múltjával és jelenével kezdett foglalkozni. Mivel a csabai evangélikus gyülekezet szlovák eredetű, Dedinszky pedig kicsi korától egyformán jól bírta mindkét nyelvet, így önként adódott ez a terület. Szlovák nyelvi tájszótárt készített, majd megírta A szlovák betű útja Békéscsabán (Cesta slovenskej litery na Čabe) című kétnyelvű munkáját. Látta a felbomló paraszti-tanyai világot, és kötelességének érezte a megörökítését. Zahoran György egyházközségi gondnokban jó társat talált: közösen írtak a csabai tanyák, a paraszti élet, munka világáról. Külön is írt a csabai kolbászról.

Munkáját széles körben elismerték, értékelték. 1981-ben a Sebestény Gyula-emlékermet adományozta neki a Magyar Néprajzi Társaság, 1990-ben – nyolcvanötödik születésnapján – Békéscsaba városa tüntette ki Pro Urbe díjjal, 1992-ben pedig az Evangélikus Teológiai Akadémia kiemelkedő munkássága elismeréseként a tiszteletbeli doktori címet nyújtotta át neki.

Születése századik évfordulójának méltó megünneplését sokan szorgalmazták, illetve ajánlották fel ehhez segítségüket, például Békéscsaba Város Önkormányzata, egyes intézmények, a Szlovák Önkormányzat és intézményei, köztük a Magyarországi Szlovákok Kutatóintézete. Az ünnepségek egy részéről már hírt adtunk lapunkban.

Születésnapján koszorúzás volt a csabai gyülekezet felsővégi temetőjében lévő sírjánál. Március 5-én az egyházközösség a gyülekezeti teremben ünnepi tudományos ülést rendezett, amelyen négy előadás hangzott el a műsor keretében: életútjáról Kovács Pál nyugalmazott lelkész szólt, szellemiségéről dr. Reuss András, hittudományi egyetemünk professzora beszélt; helytörténeti munkásságának eredményeit – szlovák nyelven – dr. Gombos János történész foglalta össze, dr. Krupa András, a néprajztudomány kandidátusa pedig néprajzi munkájának jelentőségét méltatta (a két utóbbi előadó a Magyarországi Szlovákok Kutatóintézetének munkatársa).

Ez a tiszteletadás is igazolta, hogy Dedinszky Gyula élete jó gyümölcsöket termelt.

Meghívó

A Budavári Evangélikus Egyházközség április 9-én, szombaton halálával emlékezik meg alapítójáról és a magyarság jótévedőjéről, Mária Dorottya nádornéről halálának 150. évfordulóján.

Az ünnepség programja:

9.00: Tudományos ülés a budavári gyülekezet termében
Előadások:

– Mária Dorottya és Bauhofer György – dr. Gerhard Hausmann dékán
– Az özvegy nádorné utolsó évei – prof. dr. Fabiny Tibor

11.00: Hálaadó istentisztelet a Bécsi kapu téri evangélikus templomban
Igéért hirdet D. Szebek Imre püspök.
Megemlékező beszédet mond Habsburg Mihály, a nádorné dédunokája.

12.30: Koszorúzás a nádori kriptában

A megemlékezés alkalmára minden érdeklődőt szeretettel várunk.

Az egyházközség elnöksége, az I. kerületi önkormányzata, a Palatinus-ág képviselői

Gyógyító csendeshét

Az Evangélikus Misszió alkohol- és szenvedélybeteg részére gyógyító csendeshetet tart a Szarvasi Evangélikus Középfalmi Misszióban április 4–9-ig. Érkezés hétfőn 13 óráig, hazautazás szombaton délelőtt. „Közel van az Úr a megtört szívűekhez, és a sebzett lelkeiket megsegíti.” (Zsolt 34,19)

Szeretettel hívjuk lelki gyógyulásra, megerősödére vágyó, szenvedélybetegségben és depresszióban szenvedő testvéreinket. Lelkésztestvéreinket kérjük, hogy biztassák és segítsék a rászorulókat, hogy részt vehessenek az alkalmon, szükség esetén családtaggal együtt.

A részvételi díj 6000 Ft személyenként. A rászorulókat lehetőségünk szerint támogatjuk. Mindenki hozzon magával tisztálkodószereket, Bibliát és jegyzetfüzetet.

Jelentkezni és érdeklődni lehet írásban és telefonon dr. Sárkány Angyalka orvosnál (540 Szarvas, Kiránduló u. 9., tel.: 20/824-6669) és Selmezy Lajos nyugalmazott lelkésznel (2890 Tata, Feszty Á. u. 14., tel.: 34/383-819, illetve 20/824-3011).

Magaskultúra...

A „négyesség” jegyében kezdődött, majd a „hármasságban” folytatódott a Művészetek Palotájának hivatalos megnyitő-ünnepsége március 14-én Vitray Tamás konferálásával. Négy jelképes kulcs és négy valódi olló kereste használóit percek keretében, nem kis derűtséget kelteve ezzel a majd kétezer nézőt magába fogadó Nemzeti Hangversenyteremben, mert a hosztessziszasszonyok (és ezzel nem voltak egyedül) nem teljesen voltak tisztában az avató személyek kitével. A „hármasság” kifejezés pedig az épületegységek szerkezetére utal, ugyanis a Nemzeti Hangversenyterem mellett a komplexumban található a Ludvig Múzeum, valamint a Fesztiválszínház is.

„A legtöbb dolgot meg tudjuk fogni. De ami igazából fontos, azt nem tudjuk megfogni. Azt legfeljebb érezzük. És vannak közöttünk páran, tehetségesek, nagyszerűek, fantasztikusak, akik ezt zenébe, irodalomba, képbe, szoborba belefoglalják, beleteszik. Mi meg csodálkozunk, hogy te jó Isten, ezek lennének? Ilyenek vagyunk tényleg? Ezek tudnak valamit rólnunk, amit mi legfeljebb csak nyökögünk? Ennek a temploma ez” – e szavakkal nyitotta meg Gyurcsány Ferenc

miniszterelnök a magyar, de európai és világviszonylatban is első osztályú, monumentális „kultúrházat”.

A megnyitón a Nemzeti Filharmonikus Zenekar adott koncertet; felcsendültek Liszt, Kodály és Bartók művei. A szünetben félórás összeállítást láthattunk, melyet az épület tervezőivel, kivitelezőivel és mindazokkal készítették, akiknek szerepük volt e hatalmas vállalkozás létrejöttében.

Az emlékezős kulcsügy mellett sikerült egy további meglepetéssel szolgálniuk a szervezőknek, hiszen senki nem gondolta volna, hogy a jelen lévő José Carrerasnak egyetlen énekhang sem fogja elhagyni a torkát... Ezt hívják „jelen lévő, de jelen nem való létnek”?

Mindezektől eltekintve a Művészetek Palotája csodálatos; belső kidolgozottsága, akusztikai mutatói, befogadóképessége bárhol a világon felvenné a versenyt a hasonló célt szolgáló társaival. Valóban alkalmas lesz ez a hely arra, hogy bölcsője legyen a magaskultúrának, amelyre elengedhetetlen szüksége van minden népnek – különösen a miénknek.

■ KAPI DÁNIEL

Színes példák illusztrált időutazás részesei lehetnek az érdeklődők Szabolcs Éva jóvoltából március 16-án a Deák téri gyülekezet nagytermében. A Deák téri Evangélikus Szabadegyetemen *Változó világ – változatlan gyermekkor? A kicsinyített felnőttől az infantilis ifjúsáig?* címmel tartott előadásában az ELTE Neveléstudományi Tanszékének docense ismertette, miként változott a gyermekekről alkotott kép a 17. századtól napjainkig. Referátumában a felnőtt-gyermek viszony ábrázolása során bemutatta a „modern európai gyermeket”, a bájos kisdetől eljutva korunk „kis felnőttjéig”. A szabadegyetem következő alkalmán vendége április 20-án dr. Csepregi Zoltán és dr. Krátnitz Mihály lesz. A téma: *Ökumené és az Ágostai hitvallás. 475 éves a Confessio Augustana.*

■ OROSZ GÁBOR VIKTOR felvétele

250 éves a konfirmáció Magyarországon

A Magyarországi Evangélikus Egyház Néprajzi Munkacsoportja tudományos konferenciát szervez *250 éves a konfirmáció Magyarországon* címmel. Helyszín: Budapest V., Deák Ferenc tér, gyülekezeti terem.

Március 31., csütörtök

- 10.00: Megnyitóbeszédet mond Gáncs Péter püspök
- 10.20: Kertész Botond – A konfirmáció története
- 10.40: Hafenscher Károly – Liturgia-e a konfirmáció? (Az áldás pontja és folyamata)
- 11.00: Gáncs Péter – A konfirmáció szerepe a gyülekezetépítésben
- 11.20: Hernád Tibor – A konfirmáció gyakorlati kérdései
- 12.00: Balog Eszter – A konfirmáció oktatás
- 13.40: Voigt Vilmos – Katechizálás, konfirmáció, vizitáció
- 14.00: Sándor Illdik – Szlovák és német hagyományok a rákoskeresztúri konfirmációban
- 14.20: Bíró Anna – Konfirmáció Pilisen
- 15.00: Németh Tibor – Konfirmáció Bakonytamásin
- 15.20: Veres Emese-Gyöngyvér – A konfirmáció gyakorlata a barcasági csángó gyülekezetekben
- 15.40: Lakatos-Bakó Melinda – Konfirmáció Halmágyon
- 17.00: Kiállítás megnyitó az Evangélikus Országos Múzeumban

Április 1., péntek

- 10.00: Szacsavay Éva – Szokásértelmezés és jelentések a kalotaszegi konfirmációban
- 10.20: Nagy Varga Vera – Konfirmáció a ceglédi Nagytemplomban
- 10.40: Kászoni Zsófia – Konfirmáció a Homoród menti unitáriusoknál
- 11.30: Györi János Sámuel – Filmvetítés

„Írjon képaláírásokat!”

Eric Till Luther című filmjének jelenetfotói szegélyezték az *Evangelikus Élet* február 6-i számának panorámaoldalát. Olvasóinkat képaláírások szövegezésére biztattuk, azt ígérve, hogy „akik beküldik szerkesztőségünk címére a sorszámmal ellátott fotóhoz illő képaláírásokat”, azok között kisorsoljuk a film – előreláthatólag májusban megjelenő – DVD-változatának három példányát.

Rejtvényjátékunk nyertesei: Markó Mihályné (Bokod), *Evangelikus Nőegylet* (Sárvár) és Tapolcai Tamás (Sopronnémeti).

Gratulálunk a nyerteseknek! A DVD-t a nyereményt felajánló Budapest Film postázza számukra.

„Krisztus irgalmából élünk!”

Beszélgetés Madocsi Miklóssal

► **Madocsi Miklós Budapesten született 1930-ban. A Lónyay Utcai Református Gimnáziumban érettségizett. Teológiai tanulmányai alatt Budaker Oszkár és Veöreös Imre otthonigazgatók voltak nagy hatással rá. Miután végzett, Fehérvársurgóra került segédlelkésznek egy évre, majd egyéves Deák téri szolgálatot következett. 1956 októberétől harminchárom éven át a budavári gyülekezet lelkésze volt, és jelenleg is a gyülekezet aktív tagja feleségével együtt. Madocsi Miklóssal hetvenötödik születésnapja alkalmából beszélgettünk.**

– Három és fél évtizedes lelkészi munkával a háta mögött Miklós bácsi a gyülekezeti szolgálat melyik területét tartja a legfontosabbnak?

– A gyülekezeti lelkipásztor szolgálatában éppen az a nehéz, az az emberfeletti feladat, hogy a munka minden területe egyformán fontos. Néhány gyereknek vasárnapi iskolában Jézusról beszélni éppen olyan felelősségteljes feladat, mint egy nagy ünnepi istentisztelet. Ha beteg-ágy mellett kereselem a szívhez szóló, vizsgálati ígét, vagy éppen utcán találkozva váltok néhány szót konfirmandusom édesanyjával, tudnom kell, hogy szavaimért mindenképpen számadással tartozom. Számomra a legnehezebb szolgálat a vasárnapi igehirdetés volt. A szószékről lejövet mindig így imádkoztam: „Uram, bocsásd meg ezt a prédikációmért is.” A legtöbb örömet a családlátogatásban találtam. Egy-egy otthon légköre, a meghitt beszélgetések élménye segített abban, hogy a lelkészi szolgálatnak ne csak terhét érezzem, hanem lássam a szépségét is.

– Voltak olyan családlátogatások, amelyekre különösen is szívesen emlékezik vissza?

– Talán az ünnepek előtti úrvacsoraosztások jelentették a legtöbbet számomra. Volt, amikor az ágy melletti éjjeliszekrényen már ott volt a virág, a gertya, a beteg szemében pedig a vágyakozás az úrvacsora ajándékaira, a bűnbocsánatra és az örök élet reményiségre. De nem tudom elfelejteni azt a pillanatot sem, amikor Margit néni a befejező áldás után hátrahanyatlott párnájára, és azt mondta: „Olyan boldog vagyok!”

– Tudomásom szerint Miklós bácsi nem mindig gyülekezeti pástorként kereste a kenyerét. Hat éven keresztül valami egészen mással foglalkozott. Hol dolgozott, és volt-e ennek valamilyen hatása a további pályájára?

– 1961-ben a politikai helyzet arra

kényszerített, hogy lelkészi szolgálomat ideiglenesen feladva gondoskodjam a családomról. Mint a „klerikális reakció” reprezentánsa nehezen kaptam állást. Végül segédmunkásként alkalmaztak a Kőbányai Gyógyszerárugyárban. Hatéves „tanulmányutam” alatt sokat tapasztaltam. A „győztes proletariátus” három műszakban dolgozó, kimerült asszonyaival, a földjüktől megfosztott, Pest környéki parasztokkal és a „terv” túlteljesítéséért harcoló műszaki értelmiséggel együtt dolgozva egészen közel kerültem testvéreimhez, az emberekhez, s ez későbbi szolgálomat is meghatározta.

– A diakónia és a Fehérvári Evangélikus Diakonissza Egyesület közel áll szívéhez. Tudjuk, hogy ez a munkaág sokat változott az elmúlt évtizedek alatt, ma más formában működik, más igényeket elégít ki, mint harminc vagy ötven évvel ezelőtt. Sok évtizedes tapasztalatai birtokában hogyan látja a szeretetszolgálat szerepét, jövőjét?

– Aktív szolgálatom utolsó tíz évében, Túrmezei Erzsébet főnök asszony mellett voltam a Fehérvári lelkésze. Teljesen új munkaterület volt ez számomra, bár hitemben az irgalmas szeretet, a diakónia iránti elkötelezettség mindig az első helyen állt. Ez pedig elégségesnek bizonyult ebben a szolgálatban. A szerzetesi, diakonissza életformát ma sokan elavultnak tartják, és nem látják jövőjét. Azonban eleve kizárni ezt a lehetőséget sem szabad, nagyon esetleges történeti érvekre vagy divatos áramlatokra hivatkozva. Bizonyosan szükség van új formák keresésére, ezt külföldi példák is mutatják. De szabad-e megfosztani férfiakat és nőket attól a másik lehetséges életformától, amelyben elhivatásuk szerint Istennek és embereknek kívánunk szolgálni? Természetesen ez nem egy „magasabb rendű, szentebb státus”, csak más, mint az édesapák és édesanyák hivatása.

A szervezett diakóniai munka mellett természetesen elengedhetetlen a gyülekezeti tagok diakóniai szolgálata. Van néhány gyülekezet, ahol a lelkészek mellett főállású diakóniai munkást is alkalmaznak, hiszen óriási az igény az idősek és betegek házi gondozására. Ezenkívül az alkalmazszerű, aktuális szeretetmunka is nélkülözhetetlen. A hithez hozzátartoznak az irgalmasság cselekedetei. Ezek nélkül a hit semmit sem ér.

– Úgy tudom, Miklós bácsi évtizedek óta boldog házasságban él. Hogyan ismerkedtek meg egymással?

– A budavári gyülekezet ifjúságában találkoztunk. Amikor először vettük együtt kezünkbe a Bibliát, az *Útmutatóban*

Jézusnak ezt az ígérését olvastuk: „...ime, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.” Ennek tudatában, örömeiben és reménységében élünk együtt már több mint ötven éve. A számítógépes monitor mellett ott van feleségem gyermekkori fényképe. Sokszor rátéved a szemem.

– Miklós bácsiék szolgálataukkal, egész életükkel Isten országát építették. Márta néniel együtt azt adták, adják tovább, amit felülről kaptak. És mit kaptak a hosszú évek során a budavári gyülekezetektől?

– Ez a gyülekezet hatvan éven keresztül lelki otthonunk volt. Itt hallottuk meg Isten hívó szavát, itt volt a konfirmációnk, az esküvőnk, gyermekeink, unokáink keresztelője. Ma is ebben a közösségben élünk. Sok áldást és örömet jelent ez a testvéri közösség.

– Miklós bácsi mit helyezne leginkább a mai fiatal lelkészek szívére?

– Örülök, hogy fiatal lelkész testvéreinknek sokkal több a lehetőségük a szolgálatban, mint nekünk volt. Az alapfeladat a generációk váltásával azonban nem változik: legyünk irgalmas társai azoknak, akiket ránk bízott irgalmas Megváltónk, Jézus Krisztus. Ez úgy lehetséges, ha a gyülekezetnek nem hivatalnokai, menedzserei vagy éppen előljárái vagyunk. Tudatában kell lennünk annak, hogy mi is Krisztus irgalmából élünk, rászorulunk segítségére. Ezen túl szükségünk van a gyülekezet megértő és megbocsátó szeretetére, imádságára és aktívítására is. A lelkész szolgáló közösség nélkül, egyedül, magányosan nem tudja betölteni hivatását.

■ HORVÁTH-HEGYI OLIVÉR

Volt egyszer egy háború

► **Néhány éve megjelent egy könyv Az elfelejtett háború címmel. A hatvanöt évvel ezelőtti finn-szovjet háborúról szól. Való igaz, hogy a magyar közvélemény a második világháborúnak ezt az eseményét elfelejtette, nem gondol rá, és a háborúról szóló mostani írásokban is alig olvashat róla.**

A szovjet-német meg nem támadási – valójában szövetségi – szerződés (ismert nevén: Molotov-Ribbentrop-paktum) megkötése után Sztálinban mániákus vágy támadt arra, hogy utánozza Hitler. Egyéb szándékai között szerepelt a Lengyelország elleni német hódító háború „lemásolása”. A hódítás célpontjával Finnországot szemelte ki. Az előkészítés primitív ügytelensége ugyanolyan volt, mint három-négy hónappal azelőtt Németországban a Lengyelország elleni agresszív ideológiai és szóbeli nyitánya.

1939. november 30-án indult meg a támadás: a másfél száz milliós birodalom rohamra a négy milliós kis nép ellen. De bekövetkezett az, amire a világ nem számított, Sztálin pedig a legkevésbé: a támadás elakadt az első kilométerek után. Hónapokon át folyt a viaskodás a Jeges-tengertől a Finn-öböl. A szovjet

hadsereg őrldött, egyre újabb és újabb hadosztályokat irányítottak Karjalába egyre távolabbi területekről; a finnek emberfeletti bátorsággal és leleményességgel harcoltak. A morális tartás bámulatos példái adták. Az oroszokban nem működött semmiféle morális erő, a marxista „nevelés” az ilyen idealista tulajdonságokat kiölte belőlük. Egyet azonban tudtak és megértettek az orosz katonák: nem a hazájukat védik. (Mennyire másként fogták a fegyvert később, amikor a hitleri agressziót kellett megállítaniuk!)

Az egész világ a finn népet biztatta, csak a náci Németország állt ki Sztálin mellett. Hazánkban is nagy volt az izgalom. Önkéntesek indultak az északi nyelvrokon megsegítésére. A templomokban, az egyházi sajtóban minden napos téma volt a finnek helytállása. A protestánsok – reformátusok, evangélikusok egyaránt – a finn nép erős hitének, Istenbe vetett szilárd bizalmának tulajdonították a sikert. A katolikus megnyilatkozások a vallási háttér vonatkozásában óvatosabbak voltak – ez érthető a Horthy-korszak felekezeti viszonyainak ismeretében –, de a finn csodát a katolikus szervezetek, hívek és iskolák is lelkesen dicsérték, ünnepelték.

Az biztos, hogy a harcoló nép tudatosan fordult Isten felé, sőt még missziót is vállalt. Azt beszéltek nálunk, hogy kará-

csony éjszakáján a finn fedezékekben részleteket olvastak fel az evangéliumokból orosz nyelven, és elektromos úton kihangosították, úgy, hogy a szovjet katonák hallják és értsék... A finnek akkor is, később (1941-44) is gyűlölet nélkül harcoltak; háborújukat nemzeti önvédelemnek tartották, nem pedig kereszties hadjáratnak.

De a csoda ereje sem örök. Három hónap múlva a finn nép és hadsereg kimerültre biztatták a finneket. Sztálin tudomásul vette, hogy Finnországot nem tudja a birodalmához csatolni; az amerikai nyomás is arra szorította, hogy elégedjen meg területnyeréssel. A szovjet hadsereg is elerőtlenedett, iszonyú veszteségei voltak emberben, hadianyagban, repülőgépekben, de főleg erkölcsileg. Egy olasz lap azt írta: Sztálin érezte, hogy remeg a lába alatt a föld, és fékezett. Megszerezte Karélia nagy részét és Petsamót, az északi kikötőt, ahol a sarkvidéki télen sem fagy be a tenger. Mindez fájdalmasan érintette a legyőzötteket, hiszen az elvesztett földön született meg hajakán a finn nép, ott énekelték és ott gyűjtötték össze nemzetemertő hőskölteimenné a Kalevalát.

Hatvanöt éve, 1940. március 12-én délben elhallgattak az ágyúk a „magas Északon”.

■ DR. BÁN ERVIN JÁNOS

Ifjúsági vezetőképző

▶ A környezeti neveléssel kapcsolatos módszertani továbbképzésre kerül sor a Védegyelet és a Nádasdy Alapítvány szervezésében Püspökszentlászlón április 8. és 10. között. Az egyházi ifjúsági vezetők részére megrendező alkalmon szeretettel várnak minden érdeklődőt a keresztyén hit, illetve a környezetért, a teremtett világért való felelősség kérdéseivel kapcsolatos együttgondolkodásra és képzésre.

Az immár hagyományossá vált ökumenikus rendezvény a természeti környezethez, a teremtett világhoz fűződő viszonyunkról szóló tanítás teológiai aspektusainak elemzésén, valamint a témában kibocsátott hivatalos doku-

mentumok vizsgálatán túl a résztvevők számára gyakorlati segítséget nyújt abban, hogy saját ifjúsági csoportjaikkal olyan programokat valósíthassanak meg, amelyek hozzájárulnak a környezeti tudatosság erősítéséhez. Ennek érde-

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Jerabek-Cserepes Csilla

kében különböző előadásokat, beszélgetéseket, áhítatokat, kiscsoportos foglalkozásokat tartanak a három nap során.

Az elméleti, teológiai megalapozásban ifj. Zlinszky János és Jávor Benedek a Pázmány Péter Katolikus Egyetem, illetve a Védegyelet részéről, Béres Tamás evangélikus lelkész, Csanády András (Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium), valamint Rohonyi Réka vallásszociológus segíti a résztvevőket.

Az oktatásmódszertan és a környezeti nevelési programok területén Czippán Katalin, a Környezeti Nevelési és Kommunikációs Programiroda; Varga Attila, az Országos Közoktatási Intézet, illetve a Körlánc Egyesület; Vásárhelyi Judit, a Független Ökológiai Központ; Schróth Ágnes, a Közép- és Kelet-európai Regionális Környezetvédelmi Központ munkatársa, valamint Kovácsné Tóth Márta evangélikus lelkész nyújt segítséget, és osztja meg tapasztalatait a jelenlévőkkel. A képzés végén a résztvevők kiscsoportokban önálló programterveket dolgoznak majd ki, amelyeket végül bemutatnak, és közösen értékelnek.

Az átfogó képzés lehetőséget nyújt arra – a laikus érdeklődők és a témában valamennyire jártas ifjúsági vezetők számára egyaránt –, hogy gyarapítsák ismereteiket, és gazdagítsák az ifjúsági alkalmakat a környezetvédelem egyre fontosabbá váló, mindnyájunkat érintő kérdéseivel és lehetőségeivel.

A rendezvényen való részvétel költsége 4000 Ft, mely a szállást és a napi háromszori étkezést is tartalmazza. Szükség esetén e díj kifizetéséhez támogatást lehet kérni. Jelentkezési lap igényelhető a Nádasdy Akadémián (tel.: 1/319-7463; nadasdy@nadasdy.org) vagy a Védegyelet irodájában (tel.: 1/269-4251).

■ JCSs

ZSILIA SÁNDOR FELVÉTELE

Téltetemő

Néhány napja még várva vártuk a tavaszt, a tél, a hideg elmúlását. A napok óta tartó meleg ellenére az ország útjain járva és a kertek árnyékosabb helyein még foltokban feltűnik a fehér hótakaró. Azonban a boglárkafélék családjába tartozó, beszédes nevű téltetemő – a vadvirágok közül elsőként – már március elején (sőt olykor már februárban) kibontja apró, sárga virágait, ahogyan tette ezt idén is, nem törődve az időjárás viszontagságaival.

A téltetemő egyébként a páradús, üde talajú erdőket kedveli, tehát főleg gyertyános-tölgyesekben fordul elő. Valójában mediterrán eredetű növény, hazánkban eleinte kolostorkertekben, fűvészkertekben nyílt, s csak az utóbbi egy-két évszázadban terjedt el természetes élőhelyeken is. Védett növényünk, leghíresebb lelőhelye Magyarországon a Balaton-felvidéken, Aszófő térségében található.

Déli harangszó Bakonycsernyéről

Ezen a héten minden délben a bakonycsernyei evangélikus templom harangja szól a Magyar Rádióban.

Bakonycsernye a Bakony hegység északkeleti szélén, a Vértes hegység délnyugati részén, Veszprém és Komárom megye találkozásánál fekszik. Csernye neve már 1341-ben szerepelt a történetírásban. 1543-ban a törökök elpusztították a települést és lakosságát; a falu helyén évszázadokon át pusztta, néhol sűrű erdő, legelő volt.

A terület 1724-ben a Zichy család birtoka került. A falu benépesítésére Nyitra

megyéből és a Kis-Kárpátok területéről hoztak be telepeseket. A szlovák és magyar nyelvű, lutheránus vallású telepesek 1724-ben kedvező úrbéri feltételeket és vallásszabadságot kaptak. Az evangélikus gyülekezet Bakonycsernyén 1726-ban alakult meg. Első lelkészük Schwarzwaldler Jeremiás volt. A templomepítés – valamint az iskola, a lelkész- és a tanítólakás építése – a gyülekezet megalakulásának évében elkezdődött.

1786. május 21-én szentelték fel a templomot. Az épületet 1810 és 1814 között háromszor földrendés rongálta

meg. A tornyot újjá kellett építeni; a munkálatok 1816-ban fejeződtek be. 1862. augusztus 1-jén tűzvész pusztított a faluban, félig leégett a templom is, és a harangok is megolvadtak. Az újjáépítés az egyházközség tagjainak nemes áldozatvállalásával, Povázsay György lelkész fáradságteljes munkálkodásával 1907-ben fejeződött be. Ekkor szentelték fel a jelenlegi oltárt.

A mai bakonycsernyei evangélikus gyülekezet ezerhatszáz lelket számlál. A templom tornyában három harang lakik.

▶ Rtv Részletes

A húsvét naptártörténeti vonatkozásai

Jelenleg használatos naptári rendszerünk, az úgynevezett gregorián naptárt 1582-ben XIII. Gergely pápa vezette be – Magyarországon 1587-től, Erdélyben 1590-től hivatalos. Az alapját képező julian naptár szoláris, vagyis a Nap járásán alapuló szisztémájával szemben az azt megelőző, régi római kalendárium, valamint az ókori sumer, babilóniai és zsidó naptár holdalajú (lunáris), illetve luniszoláris jellegű volt. Ebből az antik örökségből származik a mai naptári rendszer fontos elemeit alkotó úgynevezett mozgó ünnepeknek az a tulajdonsága, hogy Földünk hűsége kisérijének, vagyis a Holdnak a fázisaitól függően eltérő évre eltérő időpontban következnek be. A mozgó dátumok sorában legalapvetőbb a keresztyénység fő ünnepe, a húsvét idejének a vándorlása.

Az ókeresztyén időkben több alkalommal is vita tárgyát képezte, hogy pontosan mikor is ünnepeljék a húsvétot. Az egységes gyakorlat bevezetésére 325-ben került sor, amikor a niceai zsinat határozata szerint „az ünnepet a tavaszi napéjegyenlőséget követő holdtölte utáni vasárnapon kell megtartani. Ha ez március 21-re esik, úgy a következő telihold a húsvéti hold. Ha pedig ez vasárnapra esik, úgy a következő vasárnap a húsvét napja.” Mindezt – többek között – a következő fontos kiegészítésekkel látták el: „A húsvét napját mindig vasárnap kell ünnepelni. A húsvétot nem szabad a zsidókkal együtt ünnepelni, így ha niszán 14. vasárnapra esik, az ünnepet hét nappal el kell tolni, mert az csak holdtölte után tartható meg. A húsvét minden körülmények között csak a tavaszi napéjegyenlőség után tartható meg.”

Ennek megfelelően a húsvét legkorábban március 22-én következhet be – akkor, amikor a március 21-i napéjegyenlőség éppen teliholdra esik. Ez igen ritka, és a 21. században nem is várható ekkor-

ra az ünnep. Ehhez közeli dátum is csak egyszer esedékes: 2008-ban március 23-án lesz húsvét. Az ünnep legkésőbb április 25-én állhat be – legközelebb 2038-ban lesz ilyen eset. A késői dátum is ritka: április 24-én is csak 2011-ben és 2095-ben ünnepelhetünk ebben az évszázadban. A legkorábbi és a legkésőbbi időpontok azonban sokszor vitára is okot adnak, mivel az egyházilag általánosan kitért napéjegyenlőség csillagászatilag néha eltér március 21-től, illetve zavart okoz az is, ha a telihold éppen napéjegyenlőség idejére esik. A húsvét határozza meg a pünkösd dátumát, amely húsvét után hét héttel esedékes – így mozgó ünnepként a pünkösd is esztendőről esztendőre vándorol a kalendáriumban.

A kronológiával foglalkozó csillagásztörténetesek egyik fontos kutatási területe Jézus Krisztus keresztalála időpontjának napra pontos meghatározása. A témával három magyar kutató is foglalkozott. Az evangéliumi leírások, a zsidó naptár beható és alapos vizsgálata, illetve a párhuzamosan futó külföldi kutatási eredmények alapján Mahler Ede (1857–1945) ókortörténész és kronológus elsőként vizsgálta ennek időpontját, és a dátumot 33. április 3-ra tette. Ugyanerre az eredményre jutott Teres Ágoston (1931–) jezsuita csillagász, a Vatikáni Csillagvizsgáló munkatársa is. Ponori Thewrewk Aurél (1921–) csillagásztörténész, és Uránia Csillagvizsgáló és a Budapesti Planetárium nyugalmazott igazgatója a keresztalál idejét 30. április 7-ben határozta meg. Bár az időpontokban van eltérés, és nyilvánvalóan további kutatásokra is szükség van, maga a tény, hogy a Biblia ezen központi fejezete ilyen formában „számserűsíthető”, egy újabb kézzelfogható és tudományos eszközökkel is vizsgálható bizonyíték Jézus valóságos voltáról.

■ REZSABEK NÁNDOR

Az ünnepekör pereme

Jézus feltámadásának megünnepléséről a 3. század óta vannak adatok, általánosság a 8. századtól vált. A húsvéti ünnepekörben találkozhatunk azonban pogány gyökerekkel is: a „húsvét” jelentésű német Oster szóban a germán istennő, Ostara ünnepe rejtezik, amely a tavaszi napéjegyenlőségre esett. A magyar elnevezésben a húsvétot megelőző negyvennapos böjttől való megszabadulás fejeződik ki.

A végül is pünkösdrel záruló húsvéti ünnepekörhöz számos népszokás járul. Nagy részük nem épült be a keresztyén vallási rítusokba, hanem azokkal párhuzamosan, szokásként maradt fenn. Ezek a tavasz megérkezéséhez, a megújuláshoz, a termékenységhez fűződő népszokások részeként élnek tovább. Ilyen – többek között – a húshagyókeddi téltetemés, amikor a telet jelképező szalma-ábut elégetik, s így jelképesen a betegségeket és az éhezést is elűzik.

Sok kisgyermek ma is elhiszi, hogy húsvétkor a nyuszi hozza a piros tojást és az édességeket. Hiedelmüket erősíti, hogy a szülők – ahol csak tehetik – a szabadban, kertben, bokor alatt, kosárkában rejtik el az ajándékokat. Külön öröm a keresgélés és főleg a rátalálás. Az óvodáskorból lassacskán kinővők azonban már felfogják a „nyuszi” jelképes értelmét.

A húsvéti ajándékozásnak a nyúlhoz fűződő képzelet nem túl régi keletű. A né-

met nyelvterületről hozzánk is elérő szokás csak a 19. század vége felé honosodott meg Magyarországon. Eredetere nézve kielégítő magyarázatot a német kutatók sem tudtak adni. Egyesek szerint tévedés van a háttérben, ugyanis a tojást hozó császarmadár neve nemétül *Haselhuhn*; a szó lerövidítve *Hase*, ez pedig nyulat jelent. Így kapcsolódhatott össze – a biológiai képtelenség ellenére – a tojás és a nyúl. Ám lehet ennek valós háttere is, ugyanis a hűbériség idején a földesuraknak a német parasztok kötelezően gyöngytyúkot és tojást szolgáltatottak. A tojás szimbólum is, az újjaszületés jelképe, amint a szapora nyúl a termékenységé. Mindkettő összefügg az ősi tavaszvárással.

A legismertebb és a városi folklórban is élő hagyomány a húsvéthétfőn – amelyet egyes vidékeken vízbevető hétfőnek is neveznek – szokásos locsolkodás. Mára a régi, kútnál vödör vízzel történő öntözés megszűnt, kölnívizzel, parfümmel locsolnak a fiúk és a férfiak. A locsolás az ősi termékenységvárás és megtisztító rítusokhoz tartozik. A locsolóknak járó piros tojás vagy hímes tojás pedig a termékenységet jelzi. Ez sem új keletű jelkép: már a honfoglalás előtti avar sírokban is találtak karcolt díszítésű tojásokat. Ámbár azokat sem a nyuszi varázsolta oda.

▶ MTI

Eredeti kezdeményezésnek és „bombasikernek” számít a németországi Gomadingen-Dapfen parókáján előállított közel tízezer darab húsvéti tojás. Az ötletgazda és kivitelező lelkészfeleség, Ursula Bogner-Kühnle szerint húsvétig sorban állás lesz a parókia előtt. A lelkészfeleség elmondta: amint a hat gyermekük szép sorjában elhagyta a parókiát, egyre több ideje és energiája maradt arra, hogy folytathassa régi kedvtelését. Nem gondolta volna, hogy ennyire népszerűek lesznek az igés, énekverssel, egyházi jelképekkel díszített tojások. A gyülekezeti asszonykör is rákapott a tojásfestésre, amely tevékenység a közösségi lét sajátos formájává és fórumává vált gyülekezetükben, s kezd elterjedni a szomszédságban is.

▶ EPD

BÉRES Az egészséges emberért

Hozza formába magát!

Ha nagyon nehezen is, de végre megérkezett a tavasz. Már nagyon vártuk. Nemcsak azért, mert az időjárás remélhetőleg kellemesebbre fordul, hanem azért is, hogy elrakhassuk a nagykabátot, és végre felvehessük a könnyedebb, tavaszi ruhadarabjainkat. Igen ám, de ilyenkor nagy meglepetések érhetnek bennünket. Hiszen a téli hónapokban a kevesebb mozgás, a karácsonyi ünnepek alatt, a farsangi bálok elfogyasztott finom ételek miatt előfordulhat, hogy a tavaly még jó ruhadarabok az idén már szűknek bizonyulnak. Sokszor ez nemcsak a nőkre, hanem a férfiakra is érvényes.

Valljuk meg, hogy ebben az esetben a legtöbben kétségbeesett kapkodásba kezdünk. Megpróbálunk valami csodaszert, csodamódot keresni, amelynek a segítségével nagyon rövid idő alatt meg tudunk szabadulni fölösleges kilóinktól. Hétről hétre különböző rafinált diétákat ajánlgatnak nekünk az újságokban is, amelyeknek, valljuk be, közülünk nagyon sokan „áldozatul esnek”. Sok esetben csak későn döbbenünk rá, hogy ezek többet ártnak nekünk, mint használnak.

Ha valóban fitt formába szeretnénk hozni magunkat, hogy beleférjünk a ruhánkba, és a közérzetünk is jobb legyen, akkor az olyan régi, jól bevált és mindenki számára ismert módszerekhez kell folyamodnunk, mint például a rendszeres

mozgás és a megfelelő étrend. Tavasszal szívesebben mozdulunk ki otthonról. Az is elég, ha minden hétfőn teszünk egy kis kirándulást, sétálunk egy nagyot a gyerekekkel, de biztosan vannak olyanok is, akik szívösen elmennek estenként kocogni. Az étkezésünkre is könnyebb odafigyelni ilyenkor, mivel a piacokon lassan megjelennek a friss zöldek, gyümölcsök. A mozgás és a megfelelő étrend pedig az esetek nagy részében meghozza a várt eredményt. A testmozgás és a helyes táplálkozás mellett alkalmazhatunk étrendkiegészítőket is.

A Béres Gyógyszergyár által újonnan kifejlesztett **Fittforma** tableta ahhoz nyújt segítséget, hogy így tavasz elején formába hozzassuk magunkat. A **Fittforma** egy olyan új, komplex étrendkiegészítő készítmény, amelynek hatóanyagai hozzájárulnak a testtömegcsökkentő étrend eredményességéhez. A készítmény összetevői (Garcinia cambogia kivonat, zöld tea kivonat, króm, L-karnitin és niacin) jelentős szerepet játszanak a szervezet energiaellátó rendszerében, a zsírok és a szénhidrátok anyagcseréjében.

Mindenki számára fontos, hogy jól érezze magát a bőrben, és a számára legmegfelelőbb megoldást válassza, hogy megújultan várja a tavaszt!

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK, ESEMÉNYEK

Lamentációs istentiszteletet tartunk március 23-án 18 órától a ferencvárosi gyülekezetben. Az alkalom helye a IX. kerületi, Gát utcai katolikus templom. Mindenkit szeretettel várunk.

„Nem vala kívánatos.” A kelenföldi ifjúsági színjátszó kör szeretettel vár minden érdeklődőt nagyszombaton este 20 órára a gyülekezet templomába (Budapest XI., Bocskai út 10.) passiómeditációs istentiszteletre.

Március 31-én, csütörtökön 18 órai kezdettel az **erlangen** (Németország) **Friedrich Alexander Egyetem fűvés-együttese** és a város ökumenikus énekkara ad hangversenyt a zuglói templomban (Budapest XIV., Lőcsei u. 32.). Műsoron többek között G. P. da Palestrina, S. Scheidt, F. Mendelssohn-Bartholdy, valamint kortárs német szerzők művei. Vezényel és orgonán közreműködik **Ekkehard Wildt**. A belépés díjtalan. Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Kapi Béla születésének 125. évfordulóján megjelent a püspök emlékirata **Lámpás az oltár zsámolyán** címmel. A közel ezeroldalas kötetet **Mirák Katalin** szerkesztette. A könyv budapesti bemutatója az Ordass Lajos Baráti Kör legközelebbi összejövetelén lesz, a kelenföldi gyülekezetben március 31-én, csütörtökön 17 órakor. Elhangzik **Mirák Katalin** előadása **Fény és árnyék egy püspök lámpásánál** címmel, valamint **Kapi Bélának**, a püspök fiának visszaemlékezése. Záróáhitatot tart **Ittész János**, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke. Az alkalomra minden érdeklődőt szeretettel vár a baráti kör.

Család és média címmel tart előadást az áprilisi szeretetvendégség keretében **Süveges Gergő**, a Magyar Televízió **Híradójának** bemondója április 2-án, szombaton 17.30-tól a Budapest-Kelenföldi Evangélikus Egyházközség tanácstermében (1114 Budapest, Bocskai út 10.). Minden érdeklődőt szeretettel hívunk és várunk.

HALÁLOZÁS

Mátis István nyugalmazott lelkész, volt felsőszeli, nádasi és akjai lelkész kilencvenhét éves korában, március 17-én hazatért Urához. Hamvasztás utáni búcsúztatásáról a család később intézkedik. „Isten a mi oltalmunk és erősségünk, mindig biztos segítség a nyomorúságban.” (Zsolt 46,2)

Értesítjük kedves olvasóinkat, hogy a **Luther-filmről megjelent tanulmányfüzet** az evangélikus könyvesboltban (1085 Bp., Üllői út 24.) 400 Ft-ért kapható. Gyülekezetek, iskolák nagyobb példányszámú rendelését is teljesíteni tudjuk.

Fizessen elő lapunkra!

APRÓHIRDETÉS

Alapítvány keresztény, nyelvi gyerektáborokat szervez Angliában, Svájcban és Németországban. Tel.: 1/276-9675.

Hévízen, a Nymphaea-házban (www.evip.hu/nymphaea) szoba, apartman kiadó. Tel.: 83/343-993; fax: 83/321-705; e-mail: medaer@axelero.hu. Üdülési csekket elfogadunk.

GOMBOS LAJOS
aranykoszorús hangorgonás mester
2162 Órbottyán,
Rákóczi út 119. Pf. 3.
Telefon: 06/28-360-175
Budapesti iroda:
XIII., Jász u. 60/B.
Telefon: 330-6394

Az **Evangélikus Hittudományi Egyetem** a 2005/2006-os tanévre felvételt hirdet nappali tagozaton 3 éves doktori (PhD-) képzésre egyetemi hittudományi végzettséggel rendelkezők részére. A jelentkezési lap az EHE rektori hivatalában (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3, tel.: 1/469-1051) szerezhető be. A jelentkezés határideje: 2005. április 30.

ÚJ HARANGOT RENDELJEN IFJ. FARKAS TITUSZTÓL

MINDEN MÉRETBEN A LEGKEDVEZŐBB ÁRON 30 KG-TÓL 11 000 KG-IG

Kiváló minőség, kitűnő kidolgozás, kedvező ár, hangzásra öntve!

Harangvillamosítás, harangtartóállvány-készítés, programozóórak, harangvezérlés telefonról, toronyóra-készítés, -szerelés, alkatrészellátás.

REFERENCIA 400 TEMPLOMBÓL!

Harangszó 2003 Bt.

Ifj. Farkas Titusz

2200 Monor, Kistói út 26. Tel.: 30/371-9696, fax: 29/410-119
A Harangszó 2003 Bt. a Dévai Szent Ferenc Alapítvány támogatója.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból március 27-től április 3-ig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>14.30 / Petőfi rádió Memoriter. Húsvéti meséjével emlékeznek a kétszáz éve született Hans Christian Andersenre. (30') 17.35 / mtv Mária evangéliuma Rockopera két részben, felvételről. (107') 18.00 / PAX Emlékezzél meg a megtett útról A pápai evangélikus gyülekezet életén, épülésén, harcain keresztül jól nyomon követhető a magyarországi reformáció állomásai az 1520-as évektől napjainkig. (44') 20.50 / PAX Máté-passió (premier) (ZMC – 57')</p>	<p>9.00 / PAX Húsvét – Feltámadás Egyházi ünnepeink, 1. rész (dokumentumfilm-sorozat) (31') 12.30 / Petőfi rádió A húsvéti ünnepkör dalban, zenében. Virágvasárnapról felhívásáig napig (30') 13.05 / mtv Mindentudás Egyeteme Schweitzer József – Erdő Péter: Húsvét: a szabadság ünnepe – a feltámadás ünnepe 18.30 / Kossuth rádió Húsvét képen és hangban Jézus feltámadását sokan és sokféleképpen ábrázolták. Ezek közül válogat Tarné dr. Pávich Zsuzsanna lelkész, filozófus, zenész. (30')</p>	<p>14.00 / Petőfi rádió Terep-járó Tájak, túrák, kultúrák Benne: látogatás az Európa-díjas sonkádi görög református templomban. 14.20 / Spektrum Buddha élete 1. rész (54') 16.50 / mtv Maradj velünk Találkozás Jézussal (10') 20.30 / PAX Vallomások, 8. rész (PAX premier) A riportorozat mai adásában a Kozma Imrével, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat elnökével készített felvételt láthatják. (20')</p>	<p>12.20 / Duna Tv Isten kezében (ism.) (26') 15.40 / Bartók rádió Hitélet és történelem A hinduizmus keresztény szemmel, 1. rész (20') 19.00 / PAX Zarándokút (PAX premier) Fejezetek a magyar kereszténység történetéből (vallástörténeti dokumentumfilm) 19.05 / Bartók rádió Kulturális történelem. Báró Patachich Ádám tizenhat évi váradi püspöksége alatt felvirágzott a város kulturális élete. Kalocsai érsekké történő kinevezésével Mária Terézia a török által feladott város felvirágztatását várta tőle. (30')</p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>5.35 / mtv Hajnali gondolatok (3') 19.05 / Bartók rádió Verdi: Rigoletto Közvetítés a Magyar Állami Operaház Erkel Színházából 19.15 / PAX Számias oltárok (magyar ismeretterjesztő film) Koloszvári Tamás, Jánosréti mester és festőtársai a gazdag késő gótikus egyházi művészet legszebb darabjait hagyományozták az utókorra. (14') 21.04 / Petőfi rádió Mindentudás Egyeteme Szabó Gábor: Milyen messzire esett Newton almája? – A fizikai gondolkodás és a természettudományok (ism.)</p>	<p>12.20 / Duna Tv Élő egyház (ism.) (26') 18.01 / Petőfi rádió A lélek hangjai Gospel és spirituálék feketén-fehéren. A IV. országos ökumenikus gospelfesztivál fellépői című sorozatban ma a Szőlővesszők, a Signum, Pataki Ági és az Anima kórus koncertje hallható. A felvétel 2004. augusztus 28-án készült. (59') 20.00 / PAX Élő kövekként, 13. rész Portrészorozat: Gáncs Péter evangélikus püspök (30') 0.10 / Petőfi és Kossuth rádió Éjszaka. A mai téma: Tízparancsolat, X. rész</p>	<p>5.35 / mtv és m2 A Hajnali gondolatok mai adásában Tamásy Tamásné lelkész-nő gondolatait hallhatjuk. 7.00 / Rádió C (FM 88,8) Az evangélikus ébresztőműsört Csapó Krisztián és Györe Balázs vezeti. (60') 12.10 / Duna Tv Isten kezében A szeretet bajnokai – Balikó György (26') 12.30 / Kossuth rádió Barangoló Az adásban Miskolctapolcára, Bükkzentlászlóra és Pécsre, a kora keresztény bazilikába látogatnak el. (30') 14.35 / Spektrum Buddha élete, 2. rész (52')</p>	<p>11.10 / mtv „Igy szól az Úr!” A Biblia üzenete (10') 11.20 / mtv Purim ünnepe (38') 12.10 / Duna Tv Élő egyház Vallási híradó (26') 13.10 / mtv Mindentudás Egyeteme Fodor Zoltán: A világ keletkezése és az elemi részek fizikája (55') 15.00 / Bartók rádió Jubilate Deo (60') 15.04 / Kossuth rádió Kard és kereszt (31') 21.05 / PAX Morgen Funk – Large Room Jubál 2004., 2–3. rész (34')</p>

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Világosságom és segítségem az Úr, kitől félnék? Zsolt 27,1a (Lk 24,5–6a; Mk 16,1–8; 1Kor 15,1–11; Zsolt 118,1–18) Húsvét üzenete kettős: Krisztus feltámadt és él. Ezért ne csak úgy gondoljunk rá, mint egy személyre a múltból; döntőbb az, hogy él. Ma is ő a világosság. Kétféle viselkedés lehetséges a világossággal szemben: vagy befogadom, vagy elutasítom. Tudjuk, hogy az ember számára elviselhetetlen a bűnt leplező világosság. De az összetört bűnös tudja, hogy Jézus világossága gyógyít. Ma is irányítsa szavainkat és tetteinket a világosság!

Hétfő

Ha meghaltunk Krisztussal, hisszük, hogy vele együtt élni is fogunk. Róm 6,8 (Ez 18,17; Lk 24,13–35; 1Kor 15,12–20; Zsolt 118,19–29) Húsvét új perspektívát jelent. Természeti csapások, betegségek, családi tragédiák hírért hallva nem csoda, hogy szinte nem is szeretünk előrenézni. Féltünk a jövőtől. De húsvét új reménységet ad: előttünk az örök élet. Tehát a perspektíva nem az előttünk álló pár év vagy évtized. Van-e élő reménységünk? Az élő reménység nem emberi, nem világi, hanem Jézustól való, aki feltámadt és él.

Kedd

Ki ítélné kárhözatra? A meghalt, sőt feltámadt Jézus Krisztus, aki az Isten jobbán van, és eszedzik is értünk? Róm 8,34 (Jób 16,19; 1Kor 15,20–28; Lk 24,36–49) Sokszor elsiklunk egy-egy szó felett. Mai igénkben például afelett, hogy Jézus „eszedzik” értünk. Meghalt értünk, feltámadt értünk, de most eszedzik értünk. Tehát folytatja megváltó, mentő, szabadító munkáját. Nem nézi tétlenül, közönyösen bukdácsoló, vergődő életünket, hanem imádkozik. Sokszor úgy érezzük, hogy még imádkozni sem tudunk. Milyen jó tudni, hogy nem egyedül imádkozunk, hanem Jézus is velünk imádkozik! Ő jól tudja, hogy hol van a baj, mi a gyenge pontunk, és miért bukunk el újra és újra...

Szerda

Amikor Jézus asztalhoz telepedett velük, vette a kenyeret, megáldotta, megtörte és nekik adta. Erre megnyílt a szemük, és felismerték, ő azonban eltűnt előlük. Lk 24,30–31 (1Móz 1,3; 1Kor 15,35–49; Lk 24,50–53) Sok mindent nem látunk. Jellemző például, hogy sokan a bűnt sem látják. Nincsen súlya a csalásnak, a hazugságnak, embertársaink megszólásának. De a fő baj az, hogy nem ismerjük fel Jézust, hasonlóan az emmausi tanítványokhoz. A szem igazi megnyílása az, amikor látni kezdem Jézust; azt, hogy ki is ő valójában, és hogy kicsoda nekem. Amikor Urannak és Megváltómnak tudom látni.

Csütörtök

Megpróbáltalak a nyomorúság kohójában. Ézs 48,10 (1Pt 1,6–7; 1Kor 15,50–57; Zsid 1,1–14) Minden ember életében többféle szakasz van. Főleg fiataloknál vannak derűs és gondtalan éveink, de mindannyiunk életében eljön a nyomorúság ideje. Ez mindig leleplező; sok mindent leleplez. Értelmüket vesztik olyan dolgok, amelyeket azelőtt fontosnak tartottunk. Csalódottan látjuk, hogy a pénz, a tudás, a hatalom, sőt az emberek sem tudnak rajtunk segíteni. A nyomorúság kohójában Isten közeledik hozzánk. Azt akarja, hogy felismerjük benne az igazi orvost, a jó barátot, a Szabadítót. Azt, aki hitünk megerősítésével akar megörvendeztetni bennünket a próbák közepette is.

Péntek

Az Úr uralkodik örökkön örökké! 2Móz 15,18 (Lk 23,3; 1Kor 5,6b–8; Zsid 2,1–9) Mindenki szabad és független akar lenni. Tapasztaljuk, hogy a gyerekek a családban, az iskolában sokszor nem szeretik, hogy engedelmeskedniük, tanulniuk, segíteniük kell, vagy éppen szót kell fogadniuk. Nekik csak ne parancsoljon senki. – De aki igazi önismeretre jutott, nem akar többé a maga ura lenni, mert már tudja, hogy aki a maga ura, az észrevétlenül a kísértő prédája lesz. Kell egy másik Úr! Aki igazán szeret, őriz és vezet. Jó, ha valaki már megismerte így Jézust, és örömmel kéri, hogy legyen az Ura, és vezesse őt.

Szombat

Borulj le Istennek, az Úrnak színe előtt. Azután örvendezz mindannak a jónak, amit Istened, az Úr ad neked és házad népének. 5Móz 26,10–11 (1Thessz 5,18; 2Tim 2,8–13; Zsid 2,10–18) Képzeld el egy családot. Együtt ülnek a terített asztalnál, finom ételeket esznek... De nem beszélnek egymással, nem jó a hangulat. Mert nem tudnak örülni. Valami békétlenség, keserűség van a szívükben, nem pedig öröm. Hiába a sok jó dolog az életünkben: egészség, munka, szép időjárás, család, mégsem tudunk örülni. Miért nem? Mert sokszor észre sem vesszük mindazt a jót, ami körülvesz bennünket, vagy természetesen tartjuk, vagy pedig közönyös a szívünk. Igénk halára biztat, hiszen csak annak tudunk örülni, amit Istennek megköszöntünk, amiben felismertük az ő ajándékát.

■ GÁNCs ALADÁR

Következő számunkban:

Nagy család az Evangélium Színházban

Evangelikus Élet

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HETILAPJA

E-mail: evélet@lutheran.hu
ÉvÉlet on-line: www.evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5518, fax: 1/486-1195. **Szerkesztőségi titkár:** Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). **Olvasószerkesztők:** Györi Virág vez. szerk. (virag.gyori@lutheran.hu), Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Huszár Mariann (marian.huszar@lutheran.hu). **Tervező-szerkesztő:** Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu). **Főmunkatárs:** Gazdag Zsuzsanna (zsuzsa.gazdag@lutheran.hu)

Rovatvezetők: Bogdányi Gábor – EvÉlet OnLine (gabor.bogdanyi@lutheran.hu), Hafenschker Károly ifj. – Liturgikus sarok (hafok@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio Oecumenica (peter.kende@lutheran.hu), Kóháti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antall.veghelyi@lutheran.hu)

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK)
INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu)
1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518, fax: 486-1229. **Felölős kiadó:** Kende K. Péter (peter.kende@lutheran.hu)

Nyomdai előállítás: Szikra Lapnyomda Rt. Felölős vezető: Matolcsy Miklós vezérigazgató
E-mail: szikra.kervigh@szikralapnyomda.hu

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön negyed évre 2132 Ft, fél évre 4264 Ft, egy évre 8528 Ft, szomszédos országba egy évre 2900 Ft (108 euró), egyéb külföldi országba egy évre 33 800 Ft (135 euró).

Csak a minden hónap 16-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzáratok kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evélet@lutheran.hu címre várjuk.